T.C.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

PARA, SERMAYE PİYASALARI VE FİNANSAL KURUMLAR BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HİSSE SENEDİ PİYASALARINDA YATIRIM STRATEJİLERİ - BİST ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Esma ALBAROUDI

2501202717

TEZ DANIŞMANI

DOÇ.DR. ÖĞR.ÜYESİ Arif SALDANLI

İSTANBUL – 2024

ÖZ

HİSSE SENEDİ PİYASALARINDA YATIRIM STRATEJİLERİ - BİST ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

ESMA ALBAROUDI

Günümüzün karmaşık ve dinamik finansal piyasalarında yatırım yapma süreci, yatırımcılar için giderek karmaşık hale gelmiştir. Yatırım kararları, çeşitli faktörlerin karmaşıklığını anlama, geleceğe dair tahminlerde bulunma ve etkin risk yönetimi gibi zorlu görevleri içermektedir. Bu nedenle, portföy yönetimi stratejilerinin etkin bir şekilde değerlendirilmesi ve karşılaştırılması, yatırımcıların stratejik karar alma süreçlerinde hayati bir rol oynamaktadır.

Bu bağlamda, bu çalışmanın temel amacı, gerçek piyasa verileri üzerinden seçilen alım satım stratejilerinin getirilerini objektif bir şekilde karşılaştırmaktır. Özellikle, Satın al elde tut stratejisinin, Zamanlama stratejilerine göre yatırımcılara sağladığı avantajları belirlemek ve analiz etmek bu çalışmanın ana hedefidir. Bu amaç doğrultusunda, farklı zaman dilimlerinde ve çeşitli varlık sınıflarında bu stratejilerin performansını değerlendirmek ve yatırımcıların uzun vadeli kazanç potansiyellerini belirlemek için uygun metodolojiler ve analiz yöntemler kullanılmıştır.

Bu araştırmanın sonuçları, yatırımcıların stratejik kararlarını desteklemek ve piyasa risklerini azaltmak amacıyla daha iyi bilgi sağlamıştır. Dolayısıyla, finansal piyasalarda etkili ve sürdürülebilir bir yatırım stratejisi geliştirmek isteyen yatırımcılar için bu çalışma önemli bir rehberlik kaynağı olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finansal piyasalar, Satın Al Elde Tut stratejisi, Zamanlama stratejileri, Yatırım kararları, Getiri karşılaştırması.

ABSTRACT

INVESTMENT STRATEGIES IN STOCK MARKETS - A COMPARATIVE ANALYSIS ON BIST

ESMA ALBAROUDI

In the current landscape of comples and dynamic financial markets, the process of investment has grown increasingly intricate for investors. Investment decisions entail challenging tasks such as understanding the complesity of various factors, making predictions about the future, and effectively managing risks. Therefore , the evaluation and comparison of portfolio management strategies play a crucial role in investors' strategic decision making processes.

In this contest and the primary aim of this study is to objectively compare the returns of selected trading strategies based on real market data. Particularly, the main objective is to determine and analyze the advantages provided to investors by the Buy and Hold strategy compared to timing strategies. To achieve this goal, appropriate methodologies and analytical techniques will be employed to evaluate the performance of these strategies across different time frames and asset classes. Additionally, the study aims to identify investors' long-term profit potentials.

The outcomes of this research will provide better insights to support investors in making strategic decisions and mitigating market risks. Consequently, this study will serve as an important guidance tool for investors seeking to develop effective and sustainable investment strategies in financial markets.

Keywords: Financial markets, Buy and Hold strategy, Timing strategies, Investment decisions, Return comparison.

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın yazarı olarak, Borsa İstanbul (BIST) üzerinde gerçekleştirilen yatırım stratejileri üzerine karşılaştırmalı bir analiz üzerine bu araştırmayı sunmaktan memnuniyet duyuyorum. Bu çalışmayı gerçekleştirmek, keşiflerle dolu, analizlerle dolu ve hisse senedi piyasası yatırımlarının dinamikleri hakkında değerli görüşler sunan bir yolculuk oldu. Bu süreç boyunca, çeşitli yatırım stratejilerinin inceliklerine derinlemesine inmeye ve bunların BIST üzerindeki etkilerini anlamaya çalıştım.

Bu araştırma, özellikle BIST üzerinde uygulanan çeşitli yatırım stratejilerinin kapsamlı bir analizini sunmayı amaçlamaktadır. Bu stratejilerin performansını ve etkinliğini inceleyerek, bu çalışma, hisse senedi piyasasının karmaşıklıklarında gezinmekte olan yatırımcılara, finansal analistlere ve karar vericilere değerli görüşler sunmayı hedeflemektedir.

Bu araştırma çabasına katkıda bulunan ve destek olan herkese içtenlikle teşekkür etmek isterim. Bu yolculuk boyunca rehberlik ve uzmanlık sağlayan akademik danışmanım Doç.Dr. Öğr. Üyesi Arif Saldanlı hocama özel teşekkürlerimi sunarım.

Bu başarıyı, sevgili babamın ruhuna hediye ederim. Onun öğretileri ve desteği, her zaman benim için bir ilham kaynağı olmuştur. Tezimin tamamlanması sürecinde bana destek olan ve yanımda olan sevgili eşime, bir yol arkadaşı olarak teşekkürlerimi sunarım. Hayatımdaki en büyük destekçim ve öğretmenim olan anneme, sonsuz teşekkürlerimi iletiyorum. Ayrıca, beni her zaman destekleyen ve cesaretlendiren kardeşlerime ve sevgili çocuklarıma da minnet ve şükranlarımı sunarım.

Esma ALBAROUDI

İstanbul, 2024

İÇİNDEKİLER

ÖZ ..... **i**

ABSTRACT ..... **ii**

ÖNSÖZ ..... **iii**

TABLOLAR LİSTESİ ..... **ix**

KISALTMALAR LİSTESİ ..... **xi**

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM

FİNANSAL PİYASALAR

1.1. Finansal Piyasalar Kavramı **4**

1.2. Finansal Piyasaların İşleyişi **9**

1.3. Finansal Piyasaların İşlevleri **10**

1.3.1. Fiyat Belirleme 10

1.3.2. Kaynakların Mobilizasyonu ve Kaynak Dağıtımı 10

1.3.3. Likitlik Sağlama 11

1.3.4. Sermaye Oluşumu 11

1.3.5. İşlem Maliyetlerinin Azaltılması Ve Bilginin Sağlanması 11

1.3.6. Fonlara Kolay Erişim 12

1.3.7. Risk Dağıtımı 12

1.4. Finansal Piyasalar Unsurları **13**

1.5. Finansal Piyasaların Yapısı **14**

1.5.1. Borç Piyasa ve Ortaklık Piyasa 15

1.5.2. Spot Piyasa ve Vadeli Piyasa 15

1.5.3. Birincil piyasa ve İkincil piyasa 16
1.5.4. Örgütlenmiş Piyasa ve Örgütlenmemiş Piyasa 17
1.5.5. Para Piyasası Ve Sermaye Piyasası 18
1.5.5.1. Para Piyasaları 18
1.5.5.2. Sermaye Piyasaları 19
1.6. Sermaye Piyasasında Yatırımcılar 20
1.6.1. Bireysel Yatırımcılar 20
1.6.2. Kurumsal Yatırımcılar 20
1.6.2.1. Yatırım Ortaklıkları 21
1.6.2.2. Yatırım Fonları 21
1. Hisse Senedi Fonu 23
2. Borçlanma Araçları Fonu 24
3. Kıymetli Madenler Fonu 24
4. Fon Sepeti Fonu 24
5. Para Piyasası Fonu 24
6. Katılım Fonu 24
7. Değişken Fon 25
8. Serbest Fon 25
9. Garantili Fon 25
10. Koruma Amaçlı Fon 25
1.7. Sermaye Piyasası Araçları 25
1.7.1. Hisse Senetleri 26
1.7.2. Tahvil 29
1.7.3. Hisse Senedi ile Tahvil Arasındaki Farklar 29
1.8. Sermaye Piyasası Kurulu 30
1.9. Finansal Okuryazarlık 31

İKİNCİ BÖLÜM

BORSA YATIRIM STRATEJİLERİ VE PİYASA DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

2.1. Finansal Piyasalar Analizi 32

2.1.1. Temel Analiz 33

2.1.1.1. Ekonomi Analizi 34

2.1.1.2. Sektör Analizi 35

2.1.1.3. Firma Analizi 35

2.1.2. Teknik Analiz 36

2.2. Etkin Piyasalar Hipotezi 37

2.2.1. Piyasa Etkinliği Kavramı 37

2.2.2. Etkin Piyasa Hipotezi 38

2.2.3. Zayıf Form Piyasa Etkinliği 41

2.2.4. Yarı Güçlü Form Piyasa Etkinliği 41

2.2.5. Güçlü Form Piyasa Etkinliği 41

2.3. Finansal Piyasalardaki Anomaliler 42

2.3.1. Mevsimsel Anomaliler 43

2.3.2. Fiyat Anomalileri 44

2.3.3. Piyasalarda Görülen Anomaliler 44

2.4. Yatırım Stratejileri 45

Değer Yatırımı ve Büyüme Yatırımı Stratejisi 47

Pasif ve Aktif Yatırım Stratejileri 47

2.4.1. Satın Al Elde Tut Stratejisi 49

2.4.2. Maliyeti Ortalama Stratejisi 51
2.4.3. Sabit Değer Stratejisi....52
2.4.4. Sabit Oran Stratejisi 55
2.4.5. Değişken Oran Stratejisi 56
2.4.6. Gelecekteki Yükümlülükleri Karsılama Stratejisi 57
2.4.7. Endeks İçerikli Fon Stratejisi....57
2.4.8. Analiz Yöntemlerine Dayanan Stratejiler 58
2.5. Zamanlama Stratejileri 58
2.6. Zamanlama Stratejileri ve Satın Al Elde Tut Stratejisi Karşılaştırması....60

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI
ARAŞTIRMANIN AMACI, BULGULAR VE BORSA İSTANBUL'DA BİR UYGULAMA

3.1. Literatür Taraması 61
3.1.1. Haftanın Günleri Etkisi Araştırmaları....66
3.1.2. Türkiye'de Haftanın Günleri Etkisi Araştırmaları....67
3.1.3. Haftanın Günü Etkisi Gözlemlenmedi Araştırmaları....67
3.1.4. Ay Anomalilerine İlişkin Araştırmalar....68
3.1.5. Türkiye'de Ocak Ayı Anomalisinin Gözlemlendiği Çalışmalar....69
3.1.6. Ocak Ayı Anomalisinin Gözlenmediği Çalışmalar....69
3.1.7. Ay Dönümü Anomalilerini İnceleyen Çalışmalar....69

3.1.8. Tatil Etkilerini İnceleyen Çalışmalar 70

3.2. Araştırmanın Amacı 70

3.3. Araştırmanın Yöntemi 71

3.4. İşlem 73

3.5. Zamanlama Stratejileri Uygulaması 74

3.6. Satın Al Elde Tut Stratejisi Uygulaması 82

3.7. Stratejilerin Karşılaştırılması 84

3.8. ANOVA Testi 86

3.9. Yatırım Stratejilerinin (2018-2023) Performanslarının İncelenmesi 94

SONUÇ 103

KAYNAKÇA 106

TABLOLAR LİSTESİ

Şekil 1.1. Finansal Piyasalar.....5
Tablo 1.1. Finans Piyasaları Sınıflandırılması 14
Tablo 1.2. Hisse Senedi Türleri.....27
Tablo 1.3. Hisse Senedi İle Tahvil Arasındaki Farklar 29
Tablo 2.1. Piyasalarda Görülen Anomaliler.....44
Tablo 2.2. Yatırım Stratejileri.....49
Tablo 2.3. Satın Al Elde Tut Stratejisi Teorik Örneği.....50
Tablo 2.4. Maliyeti Ortalama Stratejisi Teorik Örneği.....52
Tablo 2.5. Sabit Değer Stratejisi Teorik Örneği 54
Tablo 2.6. Sabit oran Stratejisi Teorik Örneği.....56
Tablo 2.7. Değişken Oran Stratejisi Teorik Örneği.....57
Tablo 2.8. Zamanlama Stratejisi ve Satın Al Elde Tut Stratejisi Stratejisi Karşılaştırma.....60
Tablo 3.1. Haftanın Günleri Etkisi Araştırmalar 66
Tablo 3.2. Türkiye'de Haftanın Günleri Etkisi Araştırmaları 67
Tablo 3.3. Haftanın Günü Etkisi Gözlemlenmedi Araştırmaları 67
Tablo 3.4. Ay Anomalilerine İlişkin Araştırmalar.....68
Tablo 3.5. Türkiye'de Ocak Ayı Anomalisinin Gözlemlendiği Çalışmalar 69
Tablo 3.6 .Ocak Ayı Anomalisinin Gözlenmediği Çalışmalar 69
Tablo 3.7. Ay Dönümü Anomalilerini İnceleyen Çalışmalar.....69
Tablo 3.8. Tatil Etkilerini İnceleyen Çalışmalar.....70
Tablo 3.9. Borsa İstanbul'da İşlem Gören Otuz Şirket.....72
Tablo 3.10. Zamanlama Stratejileri 72
Tablo 3.11.(2023) Dönem Sonu Değerleri 75
Tablo 3.12. (2023) Elde Edilen Kâr Zarar.....77
Tablo 3.12.1. Stratejilerin Sıralı Ortalama Kazançları.....78

Tablo 3.13. Toplam Yatırım Getirisi 81
Tablo 3.14. Satın Al Elde Tut Stratejisi Uygulaması 83
Tablo 3.15. İki strateji arasındaki karşılaştırma 84
Tablo 3.16. t-Testi Sonuçları 85
Tablo 3.17. ANOVA: Tek Faktörlü Test Sonuçları 87
Tablo 3.18. Tukey HSD / Tukey Kramer Çiftler Karşılaştırma Tablosu 89
Tablo 3.19. Tukey HSD Karşılaştırma Tablosu 93
Tablo 3. 20. (2018-2023) Dönemlerindeki Performanslarının İncelenmesi (2, 4 ve 6 Yıl) 95
Tablo 3.21.Satın Al ve Elde Tut Stratejisinin Dönem Sonu Değerleri (2018-2023) .96
Tablo 3.22. Yatırım Getirisi Göre Stratejilerin Sıralaması..... 97
Tablo 3.23. (2021) Dönem Sonu Değeri 98
Tablo 3.24. (2021) Elde Edilen K âr Zarar 99
Tablo 3.25. (2019)Dönem Sonu Değerleri 100
Tablo 3.26. (2019) Elde Edilen K âr Zarar 101
Tablo 3.27. Satın Al ve Elde Tut Stratejisinin Performans Değerlendirmesi (2018-2023) 102

KISALTMALAR LİSTESİ

BİST 30 : Borsa İstanbul 30 Endeksi

EMH : Efficient Market Hypothesis

EPH : Etkin Piyasa Hipotezi

GSMH : Gayrisafi Millî Hasıla

İMKB : İstanbul Menkul Kıymet Borsası

OTC : Over the Counter

SPK : Sermaye Piyasası Kurulu

TCMB : Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası

TL : Türk Lirası

GİRİŞ

Yatırım, finansal dünyada çeşitli amaçlar doğrultusunda hareket eden yatırımcıların, gelecekteki finansal güvencelerini sağlama, varlık değerlerini artırma veya belirli bir dönemde ek gelir elde etme gibi farklı hedeflerine ulaşmak için çeşitli finansal araçlara fon sağlayarak para biriktirme ve bu fonları verimli bir şekilde yönetme sürecidir. Yatırımcının, başarılı ve etkili bir yatırım stratejisi geliştirmesi, mali başarıya giden yolda kritik bir öneme sahiptir. Yatırım dünyası, farklı varlık türleri ve finansal araçlarla dolu karmaşık bir alandır. Yatırım yapmak suretiyle, bireyler ve kurumlar genellikle sermaye büyümesini hedefleyerek ve kârlı getiriler elde etmek mekanizmasıyla yatırım yapmaktadırlar. Ancak, bu süreçte finansal piyasaların dalgalanmaları ve ekonomik belirsizlik, birçok kişiyi yatırım kararları konusunda endişelendirme mekanizması olabilmektedir. Bu sebeple, başarılı bir yatırımcının anahtarı, doğru bir yatırım stratejisi belirlemektedir. Bu strateji, yatırım hedeflerini belirleme ve bu hedeflere ulaşmak amacıyla net bir plan oluşturma sürecinde rehberlik etmektedir (Capital Market Authority).

Yatırım stratejileri, finansal risk yönetiminde önemli bir role sahiptir. Yatırımların rastgele veya düzensiz yapılması durumunda, sermaye kaybı veya büyük zarar riski artabilmektedir. Ancak planlı bir yatırım stratejisi kullanıldığında, bireyler kabul edilebilir risk seviyelerini belirleyebilmekte, riskleri kontrol altına almak ve yatırımların etkilerini azaltmak için uygun önlemler alabilmektedir. Genel olarak, herhangi bir yatırımın ana hedefi, istenen getiriyi sağlamaktır. Uygun yatırım stratejileri, kişilere bu hedefi gerçekleştirmede destek olabilmektedir. Bu stratejiler potansiyel fırsatları belirleme ve doğru kararları zamanında alma konusunda yardımcı olmaktadır. Uzun vadede sürdürülebilir büyümeyi ve yatırımların değer kazanmasını sağlamaktadır.

Bu çalışmanın, finansal piyasaların doğası ve işleyişi hakkında bir anlayış geliştirmeye, borsa yatırım stratejilerinin etkisini değerlendirmeye ve yatırımcılara

pratik bir rehber sunmaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, finansal piyasalarda yaygın olarak kullanılan alım satım stratejilerinin etkinliğini objektif bir şekilde değerlendirme ve karşılaştırma amacını taşımaktadır. Özellikle, "Satın al elde tut" stratejisinin, zamanlama stratejilerine göre daha yüksek bir yatırımcı getirisi sağlayıp sağlamadığını analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu çerçevede, finansal piyasaların temel yapısını anlamak ve sermaye piyasalarında yatırımcıların davranışlarını incelemek, etkili yatırım stratejilerinin belirlenmesine yönelik önemli adımları oluşturmaktadır.

Birinci bölüm, finansal piyasaların temel yapılarına odaklanarak katılımcıları, işleyişini ve temel işlevlerini anlamaları için sağlam bir zemin oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu bölüm, finansal piyasaların genel yapısını açıklamak suretiyle okuyuculara, finansal varlıkların alım satımının gerçekleştiği ortamların karmaşıklığını ve önemini anlatmaktadır. Ayrıca, para piyasaları ile sermaye piyasaları arasındaki ayrım netleştirilerek, her piyasanın özellikleri ve işlevleri vurgulanmaktadır. Sermaye piyasaları işleyişi, araçları ve sermaye piyasasında yatırımcılar gibi konular da bu bağlamda ele alınarak, finansal piyasaların işleyişi hakkında daha kapsamlı bir anlayış sağlanmaktadır. Bu temel bilgi, sonraki bölümlerde sunulan analizlerin ve sonuçların daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmaktadır.

İkinci bölüm, borsa yatırım stratejilerinin önemi ve finansal piyasa analizi yöntemlerinin detaylı bir şekilde incelenmesi planlanmaktadır. Bu bölümde, temel analiz ve teknik analiz yöntemlerinin yanı sıra, etkin piyasa hipotezi gibi temel kavramlar da açıklanmaktadır ve borsa yatırımcılarının karar alma süreçlerinde bu kavramların rolü vurgulanmaktadır.

Üçüncü bölüm, tezin uygulama kısmını içermektedir. Bu bölümde, belirlenen borsa yatırım stratejilerinin gerçek piyasa verileri üzerindeki performansı incelenmektedir ve karşılaştırmalı bir analiz yapılmaktadır. Bu analiz, yatırımcıların stratejik kararlarını desteklemek ve en uygun yatırım stratejilerini belirlemelerine yardımcı olmak için kritik bir kaynak oluşturmaktadır. Ayrıca, finansal piyasalardaki

mevcut literatürün incelenmesi, tezin yeni bulgularını mevcut bilgiyle ilişkilendirmeye yardımcı olmaktadır.

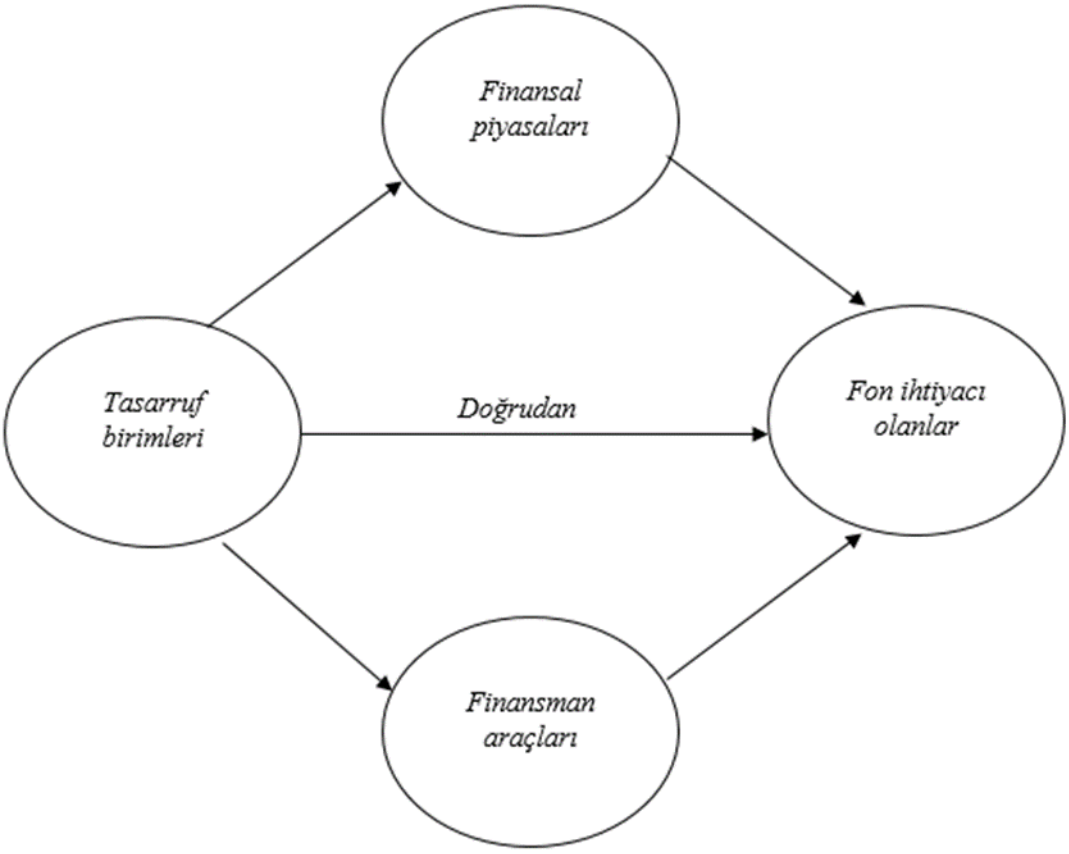
BİRİNCİ BÖLÜM

FİNANSAL PİYASALAR

1.1. Finansal Piyasalar Kavramı

Piyasa, satıcıların ve alıcıların buluştuğu coğrafi konum veya yer olarak tanımlanmaktadır. Piyasalar işlemin niteliği açısından mal piyasaları, üretim faktörler piyasaları ve finansal piyasalar olarak sınıflandırılmaktadır. Bu finansal piyasalar, finansal sistemin merkezinde yer almakta olup çeşitli finansal araçların alınıp satıldığı yerlerdir. Finansal piyasaların performansı, bir ülkenin ekonomik durumunu değerlendirmek için kritik öneme sahiptir ve bu performans, ekonomik gelişmenin seviyesi ile yakından ilişkilidir (Afşar A. , 2018).

Finansal piyasalar, tasarruf sahiplerinin finansal varlıklara yatırım yapmalarını ve para ile sermaye piyasaları aracılığıyla işlem yapmalarını mümkün kılmaktadır. Bu piyasalar, şirketlerin yatırım yapması, borçlanması ve büyümesi için gerekli fonları temin ederken, yatırımcılar için de çeşitli yatırım araçlarıyla portföy oluşturma imkanı sunmaktadır. Dolayısıyla, finansal piyasaların etkinliği, ekonomik büyüme ve finansal istikrar açısından hayati önem taşımaktadır. Etkin bir finansal piyasa, kaynakların tasarruf sahipleri ve yatırımcılar arasında etkin bir şekilde dağıtılmasını ve finansal sistemin istikrarlı bir şekilde işlemesine katkı sağlamaktadır (Mishkin, 2016, s. 7-10).

Şekil 1.1. Finansal Piyasalar

Kaynak : (Yazar tarafından oluşturuldu)

Toplumların ekonomik gelişmesi, üretim birimlerinin finansal kaynaklara olan artan ihtiyacı ve bireyler arasındaki tasarrufların artması ile birlikte, finansal piyasaların gelişimini doğal bir ekonomik sürecin bir parçası olarak kabul edilmektedir (S. Khan & S. Senhadji, 2000). Milli gelirin artmasıyla birlikte ortaya çıkan bu yeni durum, mali fazlalığı olanların yatırım yapma istekleri ile açıkları olanların finansal ihtiyaçları arasında köprü kurmayı amaçlayan mali kurumların (örneğin bankaların) ortaya çıkmasına yol açmıştır. Ayrıca, kurumlar finansal ihtiyaçlarını gidermek için bankalara başvurmanın ötesinde, hisse senetlerinin halka arz edilmesi ve doğrudan finansman sağlama veya borçlanma araçlarının (tahvillerin) halka arz edilmesi gibi yeni yöntemler keşfetmişlerdir. Bireylerin şirketlerdeki sahiplik paylarını satma veya artırma ihtiyacının ortaya çıkması ile birlikte, finansal

piyasaların temel özellikleri oluşmuştur. Finansal piyasanın ilk ortaya çıktığı yer ve kesin tarihi konusunda ekonomi tarihi araştırmacıları ve uzmanları arasında bir fikir birliği bulunmamaktadır. Ancak, bazı menkul kıymet türlerinin yer aldığı bir finansal piyasanın ortaya çıkışına tanık olan ilk ülkenin Hollanda olduğu akademik literatürde ifade edilmektedir (Atack & Neal, 2009). MS 13. yüzyılda ticaretin yapıldığı dönemde, aynı zamanda Belçika'da ticari bir canlanma yaşanmış ve Bruges kasabasındaki tüccarlar, aile sarayının yakınında bir araya gelmişlerdir. İşlemlerini gerçekleştirmek için Vander Borsa ailesine ait sarayın yakınında toplanan tüccarlar, sarayın ve finansal piyasanın sahibi olan ailenin adı olan "Borsa" olarak anılmaya başlanmıştır (Şakar, 1998). Diğer ülkeler arasında Fransa, İngiltere, Danimarka ve Almanya gibi ülkeler de daha sonraki dönemlerde menkul kıymet alım satım piyasalarının oluşumuna tanık olmuştur (Atack & Neal, 2009). Ekonomik ve politik gelişmeler, birçok hükümeti ekonomik büyümeyi teşvik etmekte ve yenilikçi finansal kaynaklar aramakta yönlendirmiştir. Ticaret hacmindeki artış, menkul kıymet ihracında patlamaya neden olmuştur. Devletler ve özel sektör (özellikle bankalar, sigorta şirketleri ve anonim şirketler gibi) tarafından yapılan menkul kıymetlerin mülkiyetinin devredilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu durum, günümüzde bilinen şekli ile hisse senedi ve tahvil ticaretinin temel işlevlerine sahip finansal piyasaların oluşumunu tetiklemiştir. Gelişmiş bir finansal piyasanın varlığı, sanayileşmiş veya kalkınma yolunda olan herhangi bir ülke için finansal sistemin temel unsurlarından biri haline gelmektedir. Günümüzde finansal piyasaların gelişimi, teknolojik ilerlemelerle birlikte hız kazanmıştır. Finansal inovasyon, özellikle finans sektöründe, finansal hizmetlerin sunumunda köklü değişikliklere yol açmaktadır. Geleneksel bankacılık işlemlerinden uzaklaşarak, bankamatikler ve internet bankacılık gibi elektronik platformlara geçiş, bilgi teknolojilerindeki ilerlemelerin bir sonucudur. Finansal inovasyonun neden ve nasıl gerçekleştiğini anlamak, finansal kurumların kârlılık sağlama ve müşteri tabanlarını genişletme stratejilerini anlamaya yardımcı olmaktadır. Ayrıca, geçmiş inovasyon örneklerini inceleyerek gelecekteki eğilimleri tahmin etmek ve finansal sistemin nasıl değişebileceğine dair fikir sahibi olmak mümkündür. Elektronik işlem platformları, internet üzerinden yatırım işlemleri yapma imkanı, daha hızlı ve etkin haberleşme araçları gibi faktörler,

finansal piyasaların küreselleşmesine ve daha da gelişmesine katkı sağlamaktadır (S.Mishkin, 2016, s. 6).

Piyasa, malların arzının taleple buluştuğu yer olarak tanımlandığında, finansal piyasası da sermayenin arzının taleple buluştuğu yerdir. Finansal piyasalar, gerçek ekonomik piyasalardan farklılık gösteren bir dizi özelliğe sahiptir. Bu piyasalarda alınıp satılan şey, finansal araçlar ve enstrümanlardır (Rodoplu, 1996). Sermaye, genellikle fazla parası olan kişiler (tasarruf sahipleri) tarafından sunulmaktadır. Sermaye talep edenler ise genellikle işlerini genişletmek isteyen yatırımcılardır. Bu piyasada arz ve talebin buluşma işlemi, finansal araçların ihraç edilmesi ve alınıp satılması yoluyla gerçekleşmektedir. Finansal araçların ticareti, geleneksel olarak bir borsada fiziksel bir mekânda gerçekleştirilebilmekteydi. Ancak, günümüzde teknolojinin gelişimi ile birlikte, bu işlemler artık fiziksel bir mekâna bağlı kalmaksızın dijital platformlar aracılığıyla da gerçekleştirilebilmektedir. Bu durum, küresel çapta internet gibi bilgi teknolojileri ve iletişim araçlarının kullanımını içermektedir; bu sayede alıcılar ile satıcılar arasında etkili bir iletişim ve işlem gerçekleştirme imkânı mevcut hale gelmektedir. Bu iletişim kanalları ve dijital platformlar, finansal araçların anlık fiyatlandırılmasını, alım satımının hızlı ve etkin bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaktadır. Böylelikle, herhangi bir zamanda finansal araçların fiyatları piyasa katılımcıları tarafından belirlenmektedir. Ekonomik büyümenin desteklenmesinde finansal piyasaların kritik bir rolü vardır. Finansal piyasalar, iç tasarrufları artırarak ve yatırımların hem miktarını hem de niteliğini geliştirerek ekonomik büyümeyi hızlandırmak amacıyla tasarlanmıştır (S.Mishkin, 2016, s. 19). Bu çerçevede, piyasanın, müşterilerin risk tercihlerine daha uygun yeni finansal ürünler sunması beklenmektedir, böylelikle tasarrufların artırılması ve ekonomik büyümeye katkı sağlanması hedeflenmektedir. Ayrıca, likidite ihtiyacı ve daha etkin bir tasarruf seferberliği, tasarruf oranlarının artırılmasına yönelik bir etki sağlayabilir. Bu bağlamda, finansal piyasaların, büyümekte olan şirketlerin sermaye artırma maliyetlerini azaltarak sermaye artışını daha erişilebilir hale getirdiği gözlemlenmektedir (S.Mishkin, 2016, s. 166). Buna ek olarak, gelişmiş hisse senedi piyasalarındaki işletmelerin banka finansmanına daha az bağımlı olup, bu da finansal kriz riskinin azaltılmasına katkıda bulunabilir. Tüm bu unsurlar, finansal piyasaların

bireysel tasarrufları teşvik ederek ve kurumsal yatırımlar için etkin kanallar sağlayarak ekonomik büyümeyi olumlu yönde etkileyebileceğini göstermektedir (Mwange, Matoka, Kafwabulula, Chaampita, & Marebesa, 2022, s. 72).

1.1. Finansal Piyasaların Önemi

Finansal piyasalar, ekonomik aktörlerin finansal varlıkların alım satımını gerçekleştirdiği pazar yerleri olarak temel işlevi görmektedir. Bu piyasaların fiyat oluşumunda etkili olan temel dinamikler, arz ve talep güçleri arasındaki dengenin belirlenmesidir. Finansal piyasaların ekonomide neden bu kadar önemli bir işleve sahip olduğu görülebilmektedir. Yatırımcıların tasarruflarının ekonomik faaliyetlerde kullanılabilmesi için finansal piyasalar aracılığıyla çeşitli yatırım fırsatları sunulmaktadır. Ayrıca, finansal piyasalar, yatırımcıları potansiyel alıcılar veya satıcılarla buluşturarak işlemlerin gerçekleşmesine aracılık etmekte ve likidite sağlamaktadır (S.Mishkin, 2016, s. 19).

Finansal piyasaların önemi, ekonomik büyümeyi destekleyen birçok yarar sağlamasıyla belirginleşmektedir. Özellikle yerel sermaye piyasaları, şirketlerin ve kuruluşların finansman ihtiyaçlarını karşılamak için banka kredilerine alternatif bir kaynak sunmaktadır. Bu piyasalar, uzun vadeli finansman imkanı sağlayarak işletmelerin sermaye artırımı süreçlerini desteklemekte ve daha geniş bir yatırımcı kitlesine erişim imkanı sunmaktadır. Ayrıca, finansal piyasalar, bankalar tarafından genellikle finanse edilmeyen riskli projelerin finansmanına katkıda bulunarak ekonomik yenilikleri teşvik etmektedir. Bazı ülkelerde küresel mali piyasalara erişim imkanı bulunmasına rağmen, yerel mali piyasaların geliştirilmesi, hükümetlerin enflasyon ve döviz kuru risklerini yönetmelerine yardımcı olabilir. Yerel piyasalar, yerel para birimleri üzerinden borçlanma imkanı sunarak döviz kuru riskini azaltabilir ve hükümetlerin finansmanını yerel kaynaklardan sağlama kapasitesini artırabilir. Finansal piyasaların ekonomik büyüme üzerindeki etkisi ve önemi, çeşitli yollarla görülebilmektedir. Bu piyasaların işlevleri, sermaye birikimini teşvik etmekten yatırımcılara çeşitli yatırım imkanları sunmaya kadar geniş bir yelpazede etkili olmaktadır (Mwange, Matoka, Kafwabulula, Chaampita, & Marebesa, 2022, s. 72).

1.2. Finansal Piyasaların İşleyişi

Finansal piyasaların işleyişi, yatırımcıların finansal varlıkları satın almaları ve satmaları için bir platform sağlamaktadır. Bu piyasalar, hem fiziksel hem de sanal olarak işlem yapılabilmektedir. Emtia piyasalarda, işlem gören varlıkların gerçek bir mekanda elden ele aktarılması gereklidir; altın piyasaları buna örnek gösterilebilir. Sanal piyasalarda ise işlemler elektronik ortamda gerçekleştirilir; hisse senedi piyasaları buna örnektir. İşlem yapmak için, yatırımcıların bir aracı kurum veya banka ile anlaşması gerekmektedir. Yatırımcılar, işlem yapacakları finansal varlıkların fiyatlarını takip ederek alım veya satım kararı vermektedir. Bu kararlar, piyasa koşullarına ve yatırımcının stratejisine göre değişkenlik gösterebilmektedir. Yatırımcılar, farklı yatırım araçlarından oluşan bir portföy oluşturarak, finansal piyasaların sunduğu fırsatları değerlendirebilmektedir (Mishkin & Eakins, 2012, s. 72).

Alacaklı ve borçlu arasındaki ilişkide üç önemli problem mevcuttur: işlem maliyetleri, riskler ve likidite gereksinimi. Finansal sistem, bu üç sorunu çözmek üzere temel işlevini yerine getirmektedir. İyi işleyen bir finansal sistemde, işlem maliyetleri minimize edilmek, riskler azaltılmak ve likidite talebi artmaktadır. İşlem maliyeti, komisyonlar ve ücretler, gibi finansal piyasalarda alım satım işlemlerinin gerçekleştirilmesi için ödenen maliyettir. Yatırımcıların net getirisini doğrudan etkilediğinden, yatırımcılar bu maliyetleri minimize etmek için stratejiler geliştirmektedir. Risk yönetimi, finansal piyasalarda kritik bir öneme sahip olan bir konudur (Aydın Y. , 2016, s. 53).

Yatırımcılar genellikle risklerle başa çıkmak ve getirilerini optimize etmek için çeşitli stratejiler kullanırlar. Bunlar arasında portföy çeşitlendirmesi, türev ürünlerin kullanımı ve riskten korunma işlemleri bulunmaktadır. Ek olarak, finansal piyasalardaki haberlerin ve ekonomik göstergelerin takibi, yatırımcıların risk yönetimi stratejilerinin bir parçası olabilmektedir. Etkili bir finansal sistemde, varlıkların değerini büyük ölçüde kaybetmeden hızlı bir şekilde nakde dönüştürülmesi mümkündür. Böylece işlem maliyetini azaltarak, riski dağıtarak ve

likiditeyi kolaylaştırarak bir ekonomide tasarrufların ve böylece yatırımların artmasını sağlamaktadır (Aydın Y. , 2016, s. 53).

1.3. Finansal Piyasaların İşlevleri

Finansal piyasalar, ekonomik sistemin temel yapı taşlarından biri olarak, birçok önemli işlevi yerine getirmektedir. Bu piyasalar, sermaye akışını düzenlemek ve ekonomik aktörler arasında kaynakların etkin dağılımını sağlamak amacıyla çeşitli araçlar sunmaktadır. Finansal piyasaların başlıca işlevleri, fiyat belirleme, kaynakların mobilizasyonu ve dağıtımı, likidite sağlama, sermaye oluşumu, işlem maliyetlerinin azaltılması, bilginin sağlanması, fonlara kolay erişim ve risk dağıtımı gibi unsurları içermektedir. Bu işlevler, ekonomik büyüme ve kalkınmanın sağlanmasında kritik bir rol oynamaktadır (Mwange, Matoka, Kafwabulula, Chaampita, & Marebesa, 2022).

1.3.1. Fiyat Belirleme

Finansal piyasalar, çeşitli finansal ürünlerin alıcılar ve satıcılar arasında işlem gördüğü kritik bir alandır. Hisse senetleri, tahviller, döviz ve emtialar gibi yatırım ürünlerinin fiyatları, bu piyasalardaki arz ve talep dengeleri tarafından şekillenmektedir. Alıcılar ve satıcılar arasındaki etkileşim, fiyatların belirlenmesine öncülük etmektedir. Talebin yüksek olduğu durumlarda fiyatlar genellikle artmak, arzın fazla olduğu durumlarda ise fiyatlar düşmektedir. Bu süreç, piyasalardaki fiyatların sürekli olarak güncellenmesine ve varlık fiyatlarının gerçek piyasa değerine yaklaşmasına olanak sağlamaktadır. Ayrıca, finansal piyasalardaki etkin işleyiş, yeni ihraç edilen tahvillerin ve diğer sermaye araçlarının fiyatlandırılmasını da yönlendirir. Yatırımcıların risk algısı, faiz oranları, piyasa likiditesi gibi faktörler, bu varlıkların fiyatlarını etkilemektedir. Dolayısıyla, finansal piyasaların sağlıklı ve etkin bir şekilde işlemesi, fiyatların doğru bir şekilde belirlenmesini sağlayarak piyasa katılımcılarının güvenini artırmaktadır. Bu durum, ekonomik istikrarın korunması ve sermaye piyasalarının sürdürülebilirliği açısından büyük önem taşımaktadır.

1.3.2. Kaynakların Mobilizasyonu ve Kaynak Dağıtımı

Finansal piyasalar, tasarruf sahiplerinin biriktirdiği kaynakları finansal araçlar aracılığıyla piyasaya sunmalarını ve bu kaynakların ekonomik faaliyetler için kullanılmasını sağlamaktadır. Finansal kurumlar, toplanan bu kaynakları

girişimcilere, işletmelere veya kamu projelerine kredi olarak tahsis etmek suretiyle ekonomik büyümeyi teşvik etmektedirler. Benzer şekilde, finansal piyasalar toplanan kaynakların çeşitli ekonomik faaliyetlere yönlendirilmesine olanak tanır. Bu süreçte, finansal kurumlar ve yatırımcılar, farklı yatırım fırsatlarını değerlendirir ve kaynakları uygun alanlara tahsis ederler. Sonuç olarak, finansal piyasalar aracılığıyla kaynakların toplanması ve dağıtımı, ekonomik büyümeyi destekleyerek ekonomik kalkınmanın sağlanmasına katkıda bulunmaktadır.

1.3.3. Likitlik Sağlama

Finansal piyasanın likidite fonksiyonu, yatırımcıların finansal araçlarını piyasanın faaliyet saatleri içinde herhangi bir anda, piyasadaki geçerli değerler üzerinden satabilme olanağı sağlamaktadır. Likidite fonksiyonunun mevcut olmaması durumunda, yatırımcılar ellerindeki finansal menkul kıymetleri veya araçları uygun koşullar oluşana kadar elde tutmak zorunda kalabilirler veya menkul kıymeti ihraç eden kişi, örneğin sözleşmeye bağlı olarak aynı bedeli ödemekle yükümlü olabilir. Bir borçlanma aracı durumunda vade, bir özsermaye aracı durumunda ise şirketin tasfiyesi sırasında, şirketin gönüllü veya zorunlu olarak tasfiye edilmesine kadar olan süreyi ifade etmektedir. Bu bağlamda, yatırımcılar finansal araçlarını kolaylıkla satarak nakde çevirerek likidite sağlayabilmektedirler.

1.3.4. Sermaye Oluşumu

Yabancı yatırımcıların tasarruflarının ülkeye girmesi için bir kanal olarak işlev görmektedir. Özellikle, yeni projeler veya işletmeler için finansmana ihtiyaç duyan ancak bu kaynağa doğrudan erişimi olmayan kuruluşlar için sermaye temininde önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, bazı yatırımcılar ek sermayeye sahip olabilir ve bu sermayeyi potansiyel getiri sağlayabilecek fırsatlara yatırım yapmak isteyebilirler. Bu bağlamda, finansal piyasalar, işletmelerin yatırımcılardan fon toplamasını ve yatırımcıların bu fonları çeşitli varlık ve enstrümanlara yönlendirmesini kolaylaştırarak sermaye oluşumunu desteklemektedir.

1.3.5. İşlem Maliyetlerinin Azaltılması Ve Bilginin Sağlanması

Bu işlev, likiditeyi artırarak ve teknolojik gelişmelerle birlikte maliyetleri düşürerek gerçekleşmektedir. Likidite artışı, alıcı ve satıcıların daha kolay bir şekilde

karşılaşmasını ve işlem yapmasını sağlar, bu da işlem maliyetlerini azaltır. Ayrıca, teknolojik gelişmeler sayesinde işlem maliyetleri düşer; çünkü elektronik ticaret platformları ve otomatik işlem sistemleri gibi yeniliklerle işlem yapma süreçleri daha hızlı ve verimli hale gelir. Bu durum, piyasa katılımcılarının daha verimli ve uygun maliyetli işlemler yapmalarına olanak tanır (S.Mishkin, 2016).

Diğer yandan, finansal piyasalar, yatırımcılara piyasadaki fiyat hareketleri ve ekonomik gelişmeler hakkında bilgi sağlayarak, daha bilinçli yatırım kararları almalarını sağlar. Bu bilgi, yatırımcıların piyasa trendlerini ve potansiyel riskleri daha iyi anlamalarına yardımcı olur. Bilgiye erişim, yatırımcıların portföylerini daha etkili bir şekilde yönetmelerini ve daha iyi getiri elde etmelerini sağlar. Dolayısıyla, finansal piyasaların sağladığı bu bilgi akışı ve işlem maliyetlerinin azaltılması, daha verimli ve etkili bir yatırım sürecini desteklemektedir.

1.3.6. Fonlara Kolay Erişim

Yatırımcıların sermaye artırma gereksinimleriyle sektörlerin yatırımcıların fonlarını yatırımlara yönlendirmesi ve getiri elde etmesi gerekliliği, finansal piyasaların işlevsel önemini belirlemektedir. Bu durum, alıcıların ve satıcıların finansal piyasa platformunda bir araya gelerek karşılıklı olarak ihtiyaçlarını karşılamasını kolaylaştırmaktadır. Yatırımcılar, sermaye artırma ihtiyaçlarını finansal piyasalarda fon toplayarak karşılarlar ve bu fonlarını farklı yatırım araçlarına yönlendirerek getiri elde etmeyi hedeflerler. Bu süreçte, finansal piyasaların işlevselliği alıcılar ile satıcıların bir araya gelmesini sağlar ve böylelikle her iki taraf da zaman ve paradan tasarruf edebilir. Ayrıca, bu süreç yatırımcıların portföylerini çeşitlendirerek risklerini yönetmelerine olanak tanır ve ekonomik büyümeyi destekler. Bu nedenle, finansal piyasalardaki etkinlik ve işlevsellik, sermaye akışını kolaylaştırarak ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmaktadır.

1.3.7. Risk Dağıtımı

Yatırımcılar ile kurumlar arasında risklerin etkili bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır. Bu işlev, çeşitli finansal enstrümanlar aracılığıyla gerçekleşir ve riski taşıyan taraflar arasında transfer edilmesini mümkün kılar. Örneğin, bir yatırımcı, riskini çeşitlendirerek farklı varlık sınıflarına veya piyasalara yatırım yaparak risklerini dağıtabilir. Aynı şekilde, bir şirket belirli bir riskten korunmak veya

azaltmak için türev piyasalarında finansal araçlar kullanabilir. Bu süreç, toplam riskin azaltılmasına ve finansal sistemin sağlamlığının artırılmasına katkıda bulunmaktadır.

1.4. Finansal Piyasalar Unsurları

Finansal piyasalar, ekonomik büyüme, sermaye akışı ve risk yönetimi gibi konularda büyük öneme sahiptir. Her bir unsuru, finansal sistemdeki dengeyi sağlamak ve istikrarı temin etmek adına birlikte çalışmaktadır. Bu unsurların etkili bir şekilde çalışması, ekonomik büyümeyi desteklemekte ve yatırımcıların güvenini artırmaktadır. Finansal piyasaların işleyişinde önemli rol oynayan temel unsurlar şunlardır; fon arz edenler, fon talep edenler, finansal araçlar, finansal kurumlar, hukuki ve idari düzenlemelerdir (Demirez, 2020).

Fonlar arz edenler, tasarruflarını çeşitli yatırım araçlarına yönlendiren bireysel ve kurumsal yatırımcıları içermekteyken, fonları talep edenler ise bu fonları ihtiyaç duyan veya kullanacak olan kişiler veya kurumlardır. Finansal araçlar, fonların transferi, ticareti ve risk yönetimi için gereklidir; bu araçlar arasında hisse senetleri, tahviller gibi menkul kıymetler ve opsiyonlar, vadeli işlemler gibi türev araçlar yer almaktadır (S.Mishkin, 2016, s. 18).

Finansal kurumlar, maliyetleri azaltmak, vade, miktarve risk ayarlaması yapmak, yatırımcılara çeşitli hizmetler sunmaktadır. Bankalar, aracı kurumlar ve borsalar gibi kuruluşlar, bu hizmetleri sağlayan önemli kurumlardır (Aydın N. , 2012). Hukuki ve idari düzenlemeler ise finansal piyasaların adil, şeffaf ve istikrarlı bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere oluşturulmaktadır. Bu düzenlemeler, yatırımcıların korunması, dolandırıcılığın önlenmesi ve piyasa istikrarının sağlanması gibi hedefler taşımaktadır.

Finansal sistem, ekonomik büyüme ve kalkınmanın temel unsurlarından biri olarak kabul edilirken, doğrudan ve dolaylı finansman bu sistemin işleyişinde kritik bir rol oynamaktadır (S.Mishkin, 2016, s. 18).

Doğrudan finansman, finansal aracılar veya kuruluşlar aracılığı olmaksızın kaynakların toplanması ve yatırımlara doğrudan yönlendirilmesi sürecini ifade eder.

Bu yöntemde, yatırımcılar doğrudan şirketlere, projelere veya diğer varlık sınıflarına yatırım yapmaktadır. Menkul kıymetler borsası, doğrudan finansmanın bir örneğidir. *Dolaylı finansman* ise, finansal aracılar veya kuruluşlar aracılığıyla kaynakların toplanması ve yatırımlara dolaylı olarak yönlendirilmesi sürecini ifade eder. Bu yöntemde, bankalar, sigorta şirketleri, yatırım fonları gibi aracı kuruluşlar, tasarruf sahiplerinden kaynakları toplar ve bu kaynakları kredi, sigorta veya yatırım araçları aracılığıyla yatırımlara aktarmaktadır (S.Mishkin, 2016, s. 29).

Doğrudan finansmanın avantajları arasında daha düşük maliyetler, daha hızlı karar alma süreçleri ve daha esnek finansman yapıları yer alırken, dezavantajları arasında daha yüksek riskler ve sınırlı erişim bulunmaktadır. Dolaylı finansman ise, daha geniş bir yatırımcı tabanına erişim, daha iyi risk dağılımı ve daha fazla likidite sağlama avantajına sahiptir. Ancak, daha yüksek maliyetler, daha karmaşık yapılar ve aracı kuruluşların müdahalesi gibi dezavantajları bulunmaktadır.

1.5. Finansal Piyasaların Yapısı

Finansal piyasaları farklı kriterlere göre sınıflandırmak mümkündür. Bu kriterler arasında finansal varlıkların niteliği, vadesi, ihraç durumu, ödeme ve teslimat durumu, piyasaların örgütlenme durumu gibi faktörler bulunmaktadır. Bu sınıflandırmalar, finansal piyasaların işleyişini ve katılımcılarını anlamak için önemli bir çerçeve sunmaktadır (Demirez, 2020).

Tablo 1.1. finansal piyasaların çeşitli kriterlere göre sınıflandırılması yapılmıştır (Aydın N. , 2012).

Tablo 1.1. Finans Piyasaları Sınıflandırılması

Finansal Piyasalar		
Vadeye Göre	Para Piyasası	Sermaye Piyasası
İhraç Durumuna Göre	Birincil Piyasa	İkincil Piyasa
Ödeme ve Teslimat Durumuna Göre	Spot Piyasa	Vadeli Piyasa
Örgütlenme Durumuna Göre	Örgütlenmiş Piyasa	Örgütlenmemiş Piyasa
Finansal Varlıkların Niteliğine Göre	Borç Piyasa	Ortaklık Piyasa

1.5.1. Borç Piyasa ve Ortaklık Piyasa

Finansal piyasada fon sağlamak için iki temel yöntemden yararlanmaktadır. En yaygın yöntem, tahvil veya ipotek gibi bir borç aracı ihraç etmektedir. Bu yöntem, borç alan tarafın, belirli aralıklarla sabit tutarlarda (faiz ve anapara ödemeleri) ödeme yapmayı taahhüt ettiği ve belirli bir tarihte (vade tarihi) son bir ödeme yaptığı bir sözleşmesel anlaşmayı ifade etmektedir. Borç aracının vadesi, bu aracın sona erme tarihine kadar olan yıl sayısını belirtmektedir. Borç araçları, vadesi bir yıldan az ise kısa vadeli, on yıl veya daha uzun ise uzun vadeli olarak sınıflandırılmaktadır. Vadesi bir ile on yıl arasında olan borç araçları ise orta vadeli olarak adlandırılmaktadır. Fon sağlama konusunda ikinci yöntem, hisse senedi gibi özkaynak araçları ihraç etmektedir. Özkaynaklar, işletmenin net gelirine (giderler ve vergiler sonrası gelir) ve varlıklarına ortak olma hakkını temsil etmektedir. (S.Mishkin, 2016, p. 20)

Borç piyasalarında tahviller ve bonolar gibi borçlanma araçları işlem görürken, ortaklık piyasalarında ise şirketlerin hisse senetleri alınıp satılmaktadır. Bu şekilde, yatırımcılar borç ve ortaklık piyasaları aracılığıyla farklı türdeki finansal varlıklara erişebilmektedir (Aydın N. , 2012).

1.5.2. Spot Piyasa ve Vadeli Piyasa

Spot piyasa, finansal varlıkların anında alınıp satılabildiği, işlemlerin hemen gerçekleştirildiği finansal bir piyasadır (Demirez, 2020). Spot piyasa, işlem yapılan varlıkların gerçek değeri üzerinden anlık olarak alınıp satılmaktadır. İşlemler genellikle nakit ödeme esasına dayanmakta olup, anında teslimat gerçekleştirilmektedir. Spot piyasada ticaret, taraflar arasında genellikle hemen gerçekleştirilen fiziksel teslimat ile sonuçlanmaktadır. Spot piyasada birçok farklı varlık sınıfında işlem yapılabilmektedir, bu da yatırımcılara çeşitli seçenekler sunmaktadır. Altın, petrol, dövizler, emtialar, hisse senetleri ve tahviller gibi çeşitli varlıklar spot piyasa içinde işlem görmektedir (Aydın Y. , 2016).

Vadeli piyasada, finansal varlıklar gelecekteki bir tarihte belirlenen fiyat üzerinden alınıp satılmaktadır (Demirez, 2020). Vadeli işlem sözleşmeleri, bu piyasada işlem gören araçlardır. Bu sözleşmeler, alıcı ile satıcı arasında gelecekteki

bir tarihte belirli bir miktar varlığın teslimatını ve karşılığında ödeme yapılmasını içermektedir. Vadeli piyasa, risk yönetimi, fiyat keşfi ve spekülasyon amacıyla kullanılmaktadır. Vadeli işlem fiyatları, gelecekteki teslimat tarihindeki beklenen pazar koşullarına göre belirlenmekte ve talep ile arz dengesi önemli bir rol oynamaktadır. Fiyat dalgalanmalarına karşı korunma ve üreticiler ile tüketiciler, gelecekteki fiyat belirsizliklerine karşı kendilerini korumak için vadeli piyasayı tercih edebilirler. Aynı zamanda, yatırımcılara fiyat değişimleri üzerinden kâr elde etme amacıyla spekülasyon yapma olanağı sunmakta, bu da piyasada likiditenin artmasına katkıda bulunmaktadır. Düşük başlangıç teminatları, vadeli işlemlere girişi kolaylaştırmakta ve yatırımcıların büyük pozisyonlar alabilmelerine olanak tanımaktadır. Vadeli piyasa, hisse senetleri, tahviller, emtialar, dövizler gibi çeşitli varlık sınıflarında işlem yapma imkanı sunmaktadır (Investopedia.com).

1.5.3. Birincil piyasa ve İkincil piyasa

Finansal piyasaların temel bölümlerinden biri olan sermaye piyasası iki ana kısma ayrılmaktadır. Birincil piyasa ve ikincil piyasadır. Bu piyasalar, şirketlerin finansmanı ve yatırımcıların yatırım yapma fırsatları arasında köprü görevi görmektedir.

Birincil piyasa, bir şirket veya devlet kurumunun fon temin etmek amacıyla yeni ihraç ettiği menkul kıymetlerin, tahvil veya hisse senedi gibi, ilk alıcılara satıldığı finansal piyasa olarak tanımlanmaktadır. İkincil piyasa ise daha önce ihraç edilmiş menkul kıymetlerin yeniden satılabildiği finansal piyasayı ifade etmektedir. Birincil menkul kıymet piyasalarında menkul kıymetlerin ilk satışına aracılık eden önemli bir finansal kurum yatırım bankalarıdır. Yatırım bankaları, menkul kıymetleri ihraç eden şirketin menkul kıymetlerine belirli bir fiyat garantisi vererek ve ardından bu menkul kıymetleri halka satarak garantörlük işlemi gerçekleştirmektedir (S.Mishkin, 2016, s. 21).

İkincil piyasalar iki önemli işlevi yerine getirmektedir. Birincisi, finansal araçların nakde dönüştürülmesini kolaylaştırarak likidite sağlamaktadır. Bu araçların artan likiditesi, onları daha cazip hale getirmekte ve dolayısıyla ihraç eden firmanın

birincil piyasada bu araçları daha kolay satmasını mümkün kılmaktadır. İkincisi, ikincil piyasalar ihraç eden firmanın birincil piyasada sattığı menkul kıymetin fiyatını belirlemektedir. Birincil piyasada menkul kıymet satın alan yatırımcılar, ihraç eden şirkete bu menkul kıymet için ikincil piyasanın belirleyeceğini düşündükleri fiyattan fazlasını ödememektedir. Menkul kıymetin ikincil piyasadaki fiyatı ne kadar yüksekse, ihraç eden firmanın birincil piyasada yeni bir menkul kıymet için alacağı fiyat da o kadar yüksek olmakta ve dolayısıyla daha fazla finansal sermaye toplayabilmektedir. Bu nedenle, ikincil piyasalardaki koşullar menkul kıymet ihraç eden şirketler için en önemli faktörler arasında yer almaktadır. Bu sebeple, finansal piyasaları ele alan akademik kitaplar, birincil piyasalardan ziyade ikincil piyasaların işleyişine odaklanmaktadır (S.Mishkin, 2016, s. 21). Menkul kıymetler borsaları, en önemli ikincil piyasalar arasında yer almaktadır (Aydın Y. , 2016, s. 56). Şirketlerin veya devletlerin ihraç ettiği hisse senetleri, tahviller ve diğer menkul kıymetlerin alım satım işlemlerinin gerçekleştirildiği yerlerdir. Borsalarda işlem gören menkul kıymetlerin fiyatları arz ve talep koşullarına göre belirlenmektedir. Diğer ikincil piyasa örnekleri arasında döviz piyasaları, vadeli işlemler piyasaları ve opsiyon piyasaları yer almaktadır (S.Mishkin, 2016). Türkiye'de İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB), Borsa İstanbul adıyla hizmet vermektedir. İMKB, Türkiye'nin en büyük finansal piyasasıdır ve hisse senetleri, tahviller ve vadeli işlem sözleşmeleri gibi birçok finansal aracın işlem gördüğü bir ikincil piyasadır.

1.5.4. Örgütlenmiş Piyasa ve Örgütlenmemiş Piyasa

İkincil piyasalar iki şekilde organize edilebilmektedir. Birincisi Örgütlenmiş piyasa, menkul kıymet alıcıları ve satıcılarının, ya da onların temsilcilerinin, bir araya gelerek işlemlerini gerçekleştirdiği merkezi bir konumda borsaları organize etmektir (S.Mishkin, 2016). Düzenli denetim ve standartlaştırma, örgütlenmiş piyasaların temel özelliklerindendir. Öte yandan, ikincil piyasayı organize etmenin diğer yöntemi örgütlenmemiş piyasadır. Belirli bir merkezi otoritenin olmadığı ve alıcılar ile satıcıların doğrudan anlaşmalar yaptığı bir yapıya sahiptir. İşlemler genellikle tezgah üstü (OTC) olarak gerçekleşmekte ve bu piyasanın öne çıkan özelliği, merkezi bir otoritenin eksikliğidir.

Organize piyasalara en iyi örnek olarak borsalar gösterilebilmektedir. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası (VOB) ve İstanbul Altın Borsası bu tür piyasalara örnek teşkil etmektedir. Organize olmayan piyasalara ise bankalar arası repo piyasası ve serbest altın piyasası örnek verilebilmektedir (Demirez, 2020).

1.5.5. Para Piyasası Ve Sermaye Piyasası

Finansal piyasalar, finansal araçların vadelerine göre para piyasaları ve sermaye piyasalar olarak ikiye ayrılır.

1.5.5.1. Para Piyasaları

Para piyasaları, kısa vadeli (genellikle bir yıldan kısa vadeli) finansal varlıkların alım satım işlemlerinin gerçekleştiği finansal piyasalardır. Bu piyasalar, likidite ihtiyacı olan şirketler ve kurumlar için bir kaynak sağlarken, tasarruf sahipleri için de kısa vadeli yatırım imkanı sunmaktadır (S.Mishkin, 2016, s. 21). Adlarına rağmen, nakit değil, genellikle yakın vadede vadesi dolacak olan menkul kıymetler bu piyasalarda görmektedir.

Para piyasaları işleyişi, likidite sağlamak için tasarruf sahipleri tarafından sağlanan fonları likit kısa vadeli yatırım araçlarına yatırmak suretiyle işlemektedir. Bu fonlar, önceden belirlenmiş vadeye sahip yatırım araçlarına yatırılarak getiri elde edilmektedir (Terzi, 2019). Para piyasasının işleyişi, faiz oranları, talep ve arz koşulları, ekonomik göstergeler ve merkez bankalarının para politikaları gibi faktörlere bağlı olarak değişebilmektedir.

Para piyasası, yüksek likidite ve geri çekilebilirlik esnekliği gibi özellikleriyle yüksek bir güvenlik seviyesine sahiptir. Kısa vadeli olması nedeniyle piyasa riskinin düşük olduğu bir ortamdır (S.Mishkin, 2016). Bu piyasada işlem gören finansal araçların fiyatları, genellikle ani faiz oranı değişiklikleri veya diğer ekonomik faktörlerle sınırlı olup, fiyatlardaki dalgalanma da azdır. Para piyasalarının önemli bir özelliği de, faiz oranlarının düşük olduğu dönemlerde yatırımcıların tercih edebileceği bir yatırım aracı olmasıdır. Bu nedenle, para piyasaları faiz oranlarının düşük olduğu dönemlerde daha fazla talep görebilmektedir (Dodd, 2017).

Para piyasaları genellikle toptan piyasalar niteliğindedir ve işlemler büyük miktarlarda gerçekleşmektedir. Bu büyük işlemler, bireysel yatırımcıların bu piyasalara doğrudan katılmasını engellemektedir. Bunun yerine, büyük bankaların ve aracı kurumların ticaret odalarında faaliyet gösteren tacirler, müşterileri bir araya getirip büyük miktarlarda işlem yapmaktadırlar. Ticari bankaların yanı sıra merkez bankası da önemli bir rol oynamaktadır. Para piyasaları, esneklik ve yenilikçilik açısından önemli finansal piyasalardan biri. Toptan yapısına rağmen, küçük yatırımcılar için de erişilebilirlik sağlamak adına yeni menkul kıymetler ve işlem yöntemleri geliştirilmektedir (Hayes, 2023).

Para piyasalarında işlem gören yatırım araçları arasında hazine bonoları, banka bonoları, finansman bonosu, mevduat sertifikası, repo ve diğer para piyasası araçları yer almaktadır. Bu araçlar, yatırımcılar tarafından satın alınarak kısa vadeli yatırım yapma imkanı sağlamaktadır. Para piyasası araçları kısa vadeli, düşük riskli ve hızlı bir şekilde paraya çevrilebildiği için birçok yatırımcı tarafından tercih edilmektedir (Öznacar, 2006, s. 54).

Türkiye'de para piyasaları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından düzenlenmektedir. TCMB, para piyasalarının düzenlenmesi ve denetlenmesi konusunda yetkili bir kurumdur. TCMB tarafından açıklanan para politikası kararları, faiz oranları ve diğer ekonomik göstergeler para piyasalarında işlem gören araçların fiyatlarını etkilemektedir. Para piyasası 3 ayrı piyasadan oluşur. Bunlar; Bankalararası Piyasa, Merkez Bankası Piyasası ve Takasbank Piyasasıdır (Terzi, 2019).

1.5.5.2. Sermaye Piyasaları

Sermaye piyasaları, orta ve uzun vadeli finansal varlıkların alım satım işlemlerinin gerçekleştiği finansal piyasalardır. Bu varlıklar genellikle bir yıldan daha uzun bir vadeye sahiptir. Sermaye piyasaları, işletmelerin uzun vadeli finansman ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla oluşturulmuş piyasalardır. Bu piyasalarda, işletmeler tarafından ihraç edilen menkul kıymetler yatırımcılara sunulmakta ve yatırımcılar bu menkul kıymetleri alarak işletmelerin finansmanına katkıda bulunmaktadır. Bu piyasalarda faiz oranlarının yapısı ve finansal varlıkların

fiyatlandırılması önemli bir rol oynamaktadır. Faiz oranları, tahvil ve bono gibi sabit getirili menkul kıymetlerin fiyatlandırılmasında kritik bir faktördür. Faiz oranlarındaki değişiklikler, tahvil ve bono fiyatlarında önemli dalgalanmalara neden olabilmektedir. (S.Mishkin, 2016, s. 21/131)

Sermaye piyasalarının işleyişi, yatırım araçlarının fiyatlarının arz ve talebe göre belirlenmesine dayanmaktadır. Yatırımcılar, alım satım işlemlerini sermaye piyasası aracıları aracılığıyla gerçekleştirmektir. Bu aracılar, yatırımcıların taleplerini karşılamak için piyasa yapıcılığı görevi üstlenmek ve likidite sağlamaktır.

1.6. Sermaye Piyasasında Yatırımcılar

Sermaye piyasaları, bir ülkenin ekonomik büyümesi için önemli bir role sahiptir. Doğru bir şekilde yönetildiğinde, sermaye piyasaları, ekonomik büyümeyi sağlayan ve finansal istikrarı destekleyen bir araçtır (Mishkin & Eakins, 2012, s. 17). Bu piyasada faaliyet gösteren yatırımcılar genellikle bireysel ve kurumsal olmak üzere iki ana kategoriye ayrılmaktadır.

1.6.1. Bireysel Yatırımcılar

Gerçek kişilerden oluşan ve piyasanın dinamiklerini şekillendiren katılımcılardır. Bazı bireysel yatırımcılar, finansal başarılarını uzun vadeli hedeflere odaklanarak elde etmeyi tercih etmektedir. Bu bağlamda, emeklilik fonları, eğitim fonları veya gelecekteki finansal hedeflere ulaşmak amacıyla birikim yapan bireyler, genellikle uzun vadeli düşünceye sahip olarak piyasada yer almaktadırlar. Diğer bir grup bireysel yatırımcı ise kısa vadeli alım satım stratejilerine odaklanmaktadır (Zengin, 2006). Günlük ticaret yapan yatırımcılar veya kısa vadeli fiyat dalgalanmalarından faydalanmaya çalışanlar, piyasadaki hızlı değişimlere adapte olabilirler. Bu yatırımcılar, genellikle piyasa trendlerini kısa vadeli alım satım işlemleriyle değerlendirerek anlık kâr elde etmeyi hedeflemektedir.

1.6.2. Kurumsal Yatırımcılar

Kurumsal yatırımcılar, finansal piyasalarda önemli bir rol oynamaktadırlar ve genellikle büyük miktarlarda varlık yöneten kuruluşlardır. Bu kuruluşlar, çeşitli

finansal araçları kullanarak yatırım yapmak ve farklı tiplerde gruplandırılmaktadırlar. Kişiye özgü yatırım fonları, bireysel müşterilere özel olarak yönetilen fonlar olarak tanımlanırken, sigorta şirketleri hem hayat hem de hayat dışı sigortacılık faaliyetleri yürüterek yatırım yapmaktadırlar. Bankalar, müşteri mevduatlarını toplamakta ve bu kaynakları kredi ve diğer finansal araçlarla değerlendirirken, bağış fonları belirli bir amacı desteklemek üzere toplanan fonlardır. Yatırım fonları, özel emeklilik fonları, yatırım ortaklıkları ve sosyal güvenlik kurumları da çeşitli yatırım stratejileriyle piyasalarda yer almaktadırlar. Bu kurumsal yatırımcılar, genellikle büyük varlık portföyleri yönetmekte ve dolayısıyla piyasalardaki likiditeyi ve fiyatları etkileyebilmektedirler (Temizel, 2005).

1.6.2.1. Yatırım Ortaklıkları

Yatırım Ortaklıkları, sermaye piyasası araçlarıyla ulusal ve uluslararası borsalarda veya borsa dışı organize piyasalarda işlem gören altın ve diğer kıymetli madenler portföyü işletmek üzere anonim ortaklık şeklinde ve kayıtlı sermaye esasına göre kurulan sermaye piyasası kurumlarıdır (Zengin, 2006). Yatırım ortaklıkları, çeşitli finansal enstrümanlara yatırım yapmak amacıyla bir araya gelen bir grup yatırımcının oluşturduğu finansal araçlardır. Genellikle profesyonel yöneticiler tarafından yönetilmekte olup, yatırımcıların portföyleri çeşitlendirilerek risklerin azaltılması hedeflenmektedir (Sermaye Piyasası Kurulu, 2024). Yatırımcılar, yatırım ortaklıkları aracılığıyla sınırlı bir miktar parayla geniş bir portföyün avantajlarından faydalanabilirler. Aynı zamanda, profesyonel portföy yöneticileri tarafından etkin bir şekilde yönetildikleri için yatırım ortaklıkları, yatırımcılara uzmanlık ve deneyim sunma kapasitesine sahiptirler.

1.6.2.2. Yatırım Fonları

Günümüzde yatırımcılar, çeşitli finansal araçlara yönelerek portföylerini çeşitlendirmektedirler. Bu araçlar arasında öne çıkan ve yatırımcılara bir dizi avantaj sunanlardan biri ise yatırım fonlarıdır. Yatırım fonları, bir grup yatırımcının bir araya gelerek birlikte sermayelerini yönettiği ve belirlenmiş yatırım stratejileri doğrultusunda çeşitli menkul kıymetlere yönlendiren finansal araçlardır. Bu fonlar,

bireysel yatırımcıların tek başlarına ulaşamayacakları çeşitlilikteki yatırım fırsatlarını sağlamaktadır (S.Mishkin, 2016, s. 302).

Yatırım fonları, belirli kriterlere ve amaçlara göre seçilen menkul kıymetlerden oluşmaktadır. Bu kıymetler, fonun belirlenen hedeflerini gerçekleştirmeye ve yatırımcıya çeşitlendirme avantajı sunmaya yöneliktir. Özellikle hisse senedi alım satımı gibi işlemlerde, yatırım fonları yatırımcılara kolaylık sağlamaktadır. Bu fonların getirisi, genellikle yatırılan menkul kıymetlerin değerindeki artış veya değişikliklerden kaynaklanan sermaye kazancı ile menkul kıymetlere yapılan dağıtımlardan oluşmaktadır (Chen, 2023).

Yatırım fonlarının sağladığı avantajların başında uzman yönetim gelmektedir. Yatırımcılara, finansal analiz ve piyasa takibi gibi karmaşık konularla uğraşmadan, profesyonel fon yöneticilerinin deneyim ve bilgisinden faydalanma imkanı sunmaktadırlar. Bu fonlar, yatırımcıların doğrudan menkul kıymetlere yatırım yapmak yerine, bir havuzda bir araya getirilen paraları çeşitli enstrümanlara yatırarak risklerin dağıtılmasını ve daha etkili bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadırlar (Gencel, 2016). Fon yöneticileri sürekli olarak piyasa trendlerini takip etmekte ve finansal verileri analiz ederek doğru yatırım kararları almaya çalışmaktadırlar. Bu sayede, yatırımcılar kendi bilgi seviyelerinden bağımsız olarak profesyonel bir şekilde portföylerini yönetme imkanı bulunmaktadırlar. Yatırım fonları, bireysel yatırımcılara kıyasla daha düşük maliyetlerle ve daha geniş çeşitlilikte yatırım yapma imkanı sağlamaktadırlar. Bu fonlar, içerdikleri çeşitli menkul kıymetler sayesinde yatırımcılara riskleri dağıtarak risk azaltma fırsatı sunmaktadırlar (S.Mishkin, 2016, s. 302). Yatırım fonları, farklı varlık sınıflarına, coğrafi bölgelere ve endüstrilere sistemli bir şekilde dağıtarak varlık konsantrasyonu riskini azaltmaktadırlar. Bu çeşitlilik, yatırımcılara getirilerin farklılığından yararlanma şansı verirken aynı zamanda riskleri minimize etme olanağı sağlamaktadırlar (Investment Funds).

Yatırım fonları, temel olarak menkul kıymetlerin alınıp satılması ve bu kıymetlerden çeşitli finansal portföylerin oluşturulması yoluyla faaliyet göstermektedir. Fon yönetimi, oluşturulan portföyleri sürekli olarak takip ederek bazı kısımlarını kâr elde edebilmek amacıyla satışa hazır tutabilmektedir veya belirli

koşullar altında tamamen elden çıkarabilmektedir. Bu elde edilen gelirler, daha kârlı sektörlere yeniden yatırılmak üzere biriktirilebilmektedir. Ayrıca, fon yönetimi, farklı sektörlerden hisse senetleri ve tahviller gibi çeşitli finansal enstrümanları içeren bir portföy oluşturarak çeşitlendirmeye önem vermektedir. Bu çeşitlendirme, risk ve getiri arasında denge kurmayı amaçlamaktadır (S.Mishkin, 2016, p. 303). Anlaşılacağı üzere, bu fonlar, ulusal birikimleri sermaye piyasalarıyla birleştirerek temel olarak finansal enstrümanların alım satımı yoluyla bir yatırım gerçekleştirmektedir. Bu fonların temel amacı, birikimlerinin finansal enstrümanlara yatırılmasını sağlamaktır. Tasarruf sahipleri, bu fonlar aracılığıyla, fonun tamamında işlem gören bir finansal portföyde ortak bir paya sahip olurlar ve bu paylar belirli finansal araçlarla sınırlı olmayıp, genel olarak fonun portföyüne yatırım yapılmaktadır. Bu durum, toplam portföy içindeki risk ve getiri olasılığı arasında bir denge sağlanmasına katkıda bulunmaktadır.

1. Hisse Senedi Fonu

Hisse Senedi Fonları, farklı şirketlerin hisse senetlerine yatırım yaparak çeşitlendirilmiş bir portföy oluşturmaktadır. Hisse Senedi Fonları, genellikle yerel, uluslararası veya bölgesel şirketlerin hisselerine odaklanarak çeşitli yatırım stratejileri izleyen fonlardır. Bu fonlar, yatırım hedeflerine göre çeşitli kategorilere ayrılmaktadır: Gelir odaklı fonlar genellikle kâr dağıtım geçmişi olan şirketlerin hisselerine yatırım yaparak gelir elde etmeyi amaçlamaktadır. Gelir ve büyüme hedefli fonlar gelir elde etmek ve sermaye büyümesi sağlamak amacıyla çeşitli stratejileri izlemektedir. Küresel fonlar ise farklı bölgelerden ve ülkelerden hisse senetlerine yatırım yaparak küresel çeşitliliği içermektedir (Office of the Attorney General, 2008). Büyüme odaklı fonlar ise hisse senedi değerlerinin büyümesine odaklanmakta olup genellikle dağıtılan gelirlerin ötesinde sermaye kazancına dayalı performans göstermektedir. Uluslararası fonlar yerel piyasaların ötesinde uluslararası şirketlere yatırım yapmaktadır. Sektörel fonlar ise belirli bir sektöre odaklanarak, örneğin, enerji, tarım veya kimya gibi belirli endüstrilerdeki hisseleri içermektedir (Gencel, 2016). Hisse senedi fonlarında, portföydeki hisselerin değerinin zamanla artarak, dolayısıyla fonun genel değerinin de artması beklenmektedir.

2. Borçlanma Araçları Fonu

Borçlanma Araçları Fonları, şirketler, devlet ve diğer borçlanma aracı sahip kuruluşların ihraç ettiği sukuk ve tahvil gibi borçlanma araçlarına yatırım yapmayı hedefleyen bir yatırım fonu türüdür. Bu fonlar, genellikle düşük risk ve sabit getiri özellikleri nedeniyle yatırımcılar arasında popülerdir (Terzi, 2019).

3. Kıymetli Madenler Fonu

Kıymetli Madenler Fonu, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen düzenlemelere uygun olarak işleyen bu fonlar, altın ve diğer kıymetli madenlere dayalı sermaye piyasası araçlarına yatırım yapılarak oluşturulan fonlar, borsada işlem gören ve geniş bir varlık yelpazesi sunan yatırım araçlarıdır (SPK, 2024). Türkiye'de ve dünya genelinde en çok tercih edilen ve bilinen kıymetli maden Altın'dır. Altın, bu fonlar aracılığıyla yatırım yapma seçeneği, yatırımcılara altının değer kazanmasından kaynaklanan getiri potansiyelinden faydalanma amacıyla yatırım yapma olanağı sunmaktadır (Terzi, 2019).

4. Fon Sepeti Fonu

Fon Sepeti Fonu, diğer fonların ve borsa yatırım fonlarının katılma paylarından oluşan portföyü içeren şemsiye fonlardır (SPK, 2024). Fon Sepeti Fonları, yatırımcılara çeşitlendirme avantajı sağlayarak riskleri dağıtmayı ve farklı varlık sınıflarına yatırım yapmayı amaçlamaktadır (Terzi, 2019).

5. Para Piyasası Fonu

Para Piyasası Fonları, likiditesi yüksek ve kısa vadeli enstrümanlara yatırım yaparak düşük risk mertebesinde bulunmaktadır. Bu fonlar, genellikle temin ettikleri likidite avantajı ve kısa vadeli enstrümanlara yatırım yapma stratejisi ile düşük risk profili sunmaktadır. Ancak, yatırılan miktarın değeri çeşitli piyasa faktörlerinden etkilenerek dalgalanabilir. Menkul kıymetlerin piyasa değerindeki değişiklikler, fon tarafından ödenen faizlere yansıtılmaktadır (S.Mishkin, 2016, s. 305).

6. Katılım Fonu

Katılım fonları, faizsiz ve İslami finans prensiplerine uygun olarak yönetilen fonlardır. Bu fonlar, yatırımcıların faiz içermeyen araçlara yatırım yapmalarını sağlamakta olup, genellikle hisse senetleri, kira sertifikaları, altın gibi faizsiz

enstrümanlara yatırım yaparak portföy çeşitlendirmeyi hedeflemektedirler (Terzi, 2019).

7. Değişken Fon

Değişken fonlar, diğer menkul kıymet yatırım fonlarına kıyasla farklı bir yapıya sahiptir. Temel özelliği, %80 sınırlamasının bir finansal araca yapılmamasıdır. Yani, bu fonlarda belirli bir finansal araca yatırım yapma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak, bu durum herhangi bir sınırlama olmadığı anlamına gelmez. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), bu fonlar için belirli yatırım sınırlamaları ve genel şartlar belirlemekte olup, bu şartlar genellikle yatırım riskini azaltmaya yönelik önlemleri içermektedir (Terzi, 2019).

8. Serbest Fon

Serbest fon, belirli bir fonun katılma paylarının sadece nitelikli yatırımcılara satılmasını öngören bir yatırım fonunu olduğunu belirtmektedir. Nitelikli yatırımcılar genellikle daha yüksek sermaye ve deneyime sahip olan yatırımcıları ifade eder ve bu tür fonlar genellikle daha karmaşık veya yüksek riskli stratejilere odaklanabilir (SPK, 2024).

9. Garantili Fon

Belirli bir dönem sonunda başlangıç sermayesinin bir kısmının ya da tamamının korunmasını ve belirli bir getirinin sağlanmasını amaçlamaktadır .Bu fonlar genellikle garantör tarafından sağlanan garantiye ve uygun bir yatırım stratejisine dayanarak, belirlenen esaslara uygun olarak belirli bir vade veya vadelerde yatırımcıya ödenmesini taahhüt eden yatırım fonlarıdır (SPK, 2024).

10. Koruma Amaçlı Fon

Yatırımcıya başlangıç sermayesinin belirli bir oranını veya tamamını koruma hedefi Yönlendiren fonlardır. Bu fonlar, belirli bir yatırım stratejisi çerçevesinde güvenliğe dayanarak belirli bir vade sonunda yatırımcıya başlangıç yatırımının korunması veya belirli bir getirinin sağlanması amacıyla amaçlanmaktadır (SPK, 2024).

1.7. Sermaye Piyasası Araçları

Sermaye piyasası araçları, şirketlerin büyümesi, yenilikler yapması, yeni yatırımlar yapması ve faaliyetlerini sürdürmesi için önemli bir finansman kaynağıdır.

Sermaye piyasası araçları, vadesi bir yıldan uzun olan borç ve özkaynak araçlarıdır. Para piyasası araçlarına kıyasla daha geniş fiyat dalgalanmalarına maruz kalmakta ve yatırım açısından önemli riskler taşımaktadır (S.Mishkin, 2016, s. 25). Sermaye piyasası araçları, finansal piyasalarda çeşitlilik gösteren ve yatırımcılara farklı finansal varlık sınıflarına yatırım yapma imkanı tanıyan önemli araçlardır. Hisse senetleri, bir şirketin ortaklarına ait olan ve genellikle oy hakkı sağlayan menkul kıymetlerdir. Tahviller, şirketler veya devletler tarafından çıkarılan ve belirli bir vade sonunda anapara ve faiz ödemesi taahhüt eden borçlanma araçlarıdır. Katılma intifa senetleri, şirketin kârına ortak olma hakkı tanıyan menkul kıymetlerdir ve genellikle oy hakkı sağlamazlar. Kâr-Zarar Ortaklığı Belgeleri, şirketin kâr veya zararına ortaklık hakkı veren finansal araçlardır. Banka Bonoları ve Banka Garantili Bonolar, bankalar tarafından çıkarılan, genellikle düşük riskli ve kısa vadeli borçlanma araçlarıdır. Finansman Bonoları, şirketlerin finansman ihtiyaçlarını karşılamak için çıkardığı, belirli bir vadeye sahip menkul kıymetlerdir. Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler, belirli bir varlığın getirilerine dayalı olarak yapılandırılan menkul kıymetlerdir. Gayri Menkul Sertifikaları, gayrimenkul projelerine yatırım yapma amacı güden ve genellikle kira gelirlerinden pay almayı sağlayan menkul kıymetlerdir. Yabancı Sermaye Piyasası Araçları ise yabancı ülkelerde çıkarılan ve genellikle döviz cinsinden olan menkul kıymetlerdir, yatırımcılara uluslararası çeşitlendirme imkanı sunarlar. Bu araçlar, yatırımcılara çeşitli risk toleransları ve finansal hedeflere uygun olarak portföylerini çeşitlendirme ve yönetme imkanı sunar (Zengin, 2006). Pay ve Pay Benzeri Menkul Kıymetler: Şirketlerin sermaye artırımı amacıyla çıkardıkları hisse senetleri dışında, farklı haklara sahip olabilen ve genellikle şirket sermayesine katılımı temsil eden diğer menkul kıymetlerdir. Bu araçlar, yatırımcılara çeşitli risk toleransları ve finansal hedeflere uygun olarak portföylerini çeşitlendirme ve yönetme imkanı sunmaktadır.

1.7.1. Hisse Senetleri

Günümüzde sermaye piyasalarının temel taşlarından biri olan hisse senetleri, anonim ortaklıklar tarafından çıkarılan ve yatırımcılara ortaklık hakkı tanıyan önemli finansal araçlardır (Aydın N. , 2013, s. 42). Bu menkul kıymetler, sahiplerine şirketin kâr ve zararlarına ortak olma, yönetim kararlarında oy kullanma ve genel şirket

politikalarına etki etme imkanı sunmaktadır. Hisse senetleri, küçük tasarrufların bir araya gelerek büyük işletmeler için gerekli olan sermaye birikimini sağlamasının yanı sıra, üretim araçlarının ve ekonomik işletmelerin mülkiyetini temsil etmektedir. Bu sayede ekonomik refahı geniş kitlelere dağıtarak daha dengeli bir gelir dağılımı sağlamaktadır. Ayrıca hisse senetleri, halka ekonomik karar alma süreçlerinde katılım hakkı tanıyarak demokrasinin ekonomik boyutunu güçlendirmektedir. Tasarruflara ek gelir sağlayan hisse senetleri, enflasyona karşı dirençli bir yatırım aracı olarak değer koruma işlevi görmekte ve şirketler için büyük fonların aracısız ve düşük maliyetli şekilde temin edilmesini sağlamaktadır (Zengin, 2006).

Hisse senetlerinin borsalarda işlem görmesi, yatırımcıların kolaylıkla alım satım yapabilmesine olanak tanımaktadır. Hisse senetleri, uzun vadeli yatırım stratejilerinin yanı sıra kısa vadeli ticaret amacıyla da kullanılabilir, bu da çeşitli yatırım hedeflerine uygun esneklik sağlamaktadır. Ancak, hisse senetleri değer kaybı yaşama riski içermekte olup, piyasa koşullarındaki değişikliklere ve şirket performansındaki dalgalanmalara bağlı olarak değeri dalgalanabilmektedir. Yatırımcılar, bu potansiyel riskleri değerlendirirken dikkatli bir strateji izlemeliler (Foan, 2006, s. 9).

Hisse senedi sahipleri, temel olarak iki farklı gelir kaynağından faydalanmaktadır. İlk olarak, şirketlerin kâr elde etmeleri durumunda yönetim tarafından hisse senedi sahiplerine dağıtılan temettü geliri bulunmaktadır. Bu ödeme, yatırımcılara düzenli bir nakit akışı sağlayarak hisse senedi yatırımlarının kârlılığını artırabilmektedir. Diğer bir gelir kaynağı ise sermaye kazancı hisse senedi değerindeki artış veya azalıştan kaynaklanmaktadır (Zengin, 2006).

Tablo 1.2. Hisse Senedi Türleri

	Adi hisse senetleri	Genel olarak şirketin sahibi olma hakkı ve oy hakkı tanıyan standart hisse senetleridir (S.Mishkin, 2016, s. 141).
	İmtiyazlı hisse senetleri	Özel ayrıcalıklara sahip hisse senetleridir; örneğin, kâr dağıtımında öncelik veya oylamada özel haklar gibi.
	Bedelli hisse senetleri	Şirket sermaye artırımı yaparken, mevcut hissedarların belli bir bedel ödeyerek yeni hisse senetleri almasını sağlayan senetler.

Hisse Senedi Türleri	Bedelsiz hisse senetleri	Şirket sermaye artırımı yaparken, mevcut hissedarların ek bir ödeme yapmadan ücretsiz olarak yeni hisse senetleri almasını sağlayan senetler.
	Primli hisse senetleri	Hisse senedinin nominal değeri üzerinden daha yüksek bir fiyatla satışa sunulan senetler.
	Primsiz hisse senetleri	Hisse senedinin nominal değeri üzerinden satışa sunulan senetler.
	Kurucu hisse senetleri	Şirketi kuranların veya korucularının ellerinde bulunan hisse senetleridir.
	İntifa hisse senetleri	Temettü dağıtımı sırasında öncelikle belirli bir gelir elde eden hisse senetleri.
	Hamiline yazılı hisse senetleri	Sahip olduğu kişiyi belirtmeyen, sahibi herhangi biri tarafından alınıp satılabilen hisse senetleri.
	Nama yazılı hisse senetleri	Belirli bir kişinin adına düzenlenmiş, sadece belirtilen kişi tarafından alınıp satılabilen hisse senetleri.

Hisse senetleri, sahiplerine çeşitli yetkiler ve korumalar sağlamaktadır. Bu yetkiler arasında temettü hakkı (yani şirketin elde ettiği kârdan pay alma yetkisi), rüçhan hakkı (bedelli sermaye artırımına öncelikli katılma yetkisi), yönetime katılma hakkı (şirket yönetimine aktif bir şekilde katılma ve karar alma süreçlerine etki etme yetkisi), oy kullanma hakkı (genel kurul toplantılarında şirket politikalarına oy verme yetkisi), faaliyetler hakkında bilgi edinme hakkı (şirketin işleyişi, finansal durumu ve gelecek projeleri hakkında bilgi talep etme yetkisi), ve tasfiyeden pay alma hakkı (şirketin tasfiye edilmesi durumunda varlıklardan pay alma yetkisi) bulunmaktadır. Bu haklar, hisse senedi sahiplerine şirket yönetimine etkin bir katılım ve finansal sonuçlardan adil bir şekilde yararlanma yeteneği sağlamaktadır (Zengin, 2006).

Hisse senedi fiyatlarına ilişkin temel kavramlar arasında yer alan nominal fiyat, ihraç fiyatı, piyasa fiyatı ve borsa fiyatı, yatırımcılar ve finans profesyonelleri için önemli değerlendirme ölçütlerini oluşturmaktadır. Nominal Fiyatı, hisse senedinin üzerinde yazılı olan değeri temsil etmektedir. İhraç Fiyatı, şirketin hisse senetlerini halka arz ettiği başlangıç fiyatını ifade ederken, Piyasa Fiyatı, sermaye piyasasında işlem gören bir hisse senedinin alım ve satım işlemlerinde belirlenen fiyatı ifade eder. Bu fiyat, arz ve talep koşullarına bağlı olarak piyasada oluşur. Borsa

Fiyatı ise hisse senedinin belirli bir borsada işlem gördüğü fiyatı ifade etmektedir. Yatırımcılar, bu farklı fiyatlar arasındaki dinamikleri anlayarak, etkili yatırım stratejileri geliştirmekte ve risklerini değerlendirmekte sağlamaktadırlar (Zengin, 2006).

1.7.2. Tahvil

Tahvil, finansal piyasalarda kullanılan, orta ve uzun vadeli bir borçlanma aracı olarak işlev gören bir menkul kıymettir. Şirketler, devletler veya diğer kuruluşlar, finansman ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tahvil ihraç edebilmektedir (Sermaye Piyasası Kurulu, 2024).

Tahvil sahipleri, belirli aralıklarla faiz ödemeleri alıp vade sonunda nominal değer üzerinden anaparalarını geri almaktadır. Bu durum, tahvilin yatırımcılara düzenli bir faiz getirisi sağlayan ve aynı zamanda ihraç eden kuruluşa borçlanma imkanı tanıyan bir finansal araçtır (Dabbağoğlu, 2010). Bu özellikleri nedeniyle yatırımcılar, tahvilleri genellikle portföylerini çeşitlendirmek ve sabit getiri sağlamak için kullanmaktadır.

1.7.3. Hisse Senedi ile Tahvil Arasındaki Farklar

Tablo 1.3. Hisse Senedi İle Tahvil Arasındaki Farklar

	Hisse Senedi	**Tahvil**
Sahiplik	Mülkiyet Hakkı (Ortaklık).	Borç (Alacaklılık).
Getiri	Belirsiz ve Değişken (Şirket Performansına Bağlı).	Belirli ve Sabit (Şirket Performansı İle İlgili Değil).
Vade	Süresiz, Vadesiz.	Belirli Bir Vadeye Sahiptir.
Tasfiye Payında Öncelik	Diğer Alacaklılardan Sonra Hak Talep Eder.	Hak Talebinde Önceliklidir.
Şirket Yönetimine Katılımı	Şirket Yönetimine Katılım, Genel Kurulda Oy Kullanma Hakkına Sahiptir.	Genel Kurulda Katılım ve Oy Kullanma Hakkı Yoktur.
Değerleme	Hisse Senedi Fiyatları Piyasa Koşullarına Göre Değişir.	Tahvil Değeri Genellikle Sabittir.
Risk Toleransı	Daha Yüksek Risk, Potansiyel Daha Yüksek Getiri.	Daha Düşük Risk, Genellikle Sabit Getiri.

Tablo 1.3., hisse senetleri ve tahviller arasındaki ana farkları özetlemektedir. Ancak, her iki yatırım aracının da avantajları ve riskleri vardır, ve yatırım kararı kişisel hedeflere ve risk toleransına bağlıdır.

1.8. Sermaye Piyasası Kurulu

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Türkiye'deki sermaye piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesinden sorumlu önemli bir kurum olarak faaliyet göstermektedir. SPK'nın temel amacı, sermaye piyasasının etkin, şeffaf, adil ve güvenilir bir şekilde işlemesini sağlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, kurul çeşitli düzenlemeler yapmakta ve sermaye piyasası faaliyetlerini yakından denetlemektedir (Terzi, 2019). Bu kapsamda, şirketlerin halka arzını, sermaye piyasası araçlarının ihraç ve işlem görmesini, borsaların faaliyetlerini düzenlemektedir.

Ayrıca, yatırımcıların haklarını korumakta ve onları bilgilendirmektedir. Yatırımcıların sermaye piyasası araçlarını alım satımında adil ve şeffaf bir ortamın sağlanması için çaba göstermektedir. SPK, sermaye piyasasının gelişimini destekleyerek ekonomik büyümeye katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Bu çerçevede, yeni finansal ürünlerin ve hizmetlerin piyasaya sunulmasını teşvik etmekte ve uluslararası sermaye piyasalarıyla ilişkileri yönetmektedir. Ayrıca, uluslararası standartlara uyum sağlamak amacıyla çaba göstermektedir. SPK'nın faaliyetleri, toplumun okuryazarlık düzeyinin artırılmasına da katkı sağlamaktadır. Yatırımcıların sermaye piyasası konusundaki bilgi ve farkındalığının artırılması, finansal okuryazarlık düzeyinin yükseltilmesine yardımcı olmaktadır. Böylelikle, yatırımcılar daha bilinçli ve sağlıklı yatırım kararları alabilmekte ve sermaye piyasasının etkin işlemesine katkıda bulunmaktadır. SPK Türkiye'deki sermaye piyasasının sağlıklı ve güvenilir bir şekilde işlemesini sağlayarak ekonomik istikrara katkıda bulunmaktadır. Kurumun etkin düzenlemeleri ve yakın denetimleri, yatırımcıların korunmasını ve sermaye piyasasının gelişimini desteklemektedir (Sermaye Piyasası Kurulu).

Ayrıca, Türkiye'de İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) ve Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası (VOB) gibi sermaye piyasaları mevcuttur.

1.9. Finansal Okuryazarlık

Finansal okuryazarlık, kişisel finansal yönetim, bütçeleme ve yatırım gibi çeşitli finansal becerileri anlama ve kullanma yeteneğini kapsamaktadır. Aynı zamanda, paranın zaman değeri, bileşik faiz, borç yönetimi ve finansal planlama gibi belirli finansal ilke ve kavramları içermektedir. Finansal okuryazarlık, bireylerin kötü finansal kararlar almaktan kaçınmalarına yardımcı olabilecek bir araçtır. Bu, kişilerin kendi kendilerine yeterli olmalarına ve finansal istikrarı elde etmelerine yardımcı olabilir. Finansal okuryazarlığa ulaşmanın önemli adımları arasında bütçe oluşturma, harcamaları izleme, borçları ödeme ve emeklilik planlaması yer almaktadır. Bu bağlamda kişisel finansal eğitim, bireylere paranın nasıl çalıştığını anlama, finansal hedefler belirleme ve bu hedeflere ulaşma becerilerini kazandırarak, etik olmayan veya ayrımcı finansal uygulamaları tanıma ve yaşamın getirdiği finansal zorluklarla başa çıkma yeteneklerini geliştirmelerine imkan sağlamaktadır. Finansal okuryazarlık, bireylerin kişisel mali kararlarında bilinçli ve bilgili olmalarını sağlayan kritik bir beceridir (Silver, 2024). Mali durumlarını kontrol etmek, mali hatalardan kaçınmak, zenginlik oluşturmak, bilinçli tüketici seçimleri yapmak ve geleceğe yönelik planlar yapmak için gerekli temel bilgi ve becerileri kazanmak, bireyleri finansal kavramları anlamaktadır ve bilinçli kararlar almaktadır. Bu şekilde, yüksek maliyetli hatalardan kaçınılmaktadır, beklenmedik mali sıkıntı riski azaltılmaktadır ve sağlam bir mali gelecek için temeller atılmaktadır. Tüketiciler için bilinçli seçimler yapmak, finansal ürünleri karşılaştırmayı ve ihtiyaçlara uygun olanı seçmeyi sağlamaktadır, bu da maliyetleri düşürmekte ve faydaları artırmaktadır (FasterCapital.com).

İKİNCİ BÖLÜM

BORSA YATIRIM STRATEJİLERİ VE PİYASA DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

2.1. Finansal Piyasalar Analizi

Finansal varlıklara yatırım yapmanın temel amacı, yatırımlardan kâr elde etmektir. Şirketlerin mevcut piyasa koşullarında sağlıklı bir rekabet ortamında varlıklarını sürdürebilmeleri ve beklenen büyüme hedeflerine ulaşabilmeleri için küresel ekonomiyi ve faaliyet gösterdikleri ülke ekonomilerini dikkatli bir şekilde incelemeleri büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, yatırım süreçlerindeki en önemli unsur, kârlı yatırım fırsatlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen analiz çalışmalardır. Günümüzde, yatırımcılar ve analistler tarafından en sık kullanılan ve en çok tercih edilen yöntemler "temel analiz" ve "teknik analiz"dir. 1980'lerin başından itibaren finansal piyasalar birçok açıdan önemli değişimlere geçirmiştir. Bu yıllardan itibaren, hem katılımcı sayısında hem de toplam işlem hacminde geçmişe oranla dikkate değer artışlar meydana gelmiştir. Finansal varlık piyasalarında değer değişim oranlarının yüksek olmasıyla birlikte işlem gören varlık sayısında da artış gözlemlenmiştir. Ancak, yatırım dünyasına duyulan bu yoğun ilgiye rağmen, yatırımcıların hangi finansal araca, hangi zaman diliminde ve hangi fiyat seviyesinden yatırım yapmaları gerektiğine, ne zaman ve hangi fiyat seviyesinden bu yatırımlardan çıkmaları gerektiğine karar vermeleri halen oldukça zordur. Bu durum, yatırımcıların yanıtlaması gereken en zor sorular arasında yer almaktadır (Korkmaz, 2013, s. 174).

Temel analiz ve teknik analiz yöntemleri, yatırım yapılacak şirketleri seçmede kullanılan yöntemlerdir. Temel analiz, hangi işletmeye yatırım yapılacağına karar vermek için kullanılan yöntemdir; makroekonomik faktörleri, şirket bilançolarını, endüstri trendlerini ve benzeri temel göstergeleri gibi temel verilere dayanarak değerlendirme yapmaktadır. Teknik analiz ise ne zaman yatırım yapılacağına karar vermek için kullanılan yöntemdir; hisse senedi fiyatlarının geçmiş

performansı ve teknik göstergeler, grafikler, matematiksel hesaplamalar gibi araçlar kullanılarak fiyat hareketlerinin anlaşılması ve gelecekteki trendlerin tahmin edilmesi hedeflenmektedir (Korkmaz, 2013, s. 9).

2.1.1. Temel Analiz

Temel analiz, bir şirketin finansal göstergelerini, içinde bulunduğu sektörün durumunu ve ekonomik koşulları inceleyerek hisse senedinin gerçek değerini belirlemeyi amaçlayan bir analiz yöntemidir. Bir şirketin geçmiş performansını, finansal durumunu, gelecekteki büyüme potansiyelini ve riskleri gibi birçok faktörü analiz ederek hisse senedinin gerçek değerini belirlemeyi amaçlar (Korkmaz, 2013). Bu analizler, yatırımcılara gelecekteki yatırım kararlarını verirken daha bilinçli bir şekilde hareket etmelerine yardımcı olur. Temel analiz, birçok faktörü içeren bir yöntemdir. Bu faktörler arasında bir şirketin finansal durumu, sermaye artırımı ve kâr dağıtım politikası, pazar payı, sektör dinamikleri, yönetim kalitesi, ürün ve hizmetlerinin kalitesi, faaliyetlerinin sürdürülebilirliği, gelecekteki büyüme potansiyeli, sektördeki rekabet gücü, makroekonomik faktörlerin etkileri gibi pek çok faktör yer almaktadır (Terzi, 2019). Temel analiz yatırımcılar açısından oldukça önemlidir ve yatırım yapmadan önce mutlaka yapılması gereken bir analiz yöntemidir. Yatırımcılar, hisse senetlerinin gerçek değerlerini belirlemek için temel analizi kullanarak daha başarılı yatırım kararları verebilirler. Temel analiz, hisse senetlerinin değerlemesinde en yaygın kullanılan yöntemdir.

Temel analiz, finansal piyasalarda yatırım yapma kararlarını desteklemek amacıyla kullanılan kritik bir analitik yöntemdir. Bu analiz türü, bir şirketin iç ve dış faktörlerini ayrıntılı bir şekilde inceleyerek, gelecekteki mali performansını öngörmeye çalışmaktadır. Öte yandan, ABD özel sektör istihdam raporu, Kovid 19 salgını ve Ukrayna'daki savaş gibi küresel olayların piyasaları etkileyebilmesi nedeniyle temel analiz, esas olarak en son haber gelişmelerine ve piyasalarda meydana gelen olay ve gelişmelere odaklanmaktadır (Adss.com). Temel analiz, iki ana yaklaşıma ayrılabilir: genel analiz ve özel analiz. Genel Analiz (Micro Macro Yaklaşım veya yukarıdan aşağıya Analiz) ekonomik koşullardan başlayarak sektör ve son olarak firma düzeyinde incelenen bir yaklaşımdır. Özel Analiz (Macro Micro

Yaklaşım veya aşağıdan yukarıya Analiz) mikro düzeyden makro düzeye doğru bir analiz yapma yaklaşımını benimsermektedir (Korkmaz, 2013).

2.1.1.1. Ekonomi Analizi

Ekonomi analizi, temel analizin ayrılmaz bir parçasıdır. Elde edilen kâr ve zararlarla ilgili bilgiler hisse senedi fiyatlarını etkileyen unsurların başında gelmektedir. Hisse senedi fiyatları üzerinde sadece şirket performansının değil, aynı zamanda genel ekonomik koşulların da etkisi bulunmaktadır. Bu nedenle yatırımcılar, hisse senedi yatırımı yapmadan önce genel ekonomik şartları yakından takip etmekte ve bu şartların yatırımları açısından uygun olup olmadığına karar vermektedir. Ekonomi analizi, yatırım yapılacak piyasanın bulunduğu ekonominin genel durumunun analiz edilmesini kapsamaktadır. Bu analizde, makroekonomik veriler ve göstergeler, enflasyon oranları, faiz oranları, işsizlik oranları, dış ticaret ve ödemeler dengesi, para ve maliye politikaları gibi faktörler incelenerek yatırım yapılacak piyasanın büyüme potansiyeli ve riskleri değerlendirilmektedir (Sarıkovanlık, 2019). Ekonomik analizi, maliye ve para politikaların yanı sıra bazı ekonomik göstergelerin incelenmesini içermektedir. Yatırımlar, istihdam, bütçe açığı, dış ticaret ve parasal göstergeler gibi faktörler ekonominin genel durumunu ve yönelimini belirlemek için önemlidir. Enflasyon oranları, işsizlik gibi faktörler bir ülkenin ekonomik denge ve yapısal yapısı üzerinde önemli etkilere sahiptir. Yüksek enflasyon ve faiz oranları, yatırımları maliyetli hale getirerek şirketler üzerinde baskı oluşturabilir ve hisse senedi piyasalarında olumsuz etkiler yaratabilir. İç ve dış politik gelişmeler, hükümet ekonomi politikaları, iş dünyasındaki yenilikler gibi çeşitli faktörler de faiz ve hisse senedi fiyatlarını etkileyebilir. Bu nedenle, bu faktörlerin sürekli olarak izlenmesi ve anlaşılması yatırımcılar için kritik önem taşımaktadır (Ülgener, 1994). Gayrisafi millî hasıla (GSMH) analizi, ekonominin performansını değerlendirmek ve genel ekonomik sağlığı anlamak için kullanılan önemli bir araçtır. GSMH'daki artışlar genellikle ekonominin büyüdüğünü ve reel ekonomik faaliyetin arttığını gösteren bir işarettir (Korkmaz, 2013). Bu olumlu gelişmeler, yatırımcıların gelecekteki ekonomik büyümeye olan güvenini artırabilir. Bu güvenin artması, hisse senedi piyasasında daha olumlu bir ortam yaratabilir ve bu

da hisse senedi fiyatlarının yükselmesine neden olabilir. Yatırımcılar, ekonomik analizle elde ettikleri bilgileri, yatırım kararlarını verirken diğer analiz yöntemleriyle birleştirerek daha doğru sonuçlar elde etmek için kullanabilmektedir.

2.1.1.2. Sektör Analizi

Sektör analizi, hisse senedinin değerini belirlemek için yapılan temel analizin önemli bir parçasıdır. Bu analiz, hisse senedinin bulunduğu sektördeki koşulların ve rekabetin değerlendirilmesini içermektedir. Sektör analizi, sektördeki güçlü ve zayıf yönleri belirlemek ve bir şirketin sektördeki konumunu anlamak için yapılmaktadır. Sektörler de canlı organizmalar gibi davranarak giriş, büyüme ve gelişme, olgunluk ve düşüş eğilimi gösterirler. Bu nedenle, bir şirketin performansını anlamak için sektörün genel durumunu ve eğilimlerini anlamak gerekmektedir (Sarıkovanlık, 2019). Sektörün büyüklüğü, büyüme potansiyeli, rekabet yapısı, sektörün toplam satışları, düzenleyici ortam ve yenilikçilik potansiyeli, yatırımcılar için dikkate alınması gereken önemli faktörlerdir. Sektör analizi, bir şirketin sektöründeki genel trendleri ve zayıf noktalarını anlamak için önemli bir araçtır (Korkmaz, 2013). Sektörel yaşam döngüsü, ekonomik terimlerle belirli sektörlerin zaman içinde geçirdiği evreleri tanımlayan bir kavramdır. Her sektör, ilk aşamada hızlı talep artışı ve çekici bir pazarın varlığı gözlemlenirken, rekabet gibi faktörler önem kazanmaktadır. Bu dönemde yüksek riskler bulunmakta olup, yatırımcılar beklenen getiriye odaklanmaktadır. Büyüme evresinde, başlangıç aşamasını başarıyla atlatan şirketler daha az riskli ve istikrarlı getiriler sağlamaktadırlar. Olgunluk döneminde ise yatırımcılar genellikle sermaye kazancı yerine hisse senedi kârları ve temettüleri elde etmektedir. Bu döngü, sektörlerin uzun vadeli performansını anlamak ve gelecekteki eğilimleri tahmin etmek için analiz edilmektedir (Foan, 2006).

2.1.1.3. Firma Analizi

Firma analizi, temel analizin son aşamasıdır. Genellikle düşük riskli ve yüksek kârlılık potansiyeli olan şirketlerin belirlenmesi ve gelecekteki nakit akışlarının tahmin edilmesi için yapılmaktadır. Firma analizi, bir şirketin mali yapısını, faaliyetlerini, performansını ve gelecekteki potansiyelini değerlendirmek

için kullanılan bir yöntemdir. Firma analizi, yatırımcıların bir şirkete yatırım yapmadan önce şirketin güçlü yönlerini, zayıf yönlerini, fırsatlarını ve tehditlerini anlamalarına yardımcı olmaktadır. Şirket analizine başlarken, öncelikle şirketin yönetim kalitesi incelenmektedir (Sarıkovanlık, 2019).

2.1.2. Teknik Analiz

Teknik analiz, finansal piyasalardaki fiyat ve hacim verilerini kullanarak, gelecekteki fiyat hareketlerini tahmin etmeye çalışan bir analiz yöntemidir (Temizel, 2005). Bu yöntem, yatırımcıların piyasalarda bulunan bir varlığın fiyatının yükselip düşeceği konusunda fikir sahibi olmalarına yardımcı olmaktadır. Teknik analiz, finansal varlıkların alım satım noktalarının belirlenmesi ve fiyat eğilimlerinin tahmin edilmesi için geçmiş piyasa, fiyat ve hacim verilerinin analiz edilmesi yöntemidir. Teknik analizin bir diğer önemli yönü, duygusal ve psikolojik faktörlerin fiyat hareketlerini etkilediği gerçeğine dayanmasıdır. Bu nedenle, teknik analizde yatırımcıların davranışları ve psikolojileri de dikkate alınmaktadır. Bu analizde kullanılan araçlar arasında grafikler, teknik göstergeler ve hacim analizi bulunmaktadır (Murphy, 1999).

Teknik analiz ve temel analiz arasındaki temel farklar

Temel analiz ve teknik analiz, birbirleriyle yakından ilişkili olup, finansal piyasaların değerlendirilmesinde önemli araçlardır. Temel analiz, hisse senedi seçiminde kritik bir rol oynarken, teknik analiz, hisse senedinin alım ve satım zamanlarını ve noktalarını belirlemede önemli bir işlev görmektedir. Teknik analiz, piyasa hareketlerine odaklanmakta iken, temel analiz, arz ve talep fiyat hareketlerinin sonuçlarını incelemekte ve bu hareketlerin tüm nedenlerini anlamaya çalışmaktadır. Bu bağlamda, teknik analiz, konuyla ilgili bilgi sahibi olan herkes tarafından kolaylıkla kullanılabilmekte iken, temel analiz, ekonomi, finans, politika gibi çeşitli alanlarda uzmanlık bilgisi gerektirmektedir. Teknik analiz, finansal piyasalardaki varlık fiyat hareketlerinin geçmiş verilerini kullanarak gelecekteki fiyat hareketlerini tahmin etmeye yönelik bir yöntemdir. Bu analiz türü, fiyat grafikleri, teknik göstergeler ve matematiksel modeller gibi niceliksel araçlar kullanmaktadır. Ayrıca, piyasa katılımcılarının duygusal ve psikolojik durumunu yansıtan piyasa psikolojisi

ve fiyat trendlerine odaklanmaktadır. Kısa vadeli işlem stratejileri için daha uygun ve yatırımcıların fiyat hareketlerinden fayda sağlamasını amaçlamaktadır. Temel analiz, bir varlığın gerçek değerini belirlemek için ekonomik ve finansal faktörlere dayanarak yapılan bir analiz yöntemidir. Bu analiz türü, şirket bilançoları, gelir tabloları, faaliyet raporları, endüstri trendleri ve makroekonomik göstergeler gibi niteliksel ve niceliksel verileri inceleyerek gerçek değeri ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Temel analiz, uzun vadeli yatırım kararları ve değer yatırımı stratejileri için daha uygun ve yatırımcıların şirketlerin gerçek değerini anlamasına odaklanmaktadır (Korkmaz, 2013).

2.2. Etkin Piyasalar Hipotezi

Rastgele hareket eden hisse senedi fiyatları, araştırmacıların dikkatini çekmiş ve bu gözlem, 'Etkin Piyasalar Hipotezi'nin geliştirilmesine neden olmuştur.

2.2.1. Piyasa Etkinliği Kavramı

Eugene Fama'nın 1970 yılında piyasaların etkinliği kavramını ilk defa ortaya koyduğu ifade şu şekildedir: "Sermaye piyasalarının temel işlevi, sermayenin ekonomi içerisinde bireyler arasında dengeli bir şekilde dağıtılmasını sağlamaktır" (Baştürk, 2002). Piyasa etkinliği, finansal piyasalarda meydana gelen fiyat değişimlerinin elde edilebilir bütün bilgileri yansıttığı, dolayısıyla piyasanın her zaman adil ve doğru bir şekilde fiyatlandığı bir kavramdır. Bu kavram, piyasalardaki kaynakların etkin bir şekilde dağıtılması ve bilginin doğru bir şekilde fiyatlandırılması için önemlidir. Hisse senedi, tahvil, emtia, döviz gibi menkul kıymetlerin işlem gördüğü tüm piyasalar için geçerlidir. Piyasa etkinliği üç farklı piyasa türü bulunmaktadır. Faaliyet etkinliği, piyasada işlem maliyetlerinin minimum olmasını sağlamayı amaçlar. Kaynak dağıtımı etkinliği; Bu tür piyasa etkinliği, kaynakların doğru bir şekilde dağıtıldığı bir piyasa için önemlidir. Bilgi etkinliği ise, piyasada mevcut olan tüm bilginin fiyatlara yansıdığı ve fiyatların gerçek değeri yansıttığı kabulüne dayanmaktadır. Etkin piyasalar teorisi yatırımcıların rasyonel olduklarını, tüm piyasa katılımcılarının mevcut bilgilere tam erişime sahip

olduklarını ve yatırımlarında maksimum fayda sağlamayı hedeflediklerini varsaymaktadır (Bayraktar, 2012).

2.2.2. Etkin Piyasa Hipotezi

Yatırımcıların piyasaları tahmin etme başarısı, yıllar boyunca bir tartışma konusu olmuştur. Bu tartışmanın merkezinde yer alan konu, etkin piyasalar hipotezidir. Günümüz finans dünyasında, Eugene Fama tarafından 1970 yılında ortaya atılan etkin piyasalar hipotezi, finans teorisinin en temel prensiplerinden biri olarak kabul edilmektedir ve yatırım teorileri arasında en çok kullanılanlardan biridir (Harjula, 2019, s. 9).

Etkin Piyasalar Hipotezi (EPH), Eugene Fama'nın 1970 yılındaki "Efficient Capital Markets: A Review of Theory and Empirical Work" adlı kitabındaki araştırmalarına dayanan bir yatırım teorisidir (Gürkan, 2009). Etkin Piyasa Hipotezi çerçevesinde, finansal piyasalardaki hisse senedi fiyatları, anında ve etkin bir şekilde yeni bilgilerle tepki göstermektedir. Bu hipoteze göre, herhangi bir yeni bilgi, piyasadaki hisse senetlerinin değerini etkileyebilecek şekilde hızla yansımaktadır. Bu durum, piyasadaki katılımcıların, hisse senetlerini ihraç eden şirketin değerini ve gelecekteki performansını değerlendirmelerinde önemli bir faktördür. EMH, finansal piyasalarda yatırımcıların her zaman rasyonel bir şekilde hareket ettiğini ve güvenlik fiyatlarının piyasa hakkında mevcut tüm bilgileri "tam olarak yansıttığını" varsaymaktadır (Fama, 1970). Piyasaların etkinliği, yatırımcıların tüm mevcut bilgilerle gelecekteki hisse fiyatlarını tahmin etmelerinin imkansız olduğu anlamına gelir. Teoriye göre, hisse senedi fiyatlarındaki hareketler birbirinden bağımsızdır ve aynı olasılık dağılımına sahip bulunmaktadır (Harjula, 2019). Etkin Piyasa Hipotezi'nin önemli bir sonucu, hisse senedi fiyatlarının rastgele bir yürüyüş izlemekte olup; dolayısıyla gelecekteki fiyat değişimlerinin öngörülemez olduğu anlamına gelmektedir (S.Mishkin, 2016).

Etkin piyasalar hipotezi finansal piyasalarda fiyatların her zaman etkin, adil ve doğru bir şekilde yansıtıldığı teorisidir. Bu hipoteze göre, menkul kıymet fiyatları ile bilgi arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Herhangi bir piyasadaki menkul

kıymet fiyatlarının, piyasadaki tüm bilgiyi yansıttığını ve yeni bilgilerin açıklanmasıyla birlikte fiyatların hızlı bir şekilde bu bilgilere göre şekillendiğini öne sürmektedir. Etkin piyasalar hipotezi'ne göre, olumlu veya olumsuz haberler, hisse senedi fiyatlarını yukarı veya aşağı yönlü etkilemektedir. Yatırımcılar, bu hızlı ve etkin tepkileri değerlendirerek, hisse senetleri üzerindeki alım satım stratejilerini belirlemeye çalışmaktadırlar (Bayraktar, 2012, s. 38). Bu hipoteze göre, piyasa fiyatları mevcut bilgileri mükemmel bir şekilde yansıttığı için, uzman hisse seçimi veya piyasa zamanlamasıyla sürekli olarak üstün performans elde etmek mümkün değildir.

Etkin piyasalar hipotezi, özellikle yatırımcıların piyasada duygusal kararlar vermek yerine rasyonel ve bilgiye dayalı kararlar hedeflemesini önermektedir. Bu yaklaşım, yatırımcıların hisse senedi piyasalarında uzun vadeli ve sürdürülebilir bir kazanç elde etmektedir. Etkin piyasalar hipotezi, üç ana varsayıma dayanır: rasyonel yatırımcılar, tam bilgi ve maksimum fayda (Bayraktar, 2012, s. 39).

Etkin piyasalar hipotezi, hisse senedi piyasalarında fiyat ve getiri hareketlerinin davranışının ölçümünde anahtar bir rol oynamaktadır. Piyasada mevcut bilgi, hisse senedi fiyatlarını tam olarak yansıtmaktadır ve bu durumda piyasa etkinlik sağlamaktadır. Yatırımcılar rasyonel davranmakta ve fiyatlar, piyasada bulunan haberler, bilgiler ve beklentiler doğrultusunda şekillenmektedir. Tüm piyasa katılımcıları verileri inceler ve buna göre fiyat belirlemektedir, böylece piyasa fiyatları mevcut bilgi ve beklentileri yansıtmaktadır (Bayraktar, 2012). Menkul kıymet piyasaları genel olarak etkin olmaktadır, eğer piyasada alınıp satılan menkul kıymetlerin fiyatları mevcut tüm bilgiyi yansıtmaktadır ve fiyatlar yeni bilgiye hızlı veya yaklaşık ve sapmasız bir şekilde tepki vermektedir. Hisse senedi fiyat hareketlerinin tahmin edilemez olduğu ve varlık fiyatlarının gerçek değeri yansıttığı prensibi etkin piyasalar hipotezinde yer almaktadır. Ancak, gelecekteki fiyat hareketlerinin tahmin edilememesi prensibi, yayımlanan bilgi temelinde meydana gelmektedir (Fama, 1970).

EPH, piyasaların etkin olduğunu ve fiyatların tüm mevcut bilgiyi yansıttığını ve herhangi bir modelin fiyatları tahmin edemeyeceğini iddia etmektedir. Bu tür bir

piyasada fiyatlar rastgele hareket etmekte ve tahmin edilememektedir. Ayrıca, piyasa kuralları aşırı beklentilere izin vermemektedir. Etkin piyasalar hipotezine göre, bir varlığın gerçek değeri ve beklenen getirisi, geçmiş kazançlar, finansal tablolar, birleşme ve satın alma gibi tüm mevcut bilgiler kullanılarak doğru bir şekilde hesaplanabilmekte ve tahmin edilebilmektedir (Fama, 1976, s. 145).

Herhangi bir piyasanın etkin olması, o piyasanın mükemmel bir piyasa olduğu anlamına gelmez. Mükemmel Etkin Piyasa kavramı kullanıldığında, bu durumu ifade etmek için aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir (Baştürk, 2002):

- Piyasa hakkındaki bilgilerin herkes için eşit şekilde ve maliyet olmaksızın erişilebilir olması.
- İşlem maliyetleri, vergiler veya benzeri kısıtlamalar gibi herhangi bir sınırlama olmaksızın yatırımcının istediği miktarda hisse senedi alıp satma hakkına sahip olması ve bunu kolaylıkla gerçekleştirebilmesi.
- Bütün varlıklar bölünebilir ve pazarlanabilir olması.
- Geniş bir yatırımcı kitlesinin bulunması, böylece birkaçının piyasa üzerindeki etkisinin hisse senedi fiyatlarına etkisiz olması.
- Yatırımcıların rasyonel bir davranış sergilemesi, yani kendi varlıklarını en iyi şekilde değerlendirmeye çalışmaları ve maksimum fayda elde etmeye yönelik bir çaba içinde olmaları.
- Mükemmel piyasaların kurumsal yapıları aynı zamanda oldukça gelişmiştir.

Ancak, Mükemmel Etkin Piyasa olasılığı düşük olup, gerçek finans piyasalarında bu koşulların tamamının eksiksiz şekilde sağlanması mümkün değildir.

Fama (1970), Piyasa etkinlik hipotezi üç seviyeye ayrılmaktadır; Zayıf form piyasa etkinliği, Yarı güçlü piyasa etkinliği, Güçlü piyasa etkinliği. Bu sınıflandırmalar, finansal varlıkların fiyatlarında bilgilerin yansıtılma derecesini belirlemektedir (Yücel, 2016).

2.2.3. Zayıf Form Piyasa Etkinliği

Zayıf form piyasa etkinliği, literatürde "Rastgele Yürüyüş Hipotezi" olarak da bilinmektedir (Tufan & Sarıçiçek, 2013). Zayıf piyasa etkinliği formunda, hisse senedi fiyatları geçmiş fiyat bilgilerine dayanarak oluşmaktadır. Bu nedenle, geçmiş fiyatlar ve hacim verileri analiz edilerek gelecekteki fiyat hareketleri tahmin edilmeye çalışılmaktadır. Teknik analiz, zaman serileri ve benzeri analizlerin hiçbir yararı olmadığına inanılmaktadır. Bu nedenle, temel analiz yöntemleri hisse senetlerinin değerini belirlemek için kullanılamazlar. Ayrıca, piyasa katılımcılarına ek bilgi sağlansa bile, bu bilginin fiyatları etkilemeyeceği varsayılmaktadır. Zayıf formda etkinlik, geçmişteki fiyat hareketlerinin kullanılarak ortalamanın üzerinde bir getiri elde edilmesi beklentisinin olduğu, etkin piyasalar hipotezinin en düşük derecesidir. Yatırımcıların geçmiş fiyat hareketlerine dayanarak kâr elde etmeleri mümkün değildir (Bayraktar, 2012).

2.2.4. Yarı Güçlü Form Piyasa Etkinliği

Yarı güçlü piyasa etkinliği, etkin piyasalar hipotezinin üç düzeyinden ikincisidir. Hisse senetlerinin fiyatlarının, geçmiş fiyat hareketlerinin yanı sıra kamuya açıklanmış bilgilere de yansıdığı durumu ifade etmektedir. Yatırımcıların kamuya açık bilgilerden yararlanarak aşırı kâr elde edemeyecekleri varsayımını savunmaktadır. Bu teoriye göre, bilgiler kamuya açıklandığında fiyatlara hızla yansımakta ve gelecekteki getiri tahminlerinde bu bilgiler kullanılmaktadır. Yatırımcılar, kamuya açıklanan bilgileri önceden tahmin ederek piyasa üstünlüğü elde edemezler. Fiyatlar ve getirilere ilişkin geçmiş veriler kamuya açık bilgilerin bir alt kümesini oluşturmaktadır. Bu nedenle, zayıf form etkin piyasa modeli, yarı güçlü form etkin piyasa modelinin bir parçası olarak değerlendirilmektedir (Tufan & Sarıçiçek, 2013).

2.2.5. Güçlü Form Piyasa Etkinliği

Güçlü piyasa etkinliği, etkin piyasalar hipotezinin en yüksek seviye formudur (Bayraktar, 2012). Bu seviyede hisse senedi fiyatının şirket hakkında bilinmesi

gereken tüm bilgileri yansıttığı kabul edilmektedir. Bu durum, geçmiş veriler, kamuya açık bilgiler ve içsel bilgiler kapsayan tüm bilgi türlerini içermektedir (Tufan & Sarıçiçek, 2013). Tüm piyasa katılımcıları, bu bilgilere aynı anda erişim sağlamak ve fiyatlar anında güncellenmektedir. Bu durumda, tüm kamuya açıklanan ve açıklanmayan bilgiler piyasadaki hisse senedinin fiyatını oluşturmakta ve güncellenmektedir. Dolayısıyla, piyasada makroekonomik veriler, şirket bilgileri ve diğer tüm faktörler hisse senedi fiyatları üzerinde etkili olmaktadır. Bu da güçlü piyasa etkinliğinin var olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, piyasa ortalamasının üzerinde kâr elde etmek içeriden bilgi sağlayan yatırımcılar da dahil hiç kimse tarafından gerçekleştirilemez. Tüm piyasa katılımcılarına aynı anda ve adil bir şekilde bilgilere erişim sağlanmakta ve bu bilgiler doğrultusunda fiyatlar anında güncellenmektedirler. Dolayısıyla, içeriden bilgiye sahip olmanın veya ayrıcalıklı bir konumda bulunmanın piyasada üstün performans sağlama açısından bir avantajı mevcut değildir. Herkes aynı bilgilere dayanarak işlem yapmak ve piyasa etkinliği sağlanmaktadır (Bayraktar, 2012, s. 43).

2.3. Finansal Piyasalardaki Anomaliler

"Anomali" kelimesi, genel olarak bir normalden sapma veya bir düzenin dışına çıkma durumunu ifade etmektedir (Tufan & Sarıçiçek, 2013). Finansal piyasalarda kullanıldığında, bu terim genellikle beklenmeyen veya olağan dışı fiyat hareketlerini tanımlamak ve değerlendirmek için kullanılmaktadır.

Anomali, farklılık, anormallik, olağandışılık veya kolayca sınıflandırılamayan bir durumu ifade eder. Bu terim genellikle bir normdan sapma olarak tanımlanmakta ve belirli bir durumun genel normlardan veya beklenen davranışlardan sapması olarak yorumlanmaktadır. Piyasa anomalisi, finansal piyasaların etkin olduğunu ve mevcut tüm bilgilerin hisse senedi fiyatlarına yansıdığını varsayan etkin piyasa hipotezi ile çelişen bir modeldir. Anomaliler, finansal piyasaların verimsiz çalıştığının göstergesidir. (Harjula, 2019). Bilim, matematik, fizik, tıp ve sosyal bilimler gibi çeşitli alanlarda kullanılmaktadır. Finans dünyasında piyasa anormallikleri dikkat çekici bir olgudur. Bunlar olağan piyasa davranışını uymayan kalıplar veya eğilimlerdir. Bu tür anormallikler hisse senetleri, tahviller ve para

birimleri dahil olmak üzere çeşitli finansal araçlarda gözlemlenebilmektedir. Bu anomali durumlarını bazıları olağanüstü getiriler elde etme fırsatları olarak görürken, diğerleri bunları piyasanın verimsizliğinin bir göstergesi olarak kabul etmektedir. Bireyin bakış açısından bağımsız olarak, piyasalardaki anomali durumlarının incelenmesi, finansal piyasaların anlaşılmasının temel bir parçasıdır. Davranışsal önyargılar, bilgi asimetrileri, kurumsal kısıtlamalar ve piyasa sürtüşmeleri gibi çeşitli faktörler nedeniyle piyasa anormallikleri ortaya çıkabilmektedir. Finansal piyasalardaki anomaliler, çoğu zaman anormal getirilere yol açan belirli piyasa kalıplarıdır (fastercapital, 2024).

2.3.1. Mevsimsel Anomaliler

Mevsimsel Anomaliler (Zamana Bağlı Anomaliler), hisse senedi getirilerinin belirli zaman dilimlerinde artma veya azalma eğilimini ifade etmektedir. Bu zaman diliminde, hisse senedinin diğer zamanlara kıyasla farklı bir performans sergilediği durumları açıklamaktadır (Terzi, 2019). Bu tür anomaliler genellikle belirli mevsimler veya takvim dönemleri ile ilişkilendirilmektedir ve piyasaların olağandışı davranışlarını yansıtmaktadır. Örneğin, bazı hisse senetlerinde veya endekslerde yaz aylarında artış eğilimi veya resmi tatilleri sırasında belirli bir sektörde düşüş eğilimi gibi mevsimsel anomaliler gözlemlenebilmektedir. Bu olay, dünya genelinde birçok piyasada gözlemlenmiştir ve belirli bir bölge veya ülkeye özgü değildir. Genellikle doğrudan temel ekonomik faktörlerle ilişkilendirilmemek ancak yine de finansal piyasalarda önemli bir etkiye sahiptir. (fastercapital, 2024).

Mevsimsel anormalliğin çeşitli açıklamaları mevcuttur. Bir teori, bu anomalinin kurumsal kazanç duyurularının zamanlamasıyla ilişkili olduğunu ileri sürmektedir. Şirketler genellikle kazançlarını çeyreğin sonunu takip eden aylarda açıklar ve bu duyuruların hisse senedi fiyatları üzerinde önemli bir etkiye sahip olabileceği belirtilmektedir. Başka bir teori ise yatırımcıların kendi davranışlarına dayanmaktadır. Bazı yatırımcılar belirli aylarda piyasada daha aktif olabilir ve bu dönemlerde daha yüksek getiriler elde edilebilir. Her iki açıklama da mevsimsel anormalliklerin kökenini açıklamak için yapılan çabalardan bir parçasıdır. Mevsimsel anormalliğe yönelik geniş çaplı ilgiye rağmen, bu fenomenin gelecekteki getiriler için güvenilir bir öngörü aracı olmadığı önemle vurgulanmalıdır. Birçok piyasada

uzun bir dönem boyunca mevsimsel anormallikler gözlemlenmiş olmasına rağmen, bunlar sürekli bir durum değildir. Bazı yıllarda mevsimsel desenlerin geçerli olmadığı görülmüş ve bu mevsimsel anormalliğe dayalı stratejiler izleyen yatırımcılar elde edebilecekleri kârları gözden kaçırmış olabilirler (fastercapital, 2024).

2.3.2. Fiyat Anomalileri

Fiyat Anomalileri, genellikle yeni bilgilerin piyasaya girmesiyle hisse senedi fiyatlarının beklenenin üzerinde veya altında değişmesidir. Bu tepkinin aşırı veya yetersiz olması, genellikle yatırımcıların deneyim eksikliğine dayandığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, araştırmaların gösterdiği gibi, aşırı tepki veya yetersiz tepki genellikle kısa vadeli bir fenomen olup, belirli bir zaman diliminden sonra piyasa normal seviyelerine gelmektedir. Fiyat Anomalileri iki kategoriye ayrılabilir: aşırı tepki ve yetersiz tepkidir (Terzi, 2019).

2.3.3. Piyasalarda Görülen Anomaliler

Tablo 2.1. Piyasalarda Görülen Anomaliler

Piyasalarda Görülen Anomaliler		**Açıklama**
	Gün Anomalileri	Haftanın Günü Anomalileri: Pazartesi etkisi ve Cuma etkisi gibi, farklı günlerde işlem yapmanın getirileri farklılık gösterebilir. Cuma etkisi ise Cuma günlerinde yüksek getirilerin gözlenmesiyle tanımlanır . Hafta Sonu Anomalileri: Tatil öncesi günlerde hisse senedi fiyatlarında artış görülür. Gün İçi Anomalileri: İşlem saatlerine göre getirilerdeki farklılıklar incelenir.

Mevsimsel Anomaliler	Ay Anomalileri	Hisse senedi getirilerinin diğer aylara kıyasla herhangi bir ayda farklılık gösterdiği anlamına gelir. Ocak ayı, yıl dönümü, ay dönümü, ay içi gibi faktörler incelenmektedir Hisse senedi piyasalarında en çok araştırılan konulardan biri Ocak ayının etkisidir. Ocak ayı etkisi: Ocak ayında diğer aylara göre nispeten yüksek getiriler görülür. Ayın dönümü etkisi: Ayın ilk dört günü ve son dört gününde diğer günlerden daha yüksek getiriler görülür. Ay İçi Anomalisi: Ayın ilk yarısında ikinci yarısından önemli ölçüde yüksek getiri sağlamaktadır.
	Tatil Anomalileri	Tatilden önceki günlerde hisse senedi fiyatlarında artış görülür.
Firma Anomalileri	Şirket Büyüklüğü Anomalisi	Firma boyutu ile ortalama getiriler arasında negatif bir ilişki gözlemlenir.
	İhmal Edilmiş Firma Anomalisi	İşlem hacmi düşük olan hisse senetlerinin, diğerlerine göre daha yüksek getiri sağladığı durumu ifade eder.
Fiyat Anomalileri	Aşırı Tepki	Yatırımcılar çok iyi veya çok kötü haberlere aşırı tepki gösterirler ve bu aşırı tepkiyi uzun bir süre (3 ya da 5 yıl gibi) sonra düzeltirler.
	Yetersiz Tepki	Yatırımcılar, hisse senedi fiyatlarındaki değişikliklere bazı bilgi veya haberlere 1-12 aylık dönemde yetersiz tepki göstererek tepki vermektedir.

Kaynak: Öncü, M. A., Ünal, A., & Demirel, O. (2017). The day of the week effect in Borsa Istanbul: A GARCH model analysis.

2.4. Yatırım Stratejileri

Yatırım, bireylerin veya kurumların finansal varlıklara kaynak sağlayarak gelecekte getiri elde etmeyi amaçlayan bir süreçtir. Bu süreç, finansal enstrümanların çeşitliliği ve yatırımcıların artan sayısıyla birlikte hızla gelişmektedir. Yatırımın hızlı büyümesi, sadece toplam yatırımcı sayısı ve ilişkili para açısından değil, aynı zamanda uygulanabilecek yatırım seçenekleri bakımından çeşitli finansal araçların farklı aşamalardan da kaynaklanmaktadır. Bu artış, yatırım yönetimini doğru bir şekilde öğrenebilen eğitimli insan kaynağının hazırlıklı olma düzeyini daha da

azaltmaktadır (Liugita, Salsabilla, & Meythi, 2024). Portföy yönetim süreci, yatırımcıların veya yatırım yöneticilerinin finansal hedeflerini gerçekleştirmek için önemli adımları içermektedir. Bu süreç, başlangıçta yatırım planlaması ile başlamaktadır, yatırım analizi ile potansiyel fırsatlar değerlendirilmekte ve ardından portföy seçimi ile belirli varlıklar seçilmekte ve ağırlıkları belirlenmektedir. Portföy değerlemesi düzenli olarak yapılmaktadır, böylece portföyün performansı ve hedeflere ulaşımı izlenmekte ve değerlendirilmektedir. Piyasa koşulları ve yatırımcının risk toleransı gibi faktörlere bağlı olarak, portföy revizyonu yapılarak varlık dağılımı ve stratejiler güncellenmekte, böylece etkin ve optimize edilmiş bir portföy yönetimi sağlanmaktadır. Portföy yönetiminde iki yaklaşım önerilmektedir: pasif ve aktif portföy yönetimi. Yatırım stratejisi, finans alanında yatırımcıların yatırım portföylerini belirlemelerine yardımcı olan bir dizi kılavuzdur. İnsanların çeşitli kâr hedefleri bulunmakta olup, benzersiz yeteneklerine göre çeşitli teknik ve stratejileri uygulamaları gerekmektedir. Bazı kararlar, risk ile getiri arasında bir denge gerektirmektedir. Çoğu yatırımcı, daha yüksek beklenen getiriler elde etmek için bazı riskleri üstlenerek bu dengeyi sağlamaya çalışmaktadır. Yatırım stratejileri, yatırımcıların yatırım yaparken izledikleri belirli bir plan ve yol haritasıdır. Bu stratejiler, yatırımcının hedefleri, portföy büyüklüğü, risk düzeyi ve yatırım süresi gibi faktörlere bağlı olarak şekillendirilmektedir. Yatırım stratejilerinin amacı, yatırımcıların maksimum getiri elde etmek için uygun yatırım araçlarına yatırım yapmalarına yardımcı olmaktır (Korkmaz, 2013).

Yatırım stratejilerini belirleyen faktörlerin sistemli bir şekilde incelenmesi, finansal literatürdeki önemli bir araştırma alanını oluşturmaktadır. Likidite, yatırım ufku, düzenlemeler, vergi politikaları, özel ihtiyaçlar ve tercihler, fonlama maliyetleri, volatilite, davranışsal faktörler ve yatırımcı psikolojisi gibi unsurlar, yatırımcıların karar alma süreçlerini yönlendiren karmaşık değişkenlerdir (Temizel, 2005). Bu faktörlerin derinlemesine incelenmesi, yatırımcıların risk toleransını daha iyi anlamalarına ve bu bilgiyi kullanarak stratejik portföy yönetimi yapmalarına olanak tanımaktadır. Dolayısıyla, yatırım stratejilerini belirleyen faktörlerin akademik bir çerçevede detaylı bir şekilde analizi, finans disiplininde önemli bir araştırma konusu olarak kabul edilmektedir.

Değer Yatırımı ve Büyüme Yatırımı Stratejisi

Temel analiz yaklaşımını benimseyen araştırmacılar, genellikle hisse seçiminde iki temel strateji kullanmaktadırlar: Değer Yatırımı ve Büyüme Yatırımı. Değer yatırımı stratejisi, Graham ve Dodd tarafından geliştirilmiş olup, piyasa değerinin altında işlem gören ve gelecekte potansiyel yüksek getiri sağlayabilecek hisseleri seçmeye odaklanmaktadır. Bu strateji, değeri düşük olan ve piyasa tarafından yanlış değerlendirilen şirket hisselerini tanımlamayı hedeflemektedir. Genellikle uzun geçmişe sahip büyük şirketlerden oluşmaktadır. Büyüme yatırımı ise genellikle düşük sermayeli ve gelecekte büyük büyüme potansiyeline sahip küçük şirketlerin hisselerine yapılan yatırımları ifade etmektedir (Yıldırım, 2017).

Pasif ve Aktif Yatırım Stratejileri

Yatırım stratejileri, pasif ve aktif stratejiler olmak üzere genel olarak iki kategoriye ayrılmaktadır.

Pasif yatırım stratejileri, belirli bir piyasa endeksinin performansını doğrudan izleyerek onu taklit etmeyi amaçlayan bir stratejidir. genellikle uzun vadeli yatırım hedefleyen, düşük maliyetli ve az işlem hacmi gerektiren stratejilerdir (Gopwani, 2019). Pasif yatırım stratejisi, piyasa endeksini izleyen ve çeşitlendirilmiş bir menkul kıymet portföyünü uzun vadeli olarak alıp tutma stratejisidir. Ayrıca etkin piyasa hipotezine dayanmaktadır. bu hipotez, piyasa fiyatlarının tüm mevcut bilgileri yansıttığını ve bu nedenle adil ve doğru olduğunu savunmaktadır. piyasanın etkin olduğu ve piyasadaki herhangi bir bilgi veya yöntem kullanarak sürekli olarak ortalama piyasa getirisinden daha yüksek getiriler elde etmenin mümkün olmadığı varsayımına dayanmaktadır (Korkmaz, 2013).

Pasif yatırımın avantajları arasında düşük maliyet, daha az risk ve şeffaflık bulunmaktadır. Düşük maliyet, pasif yatırımın al ve tut stratejisini kullanması ve yatırımların daha az alınıp satılması nedeniyle yönetim ücretlerinin aktif yatırıma göre daha düşük olmaktadır. Daha az riskli olması, yatırımcının yatırımının içeriğini bilmesi ve genellikle yatırımların piyasa endeksinin önemli ölçüde altında performans göstermesinin beklenmemesi ile ilişkilidir. Pasif yatırım uzun vadeli bir

strateji olduğundan, yatırımcı piyasa dalgalanmaları konusunda daha az endişe duyabilmektedir. Şeffaflık, yatırımcıların aktif portföy yöneticilerine göre portföy yatırımlarını daha düzenli aralıklarla takip edebilmektedirler. Ancak, pasif yatırımın dezavantajları da vardır. Bu strateji, piyasa getirilerini aşmayı hedeflemediği için yatırımcı ekstra getiri elde etme olasılığından vazgeçmektedir. Dolayısıyla, piyasanın üstesinden gelme şansı bulunmamaktadır. Ayrıca, sınırlı esneklik de bir dezavantajdır; yatırımcı endeksin yapısını kabul etmektedir ve bu endeksin altındaki varlıkları seçme imkanı bulunmamaktadır (Edwards, 2022).

Aktif yatırım stratejisi ise, bireysel menkul kıymetlerin alım satımına dayanmakta ve sürekli olarak performanslarını izleyerek belirli bir piyasa endeksini geçmeyi amaçlamaktadır (Gopwani, 2019). Aktif stratejilerde, yatırımcıların kısa vadeli piyasa hareketlerinden yararlanarak ve farklı yatırım enstrümanları arasında değişiklik yapmak suretiyle yatırım portföylerini yönlendirmektedir. Bu stratejide yatırımcılar, piyasaların ve yatırım araçlarının gelecekteki performansını tahmin etmeye çalışarak, portföylerini düzenli olarak güncelleyip değiştirmektedir (Temizel, 2008). Ayrıca, yatırım portföylerini düzenli olarak günceller ve pozisyonlarını değiştirerek riski azaltmak veya getiriyi artırmak amacıyla yeniden dengelerler. Bu strateji, yatırımcılara hareketlilik ve esneklik sağlamaktadır.

Aktif yatırım stratejisinin avantajları arasında yatırımcı piyasa fırsatlarından yararlanarak daha yüksek getiri potansiyeli elde edebilmektedir. Ayrıca, portföylerini çeşitlendirerek riski dağıtabilmekte ve farklı yatırım araçlarını kullanarak potansiyel faydalar sağlayabilmektedir. Aktif stratejilerin bazı güçsüz yanları da bulunmaktadır. Aktif stratejiler genellikle sık alım satım işlemlerini gerektirmektedir. Bu da yüksek işlem maliyetlerine yol açabilmektedir. Her alım satım işlemi komisyon, vergi gibi maliyetlere tabidir ve bu maliyetler zaman içinde birikerek yatırım getirisini olumsuz etkileyebilmektedir. Aktif stratejilerin sık alım satım işlemleri nedeniyle vergi etkileri ortaya çıkabilmekte, kâr elde edildiğinde vergi ödenmesi gerekmektedir. Bu da yatırım getirisini azaltabilmektedir. Buna ek olarak, aktif stratejilerin yanlış tahmin riski vardır. Piyasa hareketlerini tahmin etmek zor olduğundan, yatırımcılar yanlış tahminlerde bulunabilmekte ve hatalı kararlar alabilmektedir . Bu da finansal

kayıplara neden olup aktif strateji kullanıcıları için riskli olabilmektedir (Edwards, 2022). Piyasa hareketlerini sürekli takip etmeyi gerektirdiği için zaman ve kaynak yoğun bir süreçtir. Yatırımcıların piyasa verilerini analiz etmesi, yatırım fırsatlarını değerlendirmesi ve kararlarını güncellemesi gerekmektedir. Bu durum, yatırımcıların diğer faaliyetlerine vakit ayırmalarını zorlaştırabilmektedir (Terzi, 2019). Aktif stratejilerin performansı belirsizdir. Geçmiş performans, gelecekteki performansı garanti etmez. Piyasa koşulları, ekonomik faktörler, politik gelişmeler gibi birçok etken aktif stratejilerin başarı veya başarısızlık şansını etkileyebilmektedir. Bu nedenle, yatırımcıların performans belirsizliğini dikkate alarak, yatırım stratejilerini seçmeleri ve riskleri yönetmeleri önemlidir.

Özetle, aktif stratejilerin zaman ve kaynak yoğunluğu, yanlış tahmin riski ve performans belirsizliği gibi önemli riskleri vardır. Yatırımcıların bu riskleri yönetmek için dikkatli bir şekilde hareket etmeleri ve finansal danışmanlarından yardım almaları önemlidir (Korkmaz, 2013).

Tablo 2.2. Yatırım Stratejileri

Aktif Stratejiler	Temel Analiz/ Teknik Analiz Yaklaşımına Dayanan Stratejiler
	Canslim Yaklaşımına Dayanan Stratejiler
	Büyüklük Etkisine Dayalı Yatırım Stratejileri
	F/K Oranı Etkisine Dayalı Yatırım Stratejisi
	(Yılın Ayı, Haftanın Günü, Yıldönümü, Gün İçi) Etkisine Dayalı Yatırım Stratejisi
Pasif Stratejiler	Satın Al ve Elde Tut Stratejisi
	Gelecekteki Yükümlülükleri Karşılama Stratejisi
	Endeks İçerikli Fon Stratejisi
Karma Stratejiler	Maliyet Ortalama Stratejisi
	Sabit Değer Stratejisi
	Sabit Oran Stratejisi

Kaynak ; Temizel, F. (2005). "İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda Hisse Senedi Fiyatlarının Gün İçi Yapıları".

2.4.1. Satın Al Elde Tut Stratejisi

Satın al elde tut stratejisi, yatırımcıların belirli bir yatırım aracını satın alarak uzun bir süre boyunca elde tutmalarına dayanan pasif bir yatırım stratejisidir. Bu strateji, yatırımcıların piyasa hareketlerinden etkilenmeden yatırımlarını

değerlendirmelerine olanak sağlamaktadır. Satın al ve elde tut stratejisi, piyasa dalgalanmalarından etkilenmeden yatırım yapmak isteyenler için idealdir. Bu stratejinin en büyük avantajlarından biri, düşük işlem maliyetleri nedeniyle tercih edilmesidir. Yatırımcılar, yatırımlarının performansını sürekli olarak takip etmeleri gerekmemektedir. Bunun yanı sıra, uygulaması kolay olduğu için avantajlıdır. Teknik açıdan bakıldığında, yalnızca bir kez yapılan seçimle hisse senetleri satın alımını içeren basit bir stratejidir (Terzi, 2019).

Hisse senetleri, tahviller, emtialar, dövizler ve diğer yatırım araçları gibi farklı varlıklar üzerinde uygulanabilmektedir. Yatırımcılar, genellikle bir yatırım aracının temel analizini yaparak, yatırımın uzun vadeli performansını tahmin etmeye çalışmaktadır. Bu stratejinin dezavantajlarından biri, piyasa koşullarının değişmesiyle birlikte yatırımın değerinin düşebileceği gerçeğidir. Yatırımcılar, uzun vadeli yatırım stratejilerini uygularken, bir yatırımın değerinin düşmesi halinde sermayelerinin bir kısmını kaybetme riskiyle karşı karşıya kalabilmektedir (Terzi, 2019). Satın al elde tut stratejisi, düşük işlem maliyetleri ve uzun vadeli yatırım yapmak isteyenler için uygundur. Ancak, bu strateji değişken piyasa koşullarında başarısız olabilir ve yatırımcıların dikkatli olmaları gerekmektedir.

Tablo 2.3.'te, belirli bir dönem boyunca dört farklı hisse senedine yapılan satın al elde tut stratejisi örneğini görebiliriz.

Tablo 2.3. Satın Al Elde Tut Stratejisi Teorik Örneği

Tarih	Hisse Senedi (A)	Hisse Senedi (B)	Hisse Senedi (C)	Hisse Senedi (D)	Toplam Portföy Değeri
01.01.2023	50	40	30	20	1.400
02.01.2023	52	41	32	22	1.481,19
03.01.2023	53	42	33	21	1.491,11
04.01.2023	55	43	34	23	1.560,53
05.01.2023	54	44	35	25	1.608,95
06.01.2023	53	45	36	26	1.639,87
Hisse Adedi	7	8.75	11.67	17.5	Toplam
Başlangıç Yatırımı	350	350	350	350	1.400
Dönem Sonu Değerleri	371	393.75	420.12	455	1.639,87
Yatırım Getirisi %	7%	12.5%	20.03%	30%	17.13%

Kaynak; yazar tarafından oluşturuldu.

- Hisse Senedi A/B/C/D: Her hisse senedinin fiyatı (TL)
- Toplam Portföy Değeri: Tüm hisse senetlerinin toplam değeri (TL)

2.4.2. Maliyeti Ortalama Stratejisi

Maliyeti Ortalama Stratejisi, yatırımcıların düzenli aralıklarla belirli bir miktar para kullanarak düşük fiyattan menkul kıymet satın alarak yatırım maliyetini düşürmeyi hedefleyen bir yatırım stratejisidir. Bu strateji, hisse senetleri, tahviller ve diğer yatırım araçları için uygulanabilmektedir. Uzun vadeli yatırım yapmak isteyen yatırımcılar için idealdir ve düşük işlem maliyetleri sağlamaktadır. Ancak, yatırımcının doğru zamanda alım ve satım işlemleri gerçekleştirebilmesi için sabırlı ve dikkatli olması gerekmektedir (Terzi, 2019).

Maliyeti Ortalama Stratejisi, yatırımcıların hangi menkul kıymeti alacaklarına değil, ne zaman alacaklarına odaklandığı bir yatırım stratejisidir. Bu stratejinin en büyük avantajlarından biri, yatırımcıların piyasa hareketlerinden etkilenmeden yatırımlarını değerlendirmelerine olanak tanımasıdır. Yatırımcılar, piyasanın düşük olduğu zamanlarda yatırım yaparak, yüksek olduğu zamanlarda daha az yatırım yaparak portföylerinin ortalama maliyetini düşürebilmektedir. Bu sayede, yatırımcılar düşük riskle yüksek getiri elde edebilmektedir (Özen, 2018).

Maliyeti ortalama stratejisi uygulayan yatırımcıların yatırım araçlarının fiyatlarındaki düşüşlere karşı dayanıklı olmaları gerekmektedir. Bu strateji, hisse senedi fiyatları düştüğünde daha fazla hisse senedi almalarını gerektiği için, yatırımcıların finansal durumlarını iyi değerlendirmeleri ve uygun bir risk yönetimi stratejisi geliştirmeleri önemlidir. Örneğin, yatırımcılar, portföylerinde hisse senetlerine yatırım yaparken, portföylerinde çeşitlendirme yaparak risklerini azaltabilirler. Bu, yatırımcıların farklı sektörlere ve şirketlere yatırım yaparak risklerini dağıtmalarına yardımcı olabilmektedir. Bu stratejinin olumsuz yanı ise, yatırımcının nakit paraya ihtiyaç duyduğu bir dönemde piyasanın düşük olduğu bir zamanda satış yapmak zorunda kalmasıdır. Bu durumda yatırımcı, yatırım yaptığı menkul kıymetlerin değer kaybetmesi nedeniyle büyük zararlara maruz kalabilir (Terzi, 2019).

Tablo 2.4, maliyeti ortalama stratejisinin bir örneğini göstermektedir.

Tablo 2.4. Maliyeti Ortalama Stratejisi Teorik Örneği

Dönem	Hisse Senedi Piyasa Fiyatı(TL)	Toplam Yatırım (TL)	Alınan Hisse Adedi	Toplam Hisse (Adet)
1	20	1.000	50	50
2	12,5	1.000	80	130
3	20	1.000	50	180
4	25	1.000	40	220

Toplam maliyeti	Şimdiki değer	Toplam kazanç
4.000	5.500	1.500

(Kaynak: https://www.sc.com/sg/stories/dollar-cost-averaging/.)

Yukarıdaki tabloda, yatırımcı bir yıl boyunca her üç ay 1.000 TL yatırmaktadır. Yatırımcı, hisse senedi fiyatlarındaki değişikliklerden etkilenmemek için her üç ay sabit bir tutar yatırmaktadır. İlk üç ay 50 hisse senedi satın alırken, ikinci üç ay düşen fiyatlar nedeniyle 80 hisse senedi satın almış ve toplam hisse senedi adedi 130'a yükselmiştir. Üçüncü üç ay, hisse senedi fiyatları yeniden arttığında yatırımcı 50 hisse senedi daha satın almış ve toplam hisse senedi adedi 180'e yükselmiştir. Son olarak, dördüncü üç ayda hisse senedi fiyatları daha da arttığı için yatırımcı sadece 40 hisse senedi satın almış ve toplam hisse senedi adedi 220'ye yükselmiştir. Böylece, yatırımcı 12 ay boyunca 4.000 TL yatırım yapmış ve 220 hisse senedi satın almıştır. Teorik olarak, yatırımcının yatırımında pozitif bir getiri elde etmek için maliyeti ortalama stratejisini başarıyla kullanmış olacaktır.

2.4.3. Sabit Değer Stratejisi

Yatırımcı, hisse senedi yatırımı yaparken belirlediği sabit bir değeri korumak için sabit değer stratejisini uygulamaktadır. Finansal piyasalarda kullanılan etkili bir yatırım stratejisi olup, yatırım portföyünün değerini korumaya yönelik bir yaklaşım sunmaktadır. Sabit Değer Stratejisi, enflasyon, faiz oranları ve diğer ekonomik değişkenlerin etkilerine karşı direnç göstermeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda, yatırımcılara istikrarlı bir gelir akışı sağlamayı hedefler ve bu sayede uzun vadeli yatırım planlarına uygun bir çerçeve sunmaktadır. Sabit Değer Stratejisi, hisse senetlerinin değeri düştüğünde portföyü sabit getirili menkul kıymetlere kaydırma ve

tersi durumda sabit getirili menkul kıymetlerden hisse senetlerine yeniden yatırım yapma stratejisini benimsemektedir. Bu yaklaşım, piyasadaki değişimlere dinamik bir yanıt sağlayarak yatırımcının portföy değerini belirli bir düzeyde koruma amacını taşımaktadır (Terzi, 2019). Örneğin, olumsuz bir piyasa gelişmesi veya hisse senedi fiyatlarının düşüşü durumunda, yatırımcı hisse senedi ağırlığını azaltabilir ve elde edilen fonları sabit getirili menkul kıymetlere yönlendirebilir. Tam tersi durumda ise, olumlu piyasa şartlarında hisse senedi ağırlığını artırarak potansiyel getiri artışlarından faydalanma stratejisini izleyebilir. Sabit değer stratejisi, uzun vadeli bir perspektifle portföy değerini istikrarlı bir şekilde koruma ve yönetme hedefiyle yatırımcılara çeşitli piyasa koşullarına adapte olma esnekliği sunmaktadır.

Sabit değer stratejisi, çeşitli avantajları ve dezavantajları içinde barındırarak yatırımcılara belirli bir portföy yönetimi stratejisi sağlamaktadır. Bu stratejinin olumlu yönleri arasında piyasa dalgalanmalarına karşı koruma sağlama yeteneği öne çıkmaktadır; bu da yatırımcıların portföy değerini belirli bir istikrar seviyesinde tutmalarına yardımcı olmaktadır. Sabit getirili menkul kıymetlere ağırlık verilmesi, istikrarlı bir portföy değeri oluşturmada etkili olabilir ve uzun vadeli yatırım planlarına uygun bir çerçeve sunabilir. Ancak, stratejinin dezavantajları arasında sabit getirili menkul kıymetlerin düşük getirisinin bulunması ve tüm piyasa koşullarına uygun olmama riski yer almaktadır. Bu durum, yatırımcıların strateji seçiminde dikkatli bir risk analizi yapmalarını gerektirmektedir, çünkü yüksek getiri hedefleri olan yatırımcılar için bu strateji tam anlamıyla uygun olmayabilir. Ayrıca bu stratejiyi uygulayan yatırımcının, fiyat hareketlerini sürekli olarak takip etmesi gerekliliği önemli bir zorluktur. Bu nedenle, yatırım yapmadan önce uygun bir fiyat seviyesinde hisse senetleri seçmek önemlidir ve kazanç elde etmek için fiyat dalgalanmalarından doğru bir şekilde yararlanmak gerekmektedir (Terzi, 2019). Sabit Değer Stratejisi ile yatırım yaparken, sadece sürekli artan veya azalan fiyat eğilimleri gösteren hisse senetlerine odaklanmak yerine, dalgalı fiyat hareketleri sergileyen hisse senetlerine yönelmek daha etkili olabilir. Bu bağlamda, stratejinin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için doğru hisse senetlerinin seçimi ve piyasa takibi büyük bir önem taşımaktadır.

Tablo 2.5. Sabit Değer Stratejisi Teorik Örneği

Hisse Senedi Piyasa Fiyatı(TL)	Satın Al ve Tut Stratejisi*	Sabit Getirili Kıymet Değeri	Pay Senedi Değeri	Portföy	Portföy Hisse Sayısı
4,00	20.000	10.000	10.000	20.000	2.500
5,00	25.000	12.500	10.000	22.500	2.000
2,50	12.500	7.500	10.000	17.500	4.000
2,00	10.000	5.500	10.000	15.500	5.000
4,00	20.000	15.500	10.000	25.500	2.500

Kaynak; (Korkmaz, Portföy Yönetim Stratejileri, 2013)

*Satın Al ve Elde Tut Stratejisi : Eğer yatırımcı sadece hisse senetlerini alıp elinde tutmuş olsaydı, o dönemdeki portföy değeri.

*Sabit getirili menkul kıymet ve hisse senedi değerlerinin toplamıyla oluşan toplam portföy değeri.

Yukarıda verilen teorik örnekte, Sabit değer stratejisinin farklı piyasa fiyatlarında ve hisse senedi değerlerinde nasıl çalışabileceğine dair farklı rakamlar içeren bir teorik örnek sunmaktadır.

Örnekte, piyasa fiyatlarındaki değişimlere göre hisse senedi ve sabit getirili menkul kıymet ağırlıklarını ayarlayarak portföy değerini korumaya çalışan bir yatırımcı görülmektedir. Özellikle hisse senedi fiyatları düştüğünde, hisse senedi sayısını azaltarak ve elde edilen fonları sabit getirili menkul kıymetlere yönlendirerek portföyünü dengelemeye çalışmaktadır. Tersine, hisse senedi fiyatları yükseldiğinde, hisse senedi ağırlığını artırarak potansiyel getiri fırsatlarından yararlanmaya çalışmaktadır. Satın al ve tut Stratejisi strateji ile yatırımcının başlangıçtaki yatırım miktarı 20.000 TL'dir. Fiyat değişimlerine rağmen, yatırımcı hisse senetlerini satmadan tutmaktadır. Hisse senedi fiyatı 5 TL'ye çıktığında, yatırımcı 500 hisse satmakta ve elde edilen geliri sabit getirili kıymetlere yatırmaktadır. Fiyat 2,50 TL'ye düştüğünde, 5.000 TL değerindeki sabit getirili kıymetleri satmakta ve 2.000 hisse satın almaktadır. Böylece, hisse senetlerinin toplam değeri 10.000 TL'de sabit kalmaktadır. Yatırımcının hisse senedi sayısını ve portföy değerini belirli bir istikrar düzeyinde tutma amacını yansıtmaktadır. Bu örnekteki tablo, Sabit değer stratejisi'nin nasıl çalışabileceğini gösterirken, gerçek

uygulama durumunda yatırımcının dikkatlice piyasa takibi yapması, doğru hisse senetlerini seçmesi ve stratejisini güncellemesi gerektiğini vurgulamaktadır.

2.4.4. Sabit Oran Stratejisi

Sabit oran stratejisinde, yatırımcıların hisse senetlerinin sabit getirili menkul kıymetlere yatırım yapma oranını belirleyerek bu oranı sabit tutarak elde edilen kârı maksimize etmeye yönelik bir yaklaşım benimsenmektedir. Yatırımcılar bu oranı belirlerken genelde 1 olarak kabul edilen bir oranı kullanmaktadır. Yatırımcının hisse senetleri portföy değeri, sabit getirili menkul kıymetler portföy değerine eşittir. Bu durumda, yatırımın %50'si hisse senetlerine yönlendirilirken, geri kalan %50'si sabit getirili menkul kıymetlere tahsis edilmektedir. Dolayısıyla, yatırımcı hisse senedi fiyatları yükseldiğinde hisse senetlerini satmaya zorlanmak, fiyatlar düştüğünde ise hisse senetlerini satın almaya yönlendirilmektedir. Ancak, bu oran yatırımcının tercihlerine bağlı olarak değişebilir ve zaman zaman bu oran 1'den farklılık gösterebilir. Bu stratejinin uygulanması sırasında, zamanında düzeltmelerin yapılması için gerekli olan ölçütlerin belirlenmesi de önemlidir (Zengin, 2006).

Hisse senetleri değeri /Sabit getirili menkul kıymetler değeri =1

İndeks Değerleri	Satın al Elde Tut Stratejisi Değeri	Tahvil Portföy Değeri 3	Hisse Senedi Değeri 4	Portföyün Toplam Değeri	Oran (4 : 3)	Portföyde ki Hisse Sayısı
25	20.000	10.000	10.000	20.000	1	400
23	18.400	10.000	9.200	19.200	0,92	400
22,5	18.000	10.000	9.000	19.000	0,9	400
22,5	18.000	9.500	9.500	19.000	1	422
20,25	16.200	9.500	8.540	18.040	0,9	422
20,25	16.200	9.020	9.020	18.040	1	446
22,3	17.800	9.020	9.940	18.960	1,1	446
22,3	17.800	9.480	9.480	18.960	1	425
24,5	19.600	9.480	10.420	19.900	1,1	425
24,5	19.600	9.950	9.950	19.900	1	406
27	21.600	9.950	10.970	20.920	1,1	406

27	21.600	10.400	10.460	20.920	1	387
28,8	23.000	10.400	11.150	21.610	1,07	387
25	20.000	10.400	9.680	20.140	0,93	387

Tablo 2.6. Sabit oran Stratejisi Teorik Örneği

(Kaynak: Zengin, E. (2006). Hisse Senedi Portföylerinin Yönetiminde Pratik Yaklaşımlar ve İMKB Uygulaması).

Bu stratejiye yatırım yapmanın, ek fonların kolaylıkla yatırıma eklenmesi nedeniyle idari zorluklarla karşılaşmadığı görülmektedir. Bu durum, stratejide miktarın değil, hisse senedi ile tahvil oranının kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Bu stratejinin uygulanmasında dikkate alınması gereken temel husus, yatırımın ne zaman başlatılacağıdır. Çünkü hisse senedi fiyatlarının uygun bir seviyede olduğu zamanlarda yatırım yaparak kâr elde etme olasılığını artırabilir (Zengin, 2006)

2.4.5. Değişken Oran Stratejisi

Değişken oran stratejisi, sabit oran stratejisine kıyasla daha optimize edilmiş bir yaklaşımdır. Bu stratejiye göre, hisse senedi fiyatları yükseldiğinde, bazı hisse senetleri satılıp sabit getirili varlıklara yatırım yapılır. Böylece, portföydeki hisse senedi oranı azalır. Diğer yandan, hisse senedi fiyatları düştüğünde, bazı sabit getirili varlıklar satılır ve hisse senedi oranı artırılır. Bu pratiğin amacı, hisse senetlerini yüksek fiyatlardan satıp düşük fiyatlardan satın alarak getiriyi optimize etmektir (Zengin, 2006). Bir yatırımcı, 20.000 TL'yi iki eşit portföy arasında bölüştürmüştür. Başlangıçta hisse senedi endeksinin değeri 25,0 TL. Hisse senedi portföyünün toplam portföydeki oranı %50'dir. Hisse senedi portföyünün değeri %20 arttığında, hisse senedi portföyünün toplam portföydeki oranı %30'a düşmektedir. Eğer hisse senedi portföyünün değeri %20 azalırsa, hisse senedi portföyünün toplam portföydeki oranı %70'e yükselmektedir.

Endeks Değerleri	**Satın Al ve Elde Tut Stratejisi Değeri**	**Tahvil Portföy Değeri (1)**	**Hisse Senedi Değeri (2)**	**Portföyün Toplam Değeri (1)+(2)**	**Oran (2):(1)**	**Portföyde Bulunan Hisse Sayısı**
25	20.000	10.000	10.000	20.000	50%	400
22	17.600	10.000	8.800	18.800	47%	400
20	16.000	10.000	8.000	18.000	44%	400

20	16.000	5.400	12.600	18.000	70%	630
22	17.600	5.400	13.860	19.260	72%	630
25	20.000	5.400	15.760	21.160	74%	630
25	20.000	10.580	10.580	21.160	50%	423
28,08	23.000	10.580	12.180	22.760	54%	423
25	20.000	10.580	10.580	21.160	50%	423

Tablo 2.7. Değişken Oran Stratejisi Teorik Örneği

Kaynak: Ali Ceylan, Turhan Korkmaz, Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi, Ekin Yayınevi, Bursa, 2012, s. 550.

2.4.6. Gelecekteki Yükümlülükleri Karsılama Stratejisi

Bir bireyin veya kurumun gelecekteki finansal yükümlülüklerini karşılamak için gerekli kaynakları sağlamak için kullanılan planlar ve uygulamalardır. Bu strateji, genellikle emeklilik fonları, sigorta şirketleri ve diğer uzun vadeli finansal taahhütlerle ilgilenen kurumlar tarafından benimsenmektedir. Gelecekteki nakit akışlarını tahmin etmek, riski yönetmek ve yatırım getirisini maksimize etmek için karmaşık finansal modeller ve analizlerin kullanılmasını gerektirmektedir. Ayrıca, vergi yasaları, ekonomik koşullar ve finansal piyasalar gibi dışsal faktörler de stratejinin başarısını etkileyebilmektedir (Korkmaz, 2013).

2.4.7. Endeks İçerikli Fon Stratejisi

Endeks içerikli fon stratejisi, belirlenen bir endeks seçimini gerektiren bir yatırım stratejisini içermektedir. Bu strateji kapsamında, belirlenen endekse dahil edilen hisse senetlerine yatırım yapılarak, bu hisselerin endeksteki ağırlıkları korunmaktadır. Pasif bir yönetim stratejisi olan endeks fonu stratejisi, portföy oluşturulduktan sonra herhangi bir işlem yapmadığı için düşük maliyetli ve uzun vadeli yatırımcılar arasında tercih edilmektedir. Genellikle etkin piyasa hipotezine dayanan ve kurumsal yatırımcılar tarafından benimsenen bir yaklaşım olan endeks içerikli fon stratejisi, uzun vadede endekslerin daha iyi getiri sağlayamayacağına ve endekslerin piyasanın tam bir yansıması olduğuna inanmaktadır (Temizel, 2005). Ancak, geçmiş verilere dayalı geleceği tahmin etme çabaları eleştirilmektedir. Bu

nedenle, portföy getirisinin belirli aralıklarla endekse uyumlu olup olmadığının düzenli olarak test edilmesi gerekmektedir (Özen, 2018).

2.4.8. Analiz Yöntemlerine Dayanan Stratejiler

Yatırım ve portföy yönetimi bağlamında, bazı yatırımcılar farklı analiz yöntemlerine başvurarak yatırım kararları almakta ve bu yöntemler arasında temel analiz ve teknik analiz öne çıkmaktadır. Temel analiz, yatırımcıların potansiyel olarak almayı düşündükleri şirketlerin finansal durumlarını, gelirlerini ve gelecekteki kazanç beklentilerini değerlendirerek gerçek değerlerini belirlemeye odaklanmaktadır ve bu analizler sonucunda, piyasadaki fiyatlarla karşılaştırılarak uygun alım satım kararları alınmaktadır. Öte yandan, teknik analiz ise yatırımcıların geçmiş piyasa verilerini inceleyerek fiyat hareketlerini ve ticaret hacmini analiz etmekte ve bu analizler sonucunda gelecekteki fiyat hareketlerini tahmin etmeye çalışmaktadır. Teknik analistler, grafikler ve göstergeler aracılığıyla piyasadaki eğilimleri ve olası fiyat değişimlerini belirlemeye çalışmakta ve bu şekilde, kısa vadeli yatırım fırsatlarını yakalamayı hedeflemektedirler (Özen, 2018).

2.5. Zamanlama Stratejileri

Zamanlama stratejileri, yatırımcıların piyasa koşullarını analiz ederek alım satım zamanlamasını belirlemeyi amaçlayan yatırım yaklaşımlarını ifade etmektedir. Bu stratejiler, piyasa dalgalanmalarından ve fiyat değişimlerinden faydalanarak getiri elde etmeyi hedefler. Zamanlama stratejileri genellikle aktif bir yaklaşımı gerektirmekte olup, yatırımcıların alım satım kararlarını belirli bir analize dayandırmalarını sağlamaktadır. Bu stratejiler, finansal piyasalardaki çeşitli anormalliklerin ve trendlerin analiz edilmesiyle meydana getirilmektedir. Örnek zamanlama stratejileri arasında; Yılın Ayı Etkisine Dayalı Yatırım Stratejisi, Haftanın Günü Etkisine Dayalı Yatırım Stratejisi, Yıldönüşü Etkisine Dayalı Yatırım Stratejisi ve Gün içi Mevsimselliğe Dayalı Yatırım Stratejisi bulunmaktadır (Temizel, 2005). Günümüzde, yatırımcılar piyasalardaki değişimleri değerlendirirken, sadece klasik "satın al elde tut" stratejisine değil, aynı zamanda mevsimsel ve haftalık etkilere dayalı stratejilere de yönelebilmektedirler. Bu

stratejiler, geçmiş verilerin analizi ve belirli dönemlerdeki eğilimlerin gözlemlenmesi ile desteklenmektedir.

"Yılın Ayı Etkisine Dayalı Yatırım Stratejisi", hisse senedi piyasalarında belirli aylarda gözlemlenen eğilimlere dayanarak yatırım yapmayı amaçlar. Bu strateji, piyasa performansını analiz ederek, belirli aylarda alım veya satım yaparak yatırım getirisini artırmayı hedefler. Özellikle "Ocak Ayı Etkisi" olarak bilinen fenomenle ilişkilendirilen bu strateji, Ocak ayında hisse senedi piyasalarında genellikle düşüş yaşandığı gözlemlenmesinden yola çıkar. Dolayısıyla, bu stratejiye göre yatırımcılar Ocak ayında hisse senetlerini satma eğilimindedirler. Diğer aylarda ise olumlu bir performans gözlemlendiğinde alım yapmaktadırlar (Temizel, 2005).

"Haftanın Günü Etkisine Dayalı Yatırım Stratejisi", hisse senedi piyasalarında belirli haftanın günlerinde gözlemlenen eğilimlere dayanarak yatırım yapmayı amaçlar. Bu strateji, piyasa performansını analiz ederek, belirli haftanın günlerinde alım veya satım yaparak yatırım getirisini artırmayı hedefler. Bu strateji genellikle haftanın başlangıç ve son günleri ile ilişkilendirilir. Örneğin, "Pazartesi Etkisi" olarak adlandırılan fenomenle bağlantılı olarak, pazartesi günlerinde piyasalarda genellikle düşüş yaşanırken, "Cuma Etkisi" olarak adlandırılan bir diğer eğilimde ise cuma günlerinde yükseliş gözlenmektedir (Sevgi, 2023). Haftanın günü etkisine dayalı alım satım stratejilerinin, klasik "Satın al elde ut" stratejisi ile karşılaştırıldığında farklı dönemlerde daha yüksek kârlar sağlayabileceği gözlemlenmiştir. Özellikle işlem masrafları dikkate alındığında, elde edilen kârlar genellikle hızla azalmakta ve bu stratejilerin piyasa getirisinden önemli ölçüde geri bırakmasına neden olmaktadır (Temizel, 2005).

"Yıldönüşü Etkisine Dayalı Yatırım Stratejisi" genellikle endeks, Aralık ayının ikinci yarısından Ocak ayının ilk yarısına kadar artan bir eğilim izlemektedir. Yıllık getirilerin aylık getirilerle karşılaştırılmasıyla, yıllık getirilerin de aylık getirilerden çok daha yüksek olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, yılbaşı etkisinin önemli bir etkisi olduğunu gösteren önemli kanıtlar bulunmaktadır.

"Gün içi Mevsimselliğe Dayalı Yatırım Stratejisi", belirli saatlerde alım yapma ve belirli saatlerde satma fikrine dayanarak, bu zaman dilimlerinde yapılan

işlemlerin diğer zaman dilimlerine kıyasla daha anlamlı sonuçlar vereceği önerisine dayanmaktadır (Temizel, 2005).

2.6. Zamanlama Stratejileri ve Satın Al Elde Tut Stratejisi Karşılaştırması

Satın al elde tut stratejisi, finansal varlıkları satın alıp uzun vadeli bir süre boyunca elde tutmayı içermektedir. Piyasa zamanlaması ise aktif olarak piyasaya giriş ve çıkış zamanlarını belirleyerek en uygun fırsatları yakalamayı ve olumsuz dönemlerden kaçınmayı amaçlamaktadır. Araştırmalar, genellikle uzun vadeli satın al elde tut stratejisinin daha sağlam bir performans sergilediğini göstermektedir. Bununla birlikte, piyasa zamanlaması stratejisinin uygulanması oldukça zor olabilmektedir. Piyasanın en büyük getirileri veya kayıpları genellikle kısa bir zaman diliminde yoğunlaşır, bu da doğru zamanlamayı bulmayı son derece zorlaştırmaktadır (Schmidts, 2022).

Tablo 2.8 'de, her stratejinin tanımı, avantajları, dezavantajları ve ana farkları belirtilmiştir.

Tablo 2.8. Zamanlama Stratejisi ve Satın Al Elde Tut Stratejisi Stratejisi Karşılaştırma

Özellikler / Stratejiler	Satın Al Elde Tut Stratejisi (Buy-and-Hold)	Zamanlama Stratejisi (Timing Strategy)
Uygulanması	Uzun vadeli alım-satım stratejisi.	Aktif alım-satım stratejisi.
Avantajlar	Basit uygulama, düşük işlem maliyetleri, uzun vadeli büyüme potansiyeli.	Daha yüksek getiri potansiyeli, uyarlanabilirlik, risk yönetimi.
Dezavantajlar	Düşüşlere maruz kalma, fırsat maliyeti, esneklik eksikliği.	Piyasaların zamanlaması zorluğu, artan maliyetler, duygusal zorluklar.
Karar Verme Süreci	Az aktif kararlar gerektirir, uzun vadeli düşünme.	Aktif kararlar gerektirir, piyasa takibi ve analiz yapma gereksinimi.
Risk Profili	Daha az riskli, uzun vadeli getiri hedefi.	Daha yüksek riskli, kısa vadeli getiri hedefi .

Kaynak; (Schmidt, 2022) Buy-and-Hold Investing vs. Market Timing: What's the Difference? investopedia.com

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI ARAŞTIRMANIN AMACI, BULGULAR VE BORSA İSTANBUL'DA BİR UYGULAMA

3.1. Literatür Taraması

Markowitz (1959), yatırım portföylerinin bileşenleri ve bunların optimal oranları ile ilgili olarak kapsamlı bir analiz sunmuştur. Markowitz'in bu çalışması, portföy teorisinin temel taşlarını oluşturarak, yatırımcıların risk ve getiri dengesini sağlamaya yönelik stratejik kararlar almalarına imkan tanımıştır. Yatırımcıların, portföylerinde yer alacak menkul kıymetlerin seçiminde ve bu menkul kıymetlerin portföy içindeki ağırlıklarının belirlenmesinde kullanılabilecek matematiksel ve istatistiksel yöntemleri içermektedir. Markowitz'in teorisi, yatırımcıların portföylerini çeşitlendirmelerine olanak tanıyan bir model sunarak, riskin minimize edilmesi ve getiri potansiyelinin artırılması yönünde önemli bir rehberlik sağlamaktadır. Deneysel çalışmalar, menkul kıymetlerin uzun vadeli olarak tutulmasının, portföydeki menkul kıymet sayısının artırılmasından daha etkili bir şekilde riski azalttığını göstermiştir. Bu bulgu, piyasa zamanlaması stratejisinin terk edilmesi gerektiğini önermektedir; zira menkul kıymetlerin satın alınmasının amacı, uzun vadede tutulması ve bu şekilde yüksek getiriler elde edilmesidir (Ibrahim, 2021).

Finansal piyasalardaki oynaklık, araştırmacıları zaman çeşitliliği ve piyasa zamanlaması kavramlarına odaklanmaya yönlendirmiştir. Bu ideolojik çerçeve, portföy yönetimi ve finansal strateji oluşturma sürecinde önemli bir rol oynamış,

ancak uygulamada çeşitli zorluklar ve belirsizlikler ortaya çıkmıştır (Henriksson, 1984). Akademik literatürde piyasa zamanlama stratejisinin etkinliği hakkında farklı görüşler mevcuttur, bazı çalışmalar bu stratejinin piyasa performansını doğru bir şekilde ölçemediğini ve dolayısıyla genellikle üstün performans sağlamadığını öne sürmektedir. Bu bağlamda piyasa zamanlaması stratejisinin, satın al ve elde tut stratejisine kıyasla avantaj sağladığını destekleyen yeterli bulgu bulunmamaktadır (Jones, 1996).

Henriksson (1984), piyasa zamanlama stratejilerinin teorik olarak cazip görünmesine rağmen, uygulamada genellikle beklenen performans iyileştirmelerini sağlamadığını vurgulamıştır. Bu nedenle, piyasa zamanlama stratejilerinin uygulanabilirliği üzerine yapılan çalışmalar, stratejinin fiili sonuçları ile ilgili şüpheler taşımaktadır. Jones (1996) ise, piyasa zamanlama stratejisinin genellikle, yatırımcıların portföy performansını geliştirme konusunda beklentilerini karşılamadığını ve bu stratejinin satın al ve elde tut stratejisi gibi daha basit stratejiler karşısında üstünlük sağlamadığını belirtmiştir. Bu çalışmalar, piyasa zamanlama stratejilerinin teorik cazibesine rağmen, pratikte etkinliğinin sınırlı olduğunu ve yatırımcılar için genellikle daha tutarlı ve öngörülebilir performans sunan stratejilerin tercih edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, literatürdeki araştırmalar, satın al elde tut stratejisinin genellikle piyasa zamanlama stratejisine üstün olduğunu göstermektedir. Ancak, belirli olaylara veya heyecan verici haberlere dayalı olarak piyasa zamanlama stratejisinin desteklenebileceği durumlar da bulunmaktadır. Bu strateji, piyasanın tepkisine cevap verirken, yatırımcı duygularının etkisiyle aşırı tepkilerin olduğu zamanlarda etkili olabilir.

Çilesiz ve Dayı'nın (2021) 2019 yılında BİST 30 üzerine gerçekleştirdiği çalışmada, iki farklı zamanlama stratejisi karşılaştırılmıştır. Bu çalışmada, "Yılın ilk iş günü hisse senedi alınması, yılın son iş günü hisse senedi satılması" stratejisinin getirileri ile "Ayın ilk iş günü hisse senedi alınması, ayın son iş günü hisse senedi satılması" stratejisinin getirileri karşılaştırılmıştır. Yapılan analizler sonucunda,

"Yılın ilk iş günü al " stratejisinin, "Ayın ilk iş günü al " stratejisine göre hisse senetlerinin getirilerini %9,3 oranında aştığı bulunmuştur.

Özyeşil (2020) tarafından İstanbul borsası üzerine yapılan çalışma, 2010 ile 2020 yıllarını kapsamaktadır ve haftalık kapanış fiyatları kullanılarak Üstel Hareketli Ortalama (EMA) ile satın al elde tut yatırım disiplinlerinin performansı backtest analizi ile karşılaştırılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, her iki stratejinin uygulanmasının ardından elde edilen sonuçlara bakıldığında, yatırımcı açısından satın al elde tut yatırım stratejisinin daha başarılı olduğu ve daha yüksek kazanç sağladığı bulgusuna varılmıştır.

Terzi ve Saldanlı'nın (2019) çalışmasında, Ocak 2016 ile Aralık 2017 tarihleri arasında BİST 30 endeksinde yer alan şirketlerin günlük kapanış fiyatları kullanılarak on iki farklı zamanlama stratejisi belirlenmiştir. Bu stratejiler simülasyon yöntemiyle tek tek uygulanmıştır. Ardından, elde edilen sonuçlar Doğrusal Regresyon Analizi ve tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, yatırımcı açısından daha verimli stratejilerin pasif uzun vadeli yatırım stratejileri olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Harjula, M. (2019) Finlandiya borsasında 2003-2018 yılları arasında yapılan amprik testler, Ocak ayı etkisi ve haftanın günü etkisinin ortadan kalktığını göstermektedir. En negatif hisse senedi getirileri Haziran ayında, en olumlu getiriler ise Nisan ayında ortaya çıkmaktadır. Ocak etkisine ilişkin regresyon analizi, en olumlu getirilerin Ocak ayı yerine Şubat ayında ortaya çıktığını öne sürmektedir.

Karcıoğlu ve Özer'in (2017) çalışması, Borsa İstanbul'daki farklı endekslerin getirileri üzerinde farklı ayların belirgin bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle, BIST 100 endeksinde Şubat, Mayıs ve Aralık aylarının getirileri olumsuz yönde etkilerken, Ekim ayında olumlu bir etki gözlemlenmiştir. Aralık ayının tüm endekslerde getiriler üzerinde negatif bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Kriz döneminde, tüm endekslerde Ocak ayında pozitif getiriler yaşandığı, ancak bunların belirgin olmadığı görülmektedir. Kriz dönemi dışında, tüm endekslerde volatilitenin azaldığı gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, Aralık ayının getirilerde düşüşe ve volatilitede artışa neden olduğu tespit edilmiştir.

Öncü, Ünal ve Demirel'in (2017) araştırmasının sonuçlarına göre, Borsa İstanbul BIST 100 Endeksi'nde haftanın günü etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ancak, haftanın işlem günlerine ait ortalama getirilerin eşit olduğu gözlemlenmiştir. Bu çerçevede, analiz edilen dönemde BIST 100 Endeksinde Haftanın Günü Anomalisi'nin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Akbalık ve Özkan'ın (2016) çalışmasında, Borsa İstanbul'da işlem gören paylardan üç pay dışında kalan diğer yirmi yedi payın günlük kapanış fiyatları kullanılarak haftanın günü etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Abdioğlu ve Değirmenci'nin (2013) çalışması, İMKB 100 endeksinde günlere ilişkin anomalilerin belirgin olduğunu ortaya koymuştur. Ancak, aylar ve tatillerle ilişkili anomalilerin geçerli olmadığı görülmüştür. Bu bulgular, piyasanın kısa vadeli değişimlere odaklı olduğunu ve tam olarak etkin olmadığını düşündürebilir. Haftanın günü etkisinin Pazartesi ve Cuma günleri arasında belirgin olduğu tespit edilmiştir. Ocak ayının getiriler üzerinde önemli bir etkisi olduğu belirtilmiş, ancak diğer aylarda benzer bir etki gözlenmemiştir. Ay içi ve ay yarılarına göre getiri farklılıkları belirlenmemiştir. Ay ve yıl dönümlerinin ise getiriler üzerinde anlamlı bir etkisi tespit edilmemiştir. Tatillerin ise herhangi bir farklılık yaratmadığı gözlemlenmiştir.

Ünlü, Bayrakdaroğlu ve Ege (2009) Bu çalışmada, Ocak 1986 Mart 2008 dönemini kapsayan İMKB 100 ve S&P 500 endeksleri için endeksin temettü verimi ile getirisi arasındaki ilişki incelenmiştir. Endeksin temettü verimi oranının bir sonraki dönemde hisse senedi getirisini açıklayabileceği varsayımıyla regresyon analizi yapılmıştır. Araştırmada, hangi elde tutma süresinde temettülerin hisse senedi getirilerini açıklayabildiği de incelenmiştir. Temettü veriminin, İMKB 100 ve S&P 500 için hisse senedi getirilerinin tahmininde önemli bir araç olduğu bulgulara ulaşılmıştır. Ancak elde tutma sürelerinin birbirinden bağımsız olmaması nedeniyle elde edilen sonuçlara dikkatli yaklaşılması gerekmektedir

Nagayasu (2007) çalışması, hisse senedi fiyatları ile temettü verimliliği arasındaki uzun vadeli ilişkiyi incelemiştir. Çalışma, 1973'ten 2004'e kadar olan üç aylık dönemlerde toplam 1.386 veri üzerinde panel veri analizi gerçekleştirmiştir.

Sonuçlar, hisse senedi piyasa fiyatları ile temettü verimliliği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin varlığını ortaya koymaktadır.

Zengin ve Mazgit'in (2006) "Hisse Senedi Portföylerinin Yönetiminde Pratik Yaklaşımlar ve İMKB Uygulaması" adlı çalışmasında, 2005 yılına ait 5 şirketin kapanış fiyatları üzerine yatırım stratejilerinin uygulanması incelenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, piyasanın yükseliş dönemlerinde, satın al elde tut stratejisinin en fazla getiriyi sağlayan strateji olduğu belirlenmiştir. Ancak, piyasanın düşüş dönemlerinde ise bu stratejinin en yüksek kayba neden olan strateji olduğu sonucuna varılmıştır.

Özdil ve Yılmaz (2006) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda bulunan yirmi iki sektör endeksinin günlük kapanış fiyatlarına dört farklı zamanlama stratejisi uygulanmıştır. Bu stratejilerin uygulanması sonucunda, fiyatların yükseldiği veya hareketli ortalamanın üzerine çıktığı durumlarda hisse senedinin alınması, fiyatların düştüğü veya hareketli ortalamanın altına indiği durumlarda hisse senedinin satılması stratejisinin, diğer stratejilere göre daha başarılı olduğu belirlenmiştir.

Uygur ve Karan (2001) portföylerin tümünde perşembe ve cuma günleri genellikle diğer günlerden daha yüksek ve önemli getiriler sağladığını bulmuştur.

Aydoğan ve Güney (1997) İstanbul Borsası'nda hisse senedi getirileri üzerinde Fiyat/Kazanç oranı ve temettü getirilerinin etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Çalışma, 1986 ile 1995 yılları arasındaki on yıllık bir dönemi kapsamaktadır. Bulgular, düşük Fiyat/Kazanç oranına ve yüksek kâr getirilerine sahip olan hisse senetlerinin gelecekte daha yüksek getiriler sağladığını göstermektedir.

Lakonishok ve Smidt (1988) tarafından 1897 ile 1986 yılları arasındaki Dow Jones Endeksi üzerine yapılan çalışmada, Pazartesi günlerinde düşük getirilerin ve Cuma günlerinde ise yüksek getirilerin düzenli olarak gözlendiği belirtilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ayın ilk üç gününde ve ayın son gününde getirilerin yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Literatür incelemesi yapıldığında, yatırımcılar açısından hisse senetlerinde doğru zamanlamanın yeterince araştırılmadığı görülmektedir. Hafta sonu ve Ocak ayının etkileri, dünya çapındaki farklı hisse senedi piyasalarında yapılan deneysel çalışmalarda sıkça görülmektedir. Ülkemizde yapılan çalışmalar, hafta sonlarının herhangi bir etkisinin olmadığını ortaya koymasına rağmen, Cuma günlerinin genellikle diğer günlerden daha yüksek ve önemli getiriler sağladığını bulmuştur.

3.1.1. Haftanın Günleri Etkisi Araştırmaları

Tablo 3.1. Haftanın Günleri Etkisi Araştırmalar

Araştırmacılar	**İncelenen Piyasa**	**Bulgular**
Fields (1931)	Dow Jones Sanayi Endeksi	Cumartesi günleri fiyatların yükselme eğiliminde olduğu tespit edilmiştir.
Cross (1973)	New York Borsası	Pazartesi düşüş eğilimi, Cuma günleri en yüksek getiri.
French (1980)	S&P 500 Endeksi	Pazartesi ve Salı günleri en düşük getiri, Cuma günü en yüksek getiri.
Jaffe ve Westerfield (1985)	5 farklı ülke	Japonya ve Avustralya'da Salı, Amerika, İngiltere ve Kanada'da Pazartesi en düşük, Cuma en yüksek getiri.
Lakonishok ve Smidt (1988)	Dow Jones Endeksi(1897-1986)	Pazartesi düşük, Cuma yüksek getiri.
Barone (1990)	Milano Borsası	Pazartesi ve Salı günleri negatif, Cuma günleri ise pozitif getiri elde edildiği tespit edilmiştir.
Solnik ve Bousquet (1990)	Paris Borsası	Cuma en yüksek, Pazartesi sonra en yüksek, Salı günleri negatif getiriler elde edilmiştir.
Wong, Hui ve Chan (1992)	6 Uzak Doğu ülkesi	Pazartesi ve Salı en düşük, Cuma en yüksek getiri.
Agrawal ve Tandon (1994)	19 ülke (1981-1983)	18 ülkede Cuma en yüksek, Pazartesi ve Salı en düşük getiri.
Chen, Kwok ve Rui (2000)	Çin Borsası (1992-1997)	Salı negatif getiri.
Lyroudi ve Subeniotis (2002)	Atina Borsası	Perşembe günleri negatif getiri elde edilmiştir.
Ariss, Rezvanian ve Mehdian (2011)	Körfez ülkeleri borsaları (2008-2011)	Cuma pozitif ve en yüksek getiri.
Nawaz ve Mirza (2012)		Pazartesi negatif, Cuma pozitif etkiye sahip.

3.1.2. Türkiye'de Haftanın Günleri Etkisi Araştırmaları

Tablo 3.2. Türkiye'de Haftanın Günleri Etkisi Araştırmaları

Araştırmacılar	**Bulgular**
Muradoğlu ve Oktay (1993)	Salı: Negatif, Cuma: Pozitif getiri.
Balaban (1995)	Salı: Düşük, Cuma: Yüksek getiri.
Karan (1994, Uygur (2001), Demirer (2002))	Cuma: En yüksek getiri.
Aydoğan (1994)	Haftanın günleri etkisi saptandı.
Özmen (1997)	Pazartesi ve Salı: Negatif, Cuma: Pozitif getiri.
Bildik (2000), Oğuzsoy ve Güven (2003), Kıyılar ve Karakaş (2005), Dicle ve Hasan (2007), Tuncel (2007), Aktaş ve Kozanoğlu (2007), Atakan (2008), Korkmaz, Başaran ve Çevik (2010), Abdioğlu ve Değirmenci (2013), Konak ve Kendirli (2014)	Haftanın günleri etkisi saptandı.
Çiçek (2013)	Türkiye (2008-2012) Pazartesi: En yüksek getiri.

Pazartesi ve Salı günleri genellikle negatif getiri gösterirken, Cuma günü pozitif getiri sağlar. Araştırmalar, Cuma gününün en yüksek getiriyi elde ettiğini göstermektedir. Ancak, son yıllarda gerçekleştirilen çalışmalara özellikle vurgu yapıldığında, haftanın günlerinin etkisinin zamanla azaldığı ve bu nedenle artık belirgin olmadığı ifade edilmektedir.

3.1.3. Haftanın Günü Etkisi Gözlemlenmedi Araştırmaları

Tablo 3.3. Haftanın Günü Etkisi Gözlemlenmedi Araştırmaları

Araştırmacı(lar)	**İncelenen Piyasa**	**Bulgular**
Kohers, v.d. (2004)	Gelişmiş borsalar	1980'lerde sıkça rastlanan haftanın günü etkisinin 1990'larla birlikte azaldığını, bu azalmanın ise piyasalardaki verimliliğin iyileşmesinden kaynaklandığını belirtmiştir.
Steeley (2001)	İngiltere	İngiltere borsasında haftanın günü etkisinin olmadığını belirtmiştir.
Coutss ve Sheikh (2002)	Güney Afrika	Güney Afrika ülkelerini kapsayan çalışmalarında haftanın günü etkisine rastlamamışlardır.
Basher ve Sadorsky (2006)	21 ülke (1992-2003)	1992 ile 2003 yıllarını kapsayan çalışmalarında 21 ülkedeki hisse senedi borsasını incelemişler ve bu ülkelerin çoğunda haftanın günü etkisine rastlamadıklarını belirtmişlerdir.
Aybar (1993) ve	İMKB	İMKB üzerine yaptığı çalışmada haftanın günü etkisini

Tuncel (2008)		gözlemlememiştir.
Ergül, Dumanoğlu ve Aksel (2008)	İMKB	Genel anlamda haftanın günü etkisine rastlanmadığını, ancak yıllara tek tek bakıldığında bazı yıllarda bu etkinin gözlemlendiğini belirtmişlerdir.
Akbalık ve Özkan (2016)	İMKB	BİST 30 şirketleri üzerine 2003 ile 2015 yıllarını kapsayan yaptıkları çalışmada üç şirket dışındaki hiçbir şirkette haftanın günü etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

3.1.4. Ay Anomalilerine İlişkin Araştırmalar

Tablo 3.4. Ay Anomalilerine İlişkin Araştırmalar

Araştırmacı(lar)	**İncelenen Piyasa**	**Bulgular**
Arial (1987)	Birleşik Devletler Borsaları	Ayın ilk yarısında getirilerin pozitif, ikinci yarısında ise azalması.
Wachtel (1942)	ABD borsasında	Ocak ayının diğer aylara göre daha yüksek getiriye sahip olduğunu saptamıştır.
Rozeff ve Kinney (1976)	New York Borsası	Ocak ayının diğer aylara göre etkisinin daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir.
Jaffe ve Westerfield (1985)	Japonya Hisse Senedi Borsası	Ocak ayı etkisine rastlamışlardır.
Aggarwal ve Rivoli (1989)	Filipinler, Hong Kong, Malezya ve Singapur Borsaları	Filipinler hariç olmak üzere Ocak ayı etkisinin varlığını tespit etmişlerdir
Agrawal ve Tandon (1994)	18 ülke borsası	Ocak ayı etkisine rastlamışlardır.
Mills ve Coutts (1995)	Londra Borsası	1986–1992 yılları arasındaki verileri kullanarak ay içi anomalisinin varlığını kanıtlamışlardır. Ocak ayı etkisinin varlığını tespit etmişlerdir.
Arsad ve Coutts (1997)	ABD Hisse Senedi Piyasası (1935-1994)	Ocak etkisini tespit etmişlerdir.
Pandey (2002)	Malezya Borsası	Şubat ve Aralık aylarındaki getirinin diğer aylara oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.
Balbina ve Martins (2002)	Portekiz hisse senetleri piyasası	Ocak ayı etkisini gözlemleyen bir başka araştırmacılardır.
Agathee (2008)	Mauritian hisse senedi piyasası	En düşük getirili ayın Mart ayı, en yüksek getirili ayın ise Haziran ayı olduğunu saptamıştır.
Worthington (2010)	Avustralya	Ocak etkisini tespit etmiştir.
Keong, Yat ve Ling (2010)	11 Asya ülkesi	Ocak ve Nisan aylarında pozitif etki olduğunu göstermektedir.

3.1.5. Türkiye'de Ocak Ayı Anomalisinin Gözlemlendiği Çalışmalar

Tablo 3.5. Türkiye'de Ocak Ayı Anomalisinin Gözlemlendiği Çalışmalar

Araştırmacı(lar)	Bulgular
Balaban (1995)	Ocak, Haziran ve Eylül aylarının diğer aylara göre daha yüksek getiriye sahip olduğunu saptamıştır.
Balaman, Candemir ve Hunter (1996)	Ocak ayı etkisine rastlamışlardır.
Özmen (1997)	En yüksek getirili ayların sırasıyla Ocak, Haziran ve Eylül olduğunu vurgulamış, ayrıca Ekim ayının da negatif getiriye sahip olduğunu belirtmiştir. Ay içi anomalisinin İMKB'de de olduğunu tespit etmiştir.
Bildik (2000)	Ocak, Haziran, Eylül ve Aralık aylarının en yüksek getirili aylar olduğunu tespit etmiştir. Ay içi anomalisinin İMKB'de de olduğunu tespit etmiştir.
Karan ve Uygur (2001); Özer ve Özcan (2002); Ergün (2009); Erdoğan ve Elmas (2010); Küçüksille (2012); Ege, Topaloğlu ve Coşkun (2012); Aytekin ve Sakarya (2014)	Ocak ayı etkisine rastlamışlardır.

3.1.6. Ocak Ayı Anomalisinin Gözlenmediği Çalışmalar

Tablo 3.6 .Ocak Ayı Anomalisinin Gözlenmediği Çalışmalar

Araştırmacı(lar)	İncelenen Piyasa	Bulgular
Coutss ve Sheikh (2002)	Güney Afrika borsası	Ocak ayı etkisi gözlenmedi.
Atakan (2008)	İMKB	Ocak ayında herhangi bir farklılık gözlenmedi.
Tunçel (2012)	İMKB 100 endeksi	Ocak ayı anomalisine rastlanmadı.
Küçüksille (2012)	İMKB	Ocak ayı etkisinin varlığına yönelik herhangi bir kanıt bulamamıştır.
Abdioğlu ve Değirmenci (2013)	İMKB	Ocak ayı anomalisine rastlanmadı.

3.1.7. Ay Dönümü Anomalilerini İnceleyen Çalışmalar

Tablo 3.7. Ay Dönümü Anomalilerini İnceleyen Çalışmalar

Araştırmacı(lar)	İncelenen Piyasa	Bulgular
Lakonishok ve Smidt (1988)	Dow Jones Sanayi Endeksi	Ayların son ve ilk 4 günlerindeki getiriler normalden yüksektir; getirilerin pozitif olma oranı %56, negatif olma oranı %52'dir.

Barone(1990)	Milano Borsası	1975-1989 periyodunda ayın son iki günü %0,49 ve %0,37 oranında getiri elde edilmiştir. İtalyan borsası bilgisel anlamda etkin değildir.
Lauterbach ve Ungar(1992)	Tel Aviv Borsası	1977–1990 yılları arasındaki verilerle ayın ilk ve son günleri ile diğer günler karşılaştırıldığında ay dönümü anomalisinin var olduğu bulunmuştur.
Özmen(1997)	İMKB	Ay dönüşü ve yıl dönüşü etkisinin var olduğu bulunmuştur.
Bildik(2000)	İMKB	1988–1998 yılları arasında ayın 1'i veya 15'i seçilmesinin etkisi olmamıştır; önemli derecede ay dönümü anomalisinin var olduğu tespit edilmiştir.

3.1.8. Tatil Etkilerini İnceleyen Çalışmalar

Tablo 3.8. Tatil Etkilerini İnceleyen Çalışmalar

Araştırmacılar	**İncelenen Piyasa**	**Bulgular**
Yen ve Shy (1993)	Asya Borsaları (1976-1990)	Yeni yıl öncesinde hisse senedi getirilerinin arttığını, yeni yıl sonrasında ise azaldığını tespit etmiştir.
Kim ve Park (1994)	New York Borsası, Amerikan Borsası, kot dışı pazar	Tatillerden bir gün önce hisse senedi getirilerinin yükseldiğini belirlemiştir.
Coutss ve Sheikh (2002)	Güney Afrika (1987-1997)	Hafta sonu, Ocak ayı ve tatil öncesi anomalilerinin geçerli olmadığı sonucuna varmışlardır.
Chong, Hudson, Keasey ve Littler (2005)	ABD, İngiltere, Hong Kong(1973-2003)	Tatil öncesinde hisse senedi getirilerinde düşüş yaşandığını tespit etmişlerdir.

3.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın ana amacı, gerçek piyasa verileri üzerinden seçilen alım satım stratejilerinin getirilerini objektif bir şekilde karşılaştırmaktır. Özellikle, Satın Al Elde Tut stratejisinin, zamanlama stratejilerine göre daha yüksek bir yatırımcı getirisi sağlayıp sağlamadığını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu hedef doğrultusunda, farklı zaman dilimlerinde ve çeşitli varlık sınıflarında bu stratejilerin performansını değerlendirmek ve yatırımcıların uzun vadeli kazanç potansiyellerini belirlemek için uygun metodolojiler ve analitik yöntemler kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları, yatırımcıların stratejik kararlarını desteklemek ve piyasa risklerini azaltmak amacıyla daha iyi bilgi sağlamıştır.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmanın temel amacı, finansal piyasalar üzerindeki farklı yatırım stratejilerinin performansını değerlendirmek ve bu stratejilerin yatırımcılara sağladığı potansiyel getiri ve riskleri analiz etmektir. Araştırma, Borsa İstanbul BIST 30 endeksinde yer alan 30 şirket üzerinde uygulanan çeşitli yatırım stratejilerinin etkinliğini inceleyerek, yatırımcılara hangi stratejilerin belirli piyasa koşullarında daha başarılı olabileceğine dair rehberlik etmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda, çalışmada ele alınan stratejiler arasında satın al ve elde tut stratejisi ile piyasa zamanlama stratejileri yer almaktadır. Araştırma, güncel piyasa verileri kullanılarak gerçekleştirilmiş olup, son altı yıllık (2018-2023) dönem içerisindeki hisse senedi piyasasında yaşanan gelişmeleri ve değişimleri de göz önünde bulundurmaktadır. Bununla birlikte, araştırmada ele alınan stratejilerin, farklı piyasa koşullarında nasıl performans gösterdiği ve bu performansların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı da detaylı bir şekilde değerlendirilmektedir. Özellikle, ANOVA ve Tukey HSD testleri kullanılarak yapılan analizler, stratejiler arasındaki performans farklarının istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını ortaya koymakta ve bu bağlamda yatırımcılara önemli bilgiler sunmaktadır.

Çalışmanın temel amacı doğrultusunda kullanılan veri toplama ve analiz sürecini detaylandırmaktadır. 1 Ocak 2018 ile 31 Aralık 2023 tarihleri arasında Borsa İstanbul BIST 30 endeksinde yer alan 30 şirketin hisse senetlerinin günlük seans sonu kapanış fiyatları, çalışmanın temel veri kaynağını oluşturmaktadır. Bu veriler, investing.com internet sitesinden temin edilmiştir. Otuz şirket için ayrı ayrı 1.502 günlük kapanış fiyatı gözlemlenmiş ve toplamda 45.060 adet veri noktası elde edilmiştir.

Araştırmanın ana amacı doğrultusunda, elde edilen kapanış fiyatları, Microsoft Excel formatında toplanmış ve analiz edilmiştir. Bu analiz süreci, simülasyon yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada dönem boyunca hisse senedi alım satım işlemlerinin onbinde onbeş komisyonla gerçekleştiği varsayılmıştır. Bu araştırma kapsamında, 1.000 TL ile başlayan bir bireyin her bir stratejiyi altı yıl boyunca uygulaması sonucunda elde ettiği sonuçlar incelenmiştir.

Tablo 3.9 'da, 02.01.2018 Borsa İstanbul BIST 30 endeksinde yer alan 30 şirket ve borsada işlem gördükleri kodlar aşağıda listelenmiştir.

Tablo 3.9. Borsa İstanbul BIST 30 endeksinde yer alan 30 şirket

BİST Kod	**Şirket**
AKBANK	Akbank T.A.Ş.
ARCLK	Arçelik A.Ş.
ASELS	Aselsan Elektronik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
BIMAS	Bim Birleşik Mağazalar A.Ş
DOHOL	Doğan Şirketler Grubu Holding A.Ş.
ECILC	Eczacıbaşı İlaç Sınai ve Finansal Yatırımlar Sanayi ve Ticaret A.Ş.
EKGYO	Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.
EREGL	Ereğli Demir Ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.
GARAN	Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
HALKB	Türkiye Halk Bankası A.Ş.
ISCTR	Türkiye İş Bankası A.Ş.
KCHOL	Koç Holding A.Ş.
KOZAA	Koza Anadolu Metal Madencilik İşletmeleri A.Ş.
KOZAL	Koza Altın İşletmeleri A.Ş.
KRDMD	Kardemir Karabük Demir Çelik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
OTKAR	Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.
PETKM	Petkim Petrokimya Holding A.Ş.
PGSUS	Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş.
SAHOL	Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.
SISE	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.
SKBNK	Şekerbank T.A.Ş.
TAVHL	Tav Havalimanları Holding A.Ş.
TCELL	Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.
TEKFEN	Tekfen Holding A.Ş.
THYAO	Türk Hava Yolları A.O.
TOASO	Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.
TTKOM	Türk Telekomünikasyon A.Ş.
TUPRS	Tüpraş -Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
VAKBK	Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O
YKBNK	Yapı Ve Kredi Bankası A.Ş.

Kaynak ; https://datastore.borsaistanbul.com/product-type/3184

Belirlenen stratejiler aşağıda verilmektedir :

Tablo 3. 10. Zamanlama Stratejileri

S1	Hisse senedi fiyatı yükseldiğinde satın al, düştüğünde sat
S2	Hisse senedi fiyatı yükseldiğinde sat, düştüğünde satın al
S3	Haftanın ilk iş günü al, haftanın son iş günü sat.
S4	Haziran ayının ilk iş günü al, Aralık ayının son günü sat
S5	Ocak ayının ilk iş günü al, Haziran ayının ilk iş günü sat
S6	Ayın ilk iş günü al, ayın son iş günü sat

S7	Yılın ilk iş günü al, yılın son iş günü sat.
S8	İki yılın ilk iş günü al, son iş günü sat
S9	Hisse senedi fiyatı onbeş günlük hareketli ortalamasının üzerine çıktığında satın al, altına düştüğünde sat.
S10	Hisse senedi fiyatı onbeş günlük hareketli ortalamasının üzerine çıktığında sat, altına düştüğünde satın al.
S11	Hisse senedi fiyatı otuz günlük hareketli ortalamasının üzerine çıktığında satın al, altına düştüğünde sat
S12	Hisse senedi fiyatı otuz günlük hareketli ortalamasının üzerine çıktığında sat, altına düştüğünde satın al.
S13	Pazartesi günü satın al, Perşembe günü sat.
S14	Salı günü satın al, Cuma günü sat.
S15	Mart, Temmuz, Ekim aylarının ilk iş günü al, Haziran, Eylül, Ocak aylarının ilk iş günü sat.

Kaynak; (S1-S12) Terzi, S (2019). "Hisse Senedi Yatırımcıları Açısından Uygun Zamanlama Stratejileri: BIST 30'da İşlem Gören Hisse Senetleri Üzerine Bir Uygulama". (S13-S15) Temizel, F. (2005). "İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda Hisse Senedi Fiyatlarının Gün İçi Yapıları".

3.4. İşlem

İstanbul Borsası veri tabanından elde edilen veriler üzerinde simülasyon yöntemi uygulanmaktadır. Bu yöntem, gerçek dünya durumlarını matematiksel veya bilgisayar tabanlı bir model aracılığıyla taklit etmeyi amaçlamaktadır. Finansal alanda, simülasyon yöntemi genellikle yatırım stratejilerinin performansını değerlendirmek, riskleri belirlemekte ve kararlar almakta kullanılmaktadır. Örneğin, bir yatırım stratejisinin geçmiş verilere dayanarak nasıl performans gösterebileceğini anlamak için bu strateji simüle edilmektedir. Simülasyon yöntemi, çeşitli piyasa koşullarını ve senaryolarını taklit ederek, stratejilerin farklı durumlara nasıl tepki verebileceğini tahmin etmekte yardımcı olmaktadır. Belirli bir modelin veya stratejinin gerçek dünyada uygulanmadan önce test edilmesi ve analiz edilmesi amaçlı olarak kullanılmaktadır. Bu şekilde, yatırımcılar daha bilinçli kararlar almaktadır ve riskleri azaltmaktadırlar (Terzi, 2019).

Bu araştırmanın hedefi, bireysel yatırımcıların belirli hisse senedi stratejilerini uygulamaları halinde elde edecekleri getirileri kesin bir şekilde hesaplamak amacıyla simülasyon yöntemini kullanmaktadır. Bu bağlamda, hisse senedi yatırımcısının başlangıçta 1.000 TL sermaye ile işlem yapması öngörülmektedir. 1 Ocak 2018 ile

31 Aralık 2023 tarihleri arasında, yatırımcı, 1.000 TL sermayesini tek bir şirketin hisselerine yatırmış ve bu süreçte on beş farklı zamanlama stratejisi ve satın al elde tut stratejisi ayrı ayrı uygulanmıştır. Her bir stratejinin sonunda elde edilen getiri hesaplanmıştır. On beş farklı zamanlama stratejisinin hesaplanması için MS Excel programında on beş ayrı formül oluşturulmuştur. Hisse senedi işlemlerinde komisyon ücretlerinin oranı, on binde on beş olarak varsayılmaktadır.

Araştırmada, simülasyon yöntemiyle elde edilen sonuçlar betimleyici analizlerle betimlenmektedir. Betimleyici analiz, hangi hisse verilerinin yüzde kaç oranında kâr veya zarar olduğu konusunda detaylı bilgi sunmaktadır. Ancak, kâr ve zarar yüzdelerinin zamanlama stratejilerine göre nasıl değiştiği dikkate alınarak değerlendirilmiş. Sonra T-TEST, ANOVA ve Tukey HSD testleri ile değerlendirilmiştir. Ayrıca, yatırım stratejilerinin 2, 4 ve 6 yıllık performansları incelenmiştir.

3.5. Zamanlama Stratejileri Uygulaması

Bu araştırmada, zamanlama stratejilerinin belirlenmesi sürecinde literatürde yapılan benzer çalışmalar detaylı bir şekilde incelenmektedir. Bu inceleme sonucunda, literatürden elde edilen zamanlama stratejileri, değişiklik yapılmadan benimsenmektedir. Benzer şekilde, literatürde yapılan benzer araştırmaların incelenmesi ile birlikte "Finansal Piyasalardaki Anormallikler" konusundaki araştırmalar da dikkate alınmaktadır. Bu bağlamda, hisse senedi fiyatlarının belirli tarihlerde belirli bir eğilim gösterdiği varsayımına dayalı olarak mevsimsel anomalilerin incelenmesiyle bu stratejiler belirlenmektedir (Terzi, 2019).

Çalışmada gerçekleştirilen işlemler sonucunda, 1.000 TL tutarındaki yatırımı başlatan bireyin, her bir stratejiyi altı yıl süreyle uygulaması sonucunda elde ettiği sonuçlar belirlenmiştir.

Tablo 3.11 'de, yatırımcının elde ettiği nihai sonuç görülebilir. S harfiyle ifade edilen kelime "Strateji"yi temsil etmektedir. Çalışmada belirtilen stratejiler, aynı sırayla tabloda yer almış olup, işlemleri kolaylaştırmak için numaralandırılmıştır.

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15
ARCLK	2.167,94	1.425,11	3.213,97	3.110,09	1.992,55	5.371,61	6.193,68	6.605,08	3.246,87	1.189,14	4.793,26	1.229,14	997,41	1.440,55	2.824,94
BIMAS	1.255,68	973,48	3.956,68	5.451,38	1.344,23	10.172,75	8.802,88	9.032,20	1.479,32	3.282,99	2.446,81	3.369,40	2.800,17	2.705,45	4.838,65
ASELS	1.125,55	2.480,37	1.621,84	10.933,39	1.142,74	3.563,28	6.332,25	5.229,17	2.619,84	1.109,35	3.147,75	820,70	516,36	483,96	1.212,65
AKBANK	1.717,98	280,69	845,40	8.358,65	668,11	3.596,28	5.019,86	5.032,47	2.949,39	896,71	2.813,60	977,37	804,23	797,32	2.328,11
ECILC	1.545,07	815,53	1.310,94	7.234,23	1.935,29	6.330,81	11.476,88	11.783,88	2.582,87	2.434,29	6.791,04	1.455,35	632,60	2.004,59	8.473,49
SAHOL	1.305,46	934,89	1.011,70	4.881,91	1.261,49	3.598,48	6.318,55	6.329,94	2.279,67	1.437,15	4.147,45	1.111,03	981,29	1.068,93	3.425,77
PGSUS	7.712,81	482,94	2.622,57	10.215,43	2.063,38	6.452,80	16.844,31	16.991,37	11.260,63	970,80	19.761,26	749,42	2.041,50	1.749,84	11.195,68
HALKB	561,52	269,67	290,58	2.231,87	725,09	706,65	1.028,56	1.044,67	1.654,91	409,94	1.402,45	805,04	225,56	670,84	1.492,04
OTKAR	1.317,03	1.502,84	3.122,76	12.278,36	1.267,88	8.849,41	18.413,62	20.255,55	4.293,22	2.697,98	12.385,28	1.319,63	1.068,85	2.177,05	6.642,36
EREGL	298,58	3.158,16	1.064,10	1.675,81	2.846,66	3.804,74	6.388,73	6.423,92	2.493,68	1.553,27	2.688,06	1.702,20	967,64	622,68	4.723,09
DOHOL	972,84	1.073,92	1.820,03	6.044,32	2.655,18	6.371,51	13.466,09	14.596,95	9.413,29	1.073,63	6.831,18	1.909,47	671,86	1.300,66	16.094,07
KOZAL	298,27	1.785,19	1.090,75	3.991,23	5.308,98	3.375,59	8.857,95	10.580,89	6.203,79	1.147,34	9.443,51	1.032,65	522,84	1.054,10	14.319,02
TOASO	3.303,17	738,47	2.624,59	6.293,22	1.274,63	7.248,74	9.102,18	9.331,74	6.852,95	806,27	8.406,03	1.145,51	1.864,44	1.301,63	4.585,85
TCELL	420,57	1.074,27	735,52	5.292,36	1.658,98	2.693,41	4.222,17	4.451,92	1.115,65	1.989,81	3.016,14	1.060,09	1.047,17	862,87	3.308,59
TTKOM	605,91	1.073,41	1.063,74	5.897,03	1.039,38	2.238,34	4.215,04	4.604,37	2.274,46	965,13	4.480,09	692,93	1.315,44	1.221,64	3.440,66
EKGYO	719,98	402,45	214,33	3.131,65	1.160,10	1.339,51	2.377,60	2.830,22	5.233,79	348,67	2.573,06	909,05	196,83	206,02	3.130,22
YKBNK	1.052,85	639,03	2.620,89	5.467,51	1.308,09	3.645,86	7.397,17	7.498,26	4.986,90	794,28	6.645,77	673,08	1.991,07	1.595,65	3.258,75
VAKBK	704,42	250,95	468,15	4.188,43	604,47	1.144,50	1.843,72	1.853,12	4.402,74	254,14	3.535,83	477,51	309,24	638,72	2.055,35
GARAN	1.562,75	366,77	1.716,99	7.726,42	784,39	3.354,87	6.179,43	6.137,93	3.210,71	931,59	5.574,11	654,05	1.784,36	1.330,65	3.644,36
SISE	685,31	1.580,41	1.656,38	5.534,27	1.672,37	6.128,39	10.389,75	10.641,08	3.551,06	1.553,11	6.036,09	1.329,41	809,95	965,97	6.650,67
SKBNK	1.846,65	163,08	337,80	4.869,33	480,12	1.750,72	2.567,27	2.643,96	15.182,41	201,74	9.629,53	398,84	521,29	462,33	6.985,34
TAVHL	1.662,42	345,76	1.280,97	4.602,15	1.360,98	2.794,47	5.374,51	5.561,34	3.348,45	1.085,16	4.308,91	1.052,69	935,08	691,67	4.687,37
TEKFEN	995,43	252,76	963,50	3.886,80	890,08	1.466,54	2.720,58	2.779,74	3.059,01	570,81	2.820,36	739,27	655,34	414,77	2.519,60
TUPRS	595,80	1.945,06	2.456,70	7.245,64	1.539,61	4.714,90	9.809,92	9.973,16	2.309,33	2.899,79	1.910,31	4.462,65	1.288,11	2.048,73	6.544,15
ISCTR	2.391,91	132,13	2.161,34	7.468,03	1.100,61	4.318,74	8.641,16	8.456,92	4.723,52	344,37	4.296,81	468,72	1.564,05	1.743,65	1.501,62
KCHOL	1.867,61	489,86	1.685,51	6.868,64	1.331,43	4.215,56	7.744,55	7.907,95	4.366,23	1.072,22	3.598,23	1.575,10	1.186,70	1.534,75	3.975,71
KRDMD	1.116,23	740,10	763,91	1.212,79	4.432,35	2.981,91	7.686,89	7.997,47	9.366,49	472,93	4.939,81	1.079,16	814,49	876,62	3.076,24
THYAO	1.942,87	719,64	1.103,74	7.335,84	2.377,27	4.407,57	12.397,06	12.490,95	4.797,53	1.815,23	4.401,72	2.092,88	1.260,00	940,17	8.396,66
KOZAA	469,69	1.244,80	741,67	2.197,10	3.289,55	2.181,25	5.435,92	5.949,65	5.052,22	952,10	3.742,75	1.789,06	526,14	1.067,54	12.864,31
PRTKM	779,85	515,78	938,20	3.627,50	871,65	2.710,70	3.693,64	3.801,53	5.297,50	524,51	3.207,80	980,55	295,97	982,24	3.972,24
ORTALA	1.433,40	928,58	1.516,84	5.641,71	1.679,59	4.051,00	7.364,73	7.627,25	4.653,61	1.192,81	5.325,83	1.268,73	3.557,01	3.733,98	3.967,76
Toplam	43.002,15	27.857,51	45.505,26	169.251,41	50.387,62	121.529,87	220.941,90	228.817,41	139.608,43	35.784,44	159.775,02	38.061,96	30.595,97	34.961,58	162.167,53

Tablo 3.11.(2023) Dönem Sonu Değerleri

Tablo 3.11'e göre, yatırımcıların başlangıç yatırım miktarı olan 1.000 TL "Hisse senedi fiyatı yükseldiğinde sat, düştüğünde satın al" strateji dışında bütün zamanlama stratejilerinin genel olarak olumlu yönde kazanç sağlamaktadır. On beş Stratejinin aritmetik ortalaması 3.596,19 TL. Bu stratejiler, S4 ,S6, S7, S8, S9, S11, S14, S15 aritmetik ortalamanın üzerindeyken , aritmetik ortalamanın altında kalan stratejiler ise S1 ,S2 ,S3 ,S5, S10, S12, S13 .

Daha ayrıntılı bir şekilde stratejilerin getirilerini değerlendirmek için, kâr ve zarar olarak bu değerlerin incelenmesi daha doğru olacaktır. Bu nedenle, Tablo 3.12 oluşturulmuştur. Ayrıca kâr ve zarar oranlarının yüzde olarak ifadesi de bu tabloda bulunmaktadır.

$$\text{Kar Oranı} = \left(\frac{\text{Son Değer} - \text{Başlangıç Değeri}}{\text{Başlangıç Değeri}} \right) \times 100$$

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15
ARCLK	116,79	42,51	221,40	211,01	99,26	437,16	519,37	560,51	224,69	18,91	379,33	22,91	-0,26	44,05	182,49
BIMAS	25,57	-2,65	295,67	445,14	34,42	917,28	780,29	803,22	47,93	228,30	144,68	236,94	180,02	170,55	383,86
ASELS	12,55	148,04	62,18	993,34	14,27	256,33	533,22	422,92	161,98	10,93	214,78	-17,93	-48,36	-51,60	21,26
AKBANK	71,80	-71,93	-15,46	735,86	-33,19	259,63	401,99	403,25	194,94	-10,33	181,36	-2,26	-19,58	-20,27	132,81
ECILC	54,51	-18,45	31,09	623,42	93,53	533,08	1.047,69	1.078,39	158,29	143,43	579,10	45,53	-36,74	100,46	747,35
SAHOL	30,55	-6,51	1,17	388,19	26,15	259,85	531,86	532,99	127,97	43,71	314,75	11,10	-1,87	6,89	242,58
PGSUS	671,28	-51,71	162,26	921,54	106,34	545,28	1.584,43	1.599,14	1.026,06	-2,92	1.876,13	-25,06	104,15	74,98	1.019,57
HALKB	-43,85	-73,03	-70,94	123,19	-27,49	-29,34	2,86	4,47	65,49	-59,01	40,24	-19,50	-77,44	-32,92	49,20
OTKAR	31,70	50,28	212,28	1.127,84	26,79	784,94	1.741,36	1.925,55	329,32	169,80	1.138,53	31,96	6,88	117,70	564,24
EREGL	-70,14	215,82	6,41	67,58	184,67	280,47	538,87	542,39	149,37	55,33	168,81	70,22	-3,24	-37,73	372,31
DOHOL	-2,72	7,39	82,00	504,43	165,52	537,15	1.246,61	1.359,69	841,33	7,36	583,12	90,95	-32,81	30,07	1.509,41
KOZAL	-70,17	78,52	9,07	299,12	430,90	237,56	785,79	958,09	520,38	14,73	844,35	3,26	-47,72	5,41	1.331,90
TOASO	230,32	-26,15	162,46	529,32	27,46	624,87	810,22	833,17	585,29	-19,37	740,60	14,55	86,44	30,16	358,58
TCELL	-57,94	7,43	-26,45	429,24	65,90	169,34	322,22	345,19	11,57	98,98	201,61	6,01	4,72	-13,71	230,86
TTKOM	-39,41	7,34	6,37	489,70	3,94	123,83	321,50	360,44	127,45	-3,49	348,01	-30,71	31,54	22,16	244,07
EKGYO	-28,00	-59,76	-78,57	213,17	16,01	33,95	137,76	183,02	423,38	-65,13	157,31	-9,09	-80,32	-79,40	213,02
YKBNK	5,29	-36,10	162,09	446,75	30,81	264,59	639,72	649,83	398,69	-20,57	564,58	-32,69	99,11	59,57	225,88
VAKBK	-29,56	-74,90	-53,19	318,84	-39,55	14,45	84,37	85,31	340,27	-74,59	253,58	-52,25	-69,08	-36,13	105,53
GARAN	56,28	-63,32	71,70	672,64	-21,56	235,49	517,94	513,79	221,07	-6,84	457,41	-34,59	78,44	33,07	264,44
SISE	-31,47	58,04	65,64	453,43	67,24	512,84	938,97	964,11	255,11	55,31	503,61	32,94	-19,01	-3,40	565,07
SKBNK	84,67	-83,69	-66,22	386,93	-51,99	75,07	156,73	164,40	1.418,24	-79,83	862,95	-60,12	-47,87	-53,77	598,53
TAVHL	66,24	-65,42	28,10	360,22	36,10	179,45	437,45	456,13	234,85	8,52	330,89	5,27	-6,49	-30,83	368,74
TEKFEN	-0,46	-74,72	-3,65	288,68	-10,99	46,65	172,06	177,97	205,90	-42,92	182,04	-26,07	-34,47	-58,52	151,96
TUPRS	-40,42	94,51	145,67	624,56	53,96	371,49	880,99	897,32	130,93	189,98	91,03	346,26	28,81	104,87	554,41
ISCTR	139,19	-86,79	116,13	646,80	10,06	331,87	764,12	745,69	372,35	-65,56	329,68	-53,13	56,41	74,36	50,16
KCHOL	86,76	-51,01	68,55	586,86	33,14	321,56	674,46	690,80	336,62	7,22	259,82	57,51	18,67	53,47	297,57
KRDMD	11,62	-25,99	-23,61	21,28	343,23	198,19	668,69	699,75	836,65	-52,71	393,98	7,92	-18,55	-12,34	207,62
THYAO	94,29	-28,04	10,37	633,58	137,73	340,76	1.139,71	1.149,09	379,75	81,52	340,17	109,29	26,00	-5,98	739,67
KOZAA	-53,03	24,48	-25,83	119,71	228,95	118,12	443,59	494,97	405,22	-4,79	274,27	78,91	-47,39	6,75	1.186,43
PRTKM	-22,02	-48,42	-6,18	262,75	-12,84	171,07	269,36	280,15	429,75	-47,55	220,78	-1,94	-70,40	-1,78	297,22
ORTALA	43,34	-7,14	51,68	464,17	67,96	305,10	636,47	662,72	365,36	19,28	432,58	26,87	1,99	16,54	440,56

Tablo 3.12. (2023) Elde Edilen Kâr Zarar

Verilerin analizi, hisse senetlerinin farklı zaman dilimlerindeki performanslarını ve uygulanan stratejilerin sonuçlarını değerlendirme sürecini içermektedir. Bazı dönemlerde hisse senetlerinde belirgin yükselişler yaşanırken, diğer dönemlerde ise değer kayıpları gözlenmiştir. Bu durum, piyasa koşullarının ve şirket performanslarının zaman içinde değişkenlik gösterebileceğini ortaya koymaktadır. Bu analizler, yatırımcıların piyasa koşullarını anlama ve stratejilerini belirleme sürecinde kritik bir rol oynamaktadır. Her bir zaman diliminde farklı bir stratejinin uygulanması ile elde edilen sonuçlar, hisse senetlerinin fiyatlarında belirgin değişimlerin yaşandığını göstermektedir. Bu durum, piyasa koşullarının zamanla değişkenlik gösterebileceğini ve yatırımcıların bu değişkenliklere uygun bir şekilde strateji geliştirmeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Verilen ortalama yüzdesel kâr/zarar değeri olan % 235,17, stratejilerin genel performansını yansıtmaktadır. Bu değer, stratejilerin toplam ortalama performansını temsil etmektedir. Bütün stratejilerin ortalama yüzdesel kâr/zararlarının pozitif olduğu tespit edilmektedir, yalnızca S2 stratejisi istisnadır. Bu durum, genel olarak stratejilerin başarılı olduğunu göstermektedir, ancak S2 stratejisinin ortalama olarak negatif bir performansa sahip olduğunu belirtmek gerekmektedir. Stratejilerin sıralı olarak ortalama kazançları şu şekildedir:

Tablo 3.12.1. Stratejilerin Sıralı Ortalama Kazançları

Strateji	Yüzdesel Kâr /Zarar Değeri (%)
S8	662,72
S7	636,47
S4	464,17
S15	440,56
S11	432,58
S9	365,36
S6	305,10
S5	67,96
S3	51,68
S1	43,34
S12	26,87
S10	19,28
S14	16,54
S13	1,99
S2	-7,14

Bu sıralamada, "İki yılın ilk iş günü al, son iş günü sat" stratejisi en yüksek ortalama kazanç sağlayan strateji iken, "Hisse senedi fiyatı yükseldiğinde sat, düştüğünde satın al" stratejisi negatif ortalama kazanç (zarar) sağlayan strateji, "Pazartesi günü satın al, Perşembe günü sat" stratejisi en düşük ortalama kazanç sağlayan stratejidir.

Tablo 3.12'deki verilere göre S1 stratejisi, hisse senedi fiyatları yükseldiğinde alım yapmayı ve düştüğünde satış yapmayı içermektedir. Bu strateji, fiyatların momentumunu takip ederek alım satım yapmayı amaçlamaktadır. S2 stratejisi ise, hisse senedi fiyatları yükseldiğinde satış yapmayı ve düştüğünde alım yapmayı öngörmektedir. Bu strateji ise, fiyatların zirve yapmasını bekleyerek satış ve düşüşleri değerlendirerek alım yapmayı hedeflemektedir. Her iki stratejinin performansı, piyasa koşulları ve hisse senetlerinin hareketleriyle doğrudan ilişkilidir. S1 stratejisinin % 43,34 kazanç sağlaması, fiyat yükselme düşme trendlerinden faydalanma potansiyelini gösterirken, S2 stratejisinin % -7,14 kaybı, fiyat zirvelerini takip eden satışların ve düşüşleri değerlendirme stratejisinin olumsuz sonuçlarını yansıtmaktadır.

S3 stratejisi, haftalık piyasa hareketliliğinden faydalanma amacını taşımaktadır. Haftanın başında gerçekleştirilen alımların, hafta sonuna doğru oluşabilecek olumlu fiyat hareketlerinden kazanç sağlaması beklenmektedir. Böylece, haftalık işlem döngüsü içinde piyasa volatilitesi ve fiyat değişimlerinden etkili bir şekilde yararlanılması amaçlanmaktadır. S3 stratejisinin ortalama kazanç yüzdesi %51,68 olarak belirlenmiştir. Haftanın günlerine dayalı yatırım stratejileri arasında S13 ve S14 stratejileri önemli farklılıklar göstermektedir. S13 stratejisi, haftanın başlangıç günü olan Pazartesi alım yapmayı ve haftanın ortasında, Perşembe günü satış gerçekleştirmeyi öngörmektedir. Bu stratejinin performans oranı %1,99 olup, bu düşük kâr oranı, haftanın ilk yarısındaki piyasa hareketlerinin sınırlı olduğunu ve bu dönemlerde kâr elde etme potansiyelinin düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Buna karşılık, S14 stratejisi, haftanın ikinci iş günü olan salı günü alım yapmayı ve haftanın son iş günü olan cuma günü satış yapmayı önerir. Bu strateji %16,54 oranında daha yüksek bir performans göstermektedir. Bu yüksek performans, haftalık piyasa trendlerinin ve özellikle hafta sonu gerçekleşen son

dakika hareketlerinin daha avantajlı olabileceğini göstermektedir. Cuma günleri, hafta içindeki piyasa hareketlerinin son düzeltmeleri ve ek trendlerle birleşerek daha belirgin kazanç fırsatları sunabilmektedir. Dolayısıyla, S14 stratejisi haftalık bazda daha yüksek getiri sağlayan bir yaklaşım olarak değerlendirilebilirken, S13 stratejisi daha sınırlı bir kâr potansiyeline sahiptir.

Yılın ayı etkisine dayalı yatırım stratejileri olan S4, S5, S6 ve S15 belirli aylarda gözlenen piyasa trendlerini değerlendirerek yatırım stratejilerini oluşturmayı amaçlamaktadır. S4, S5 ve S6 stratejileri, sırasıyla % 464,17, % 67,96 ve % 305,10 gibi önemli oranlarda ortalama kazanç sağlamıştır. Bu stratejileri, yatırımcıların finansal piyasalarda gözlemlenen mevsimsel etkileri değerlendirerek yatırım kararları almaya yönelik sistemlerdir. S4 stratejisi, Haziran ayının ilk iş gününde başlayıp Aralık ayının son iş gününde sona eren bir döngü içinde yıl sonu mevsimsel yükseliş eğiliminden yararlanmayı amaçlamaktadır. S5 stratejisi ise, yıl başında piyasalarda genellikle gözlemlenen pozitif etkilerden faydalanmak üzere Ocak ayında alım yapmayı ve Haziran ayında satış yapmayı içermektedir. S6 stratejisi ise her ayın başında alım yapmayı ve ayın sonunda satış yapmayı hedefleyerek ay içinde oluşabilecek fiyat dalgalanmalarından kazanç elde etmeyi amaçlamaktadır. Bu stratejiler, piyasa koşulları ve dönemsel trendlerin analiz edilerek belirli dönemlerde potansiyel getiriler sağlama amacını taşımaktadırlar. Görülen verilere göre yılın ikinci yarısında yapılan yatırımların yılın ilk yarısına göre daha olumlu getiri sağladığı görülmektedir. Bu, yılın ikinci yarısının genel olarak daha kazançlı olabileceğini göstermektedir. S15 stratejisi, Mart, Temmuz ve Ekim aylarının ilk iş günlerinde alım yapmayı ve Haziran, Eylül ve Ocak aylarının ilk iş günlerinde satış gerçekleştirmeyi önermektedir. Bu strateji, % 440,56'lık bir yüzdesel kâr değeri ile yüksek performansı sergilemektedir. Bu yüksek performans, mevsimsel etkiler ve yıl içindeki belirli zaman dilimlerinde hisse senedi performansının daha avantajlı olduğunu göstermektedir.

Yıldönümü etkisine dayalı yatırım stratejileri, belirli zaman aralıklarındaki piyasa etkileşimlerinden faydalanmayı hedeflemektedir. S7 stratejisi, alımın yılın başında gerçekleştirilip satışın yılın sonunda yapılmasını öngörürken, S8 stratejisi ise alımın iki yıl boyunca devam ettiği ve satışın bu dönemi takip eden son iş gününde

gerçekleştirildiği bir yaklaşımı benimsemektedir. Bu stratejilerin incelenmesi sonucunda, S8 ve S7 Stratejileri, uzun vadeli trendleri takip eden ve büyük piyasa hareketlerinden yararlanma potansiyeline sahip stratejiler olarak öne çıkmaktadır. S8 Stratejisi, özellikle en yüksek ortalama kazanç yüzdesiyle dikkat çekmektedir. S7 stratejisi % 636,47 'lik ve S8 stratejisi % 662,72'lik kâr oranlarına sahiptir. Bu sonuçlar, yılın belirli dönemlerindeki fiyat hareketlerinin yatırım stratejileri açısından kritik bir etkiye sahip olduğunu ve yıldönümü etkisinin yatırımcılar tarafından değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Hareketli ortalama stratejileri (S9-S10-S11-S12), teknik analiz çerçevesinde fiyat hareketlerini analiz ederek kısa vadeli trendleri yakalama potansiyeli sunmaktadır. Bu stratejiler belirli zaman dilimlerindeki fiyat hareketlerinin hareketli ortalamalarını kullanarak alım-satım sinyalleri üretmeyi amaçlamaktadır. S9 ve S11 stratejileri performansları açısından öne çıkmaktadır. S9 stratejisi %365,36'lık bir kazanç sağlarken, S11 stratejisi % 432,58'lik bir performans göstermiştir. Buna karşın, S10 % 19,28 ve S12 % 26,87'lik stratejileri, daha düşük performans sergilemiştir.

Tablo 3.13. Toplam Yatırım Getirisi

	Dönem S.değeri	Yatırım getirisi	Yatırım getirisi %
S1	43.002,15	13.002,15	43,34
S2	27.857,51	-2.142,49	-7,14
S3	45.505,26	15.505,26	51,68
S4	169.251,41	139.251,41	464,17
S5	50.387,62	20.387,62	67,96
S6	121.529,87	91.529,87	305,10
S7	220.941,90	190.941,90	636,47
S8	228.817,41	198.817,41	662,72
S9	139.608,43	109.608,43	365,36
S10	35.784,44	5.784,44	19,28
S11	159.775,02	129.775,02	432,58
S12	38.061,96	8.061,96	26,87
S13	30.595,97	595,97	1,99
S14	34.961,58	4.961,58	16,54
S15	162.167,53	132.167,53	440,56

Dönem başı değeri 30.000 TL olan yatırım, bu stratejilerin performanslarına göre değerlendirilmektedir. Tablo 3.13'teki verilere göre, "Yatırımın Getiri %" sütununda her stratejinin yatırım getirisinin yüzdesel olarak ifade edildiği görülmektedir. Genel olarak, uzun vadeli ve belirli zaman dilimlerine dayalı stratejiler (S7, S8, S4, S15) yüksek getiri sağlarken, kısa vadeli fiyat hareketlerine dayalı stratejiler (S2) zarar göstermiştir. Hareketli ortalama stratejileri ise, özellikle S9 ve S11, belirli piyasa koşullarında etkili olabilmektedir.

3.6. Satın Al Elde Tut Stratejisi Uygulaması

Satın al elde tut stratejisi, bir yatırımcının belirli bir zaman diliminde hisse senetlerini satın alıp, bu hisseleri yatırım süresi boyunca aynı miktarda elinde tutmasını içeren bir stratejidir. Bu strateji, piyasa dalgalanmalarından bağımsız olarak uygulanmakta ve yatırımcının uzun vadeli bir perspektifle işlem yapmasını öngörmektedir.

Her bir hisse senedi için 1.000 TL yatırım yapıldığı varsayımı altında, hisse senedi başına düşen adedi bulmak için 1.000 TL'nin hisse senedinin başlangıç fiyatına bölünmesi gerekmektedir. Bu yaklaşıma göre, aynı miktarda hisse senedi vade tarihine kadar elde bulundurulmaktadır. Her bir gün için sabit hisse senedi adedi ile hisse senedi fiyatının çarpılması sonucunda, bu stratejinin yatırımcı için günlük bazda sağlayacağı kâr veya zarar belirlenmektedir. Satın al elde tut stratejisini uygulayan yatırımcı, dönemin sonundaki fiyatların dönemin başındaki fiyatlardan yüksek olması nedeniyle getiri sağlamaktadır (Zengin, 2006).

Satın al elde tut stratejisinin uygulanması sonucunda elde edilen hisse senedi işlemlerine ilişkin veriler sunulmaktadır. Bu veriler, stratejinin her bir hisse senedi üzerindeki etkisini göstermektedir.

Tablo 3.14. Satın Al Elde Tut Stratejisi Uygulaması

	Dönem Başındaki Hisse Senedi Fiyatı	Dönem Sonundaki Hisse Senedi Fiyatı	Hisse Adedi	Dönem Sonu Değerleri	Dönem Sonu Farkları	Yüzdesel Kâr –Zarar
ARCLK	19,59	128,50	51,00	6.542,17	5.542,17	554,22
BIMAS	33,92	300,75	30,00	9.007,47	8.007,47	800,75
ASELS	16,04	44,98	62,00	2.798,53	1.798,53	179,85
AKBANK	8,09	36,52	124,00	4.520,19	3.520,19	352,02
ECILC	3,65	43,96	274,00	12.025,77	11.025,77	1.102,58
SAHOL	9,67	60,45	104,00	6.240,42	5.240,42	524,04
PGSUS	35,16	132,89	28,00	18.442,71	17.442,71	1.744,27
HALKB	10,75	11,98	93,00	1.111,25	111,25	11,12
OTKAR	20,00	425,50	50,00	21.243,09	20.243,09	2.024,31
ERGEL	6,09	41,00	164,00	6.712,41	5.712,41	571,24
DOHOL	0,76	11,06	1.316,00	14.531,63	13.531,63	1.353,16
KOZAL	40,68	19,53	25,00	11.078,45	10.078,45	1.007,85
TOASO	23,26	210,00	43,00	9.014,96	8.014,96	801,50
TCELL	12,62	56,10	79,00	4.423,75	3.423,75	342,38
TTKOM	5,80	24,36	173,00	4.182,14	3.182,14	318,21
EKGYO	2,50	6,88	400,00	2.746,37	1.746,37	174,64
YKBNK	2,78	18,73	360,00	6.729,57	5.729,57	572,96
VKBNK	6,87	12,84	146,00	1.870,33	870,33	87,03
GARAN	10,25	58,35	98,00	5.708,22	4.708,22	470,82
SISE	4,19	45,82	239,00	10.933,05	9.933,05	993,31
SKBNK	1,48	4,30	676,00	2.905,38	1.905,38	190,54
TAVHL	18,84	107,50	53,00	5.687,45	4.687,45	468,75
TEKFEN	14,70	36,92	68,00	2.505,29	1.505,29	150,53
TUPRS	97,62	134,56	10,00	10.881,51	9.881,51	988,15
ISCTR	2,87	9,34	349,00	3.254,66	2.254,66	225,47
KCHOL	17,51	141,80	57,00	8.068,98	7.068,98	706,90
KRDMD	2,88	23,76	347,00	8.230,85	7.230,85	723,09
THYAO	16,08	228,60	62,00	14.150,44	13.150,44	1.315,04
KOZAA	6,50	42,42	154,00	6.521,38	5.521,38	552,14
PRTKM	4,50	18,21	222,00	4.035,06	3.035,06	303,51
Dönem Başında Değeri			30.000			
Dönem Sonunda Değeri			226.143,67			
Yatırımın Getirisi			196.143,67			
Yatırımın Getiri %			653,81225			

Bu çalışmanın sonuçlarına göre, yatırım yapılan hisse senetleri genel olarak yüksek getiri sağlamıştır. En yüksek getiri, % 2.024,31 ile OTKAR tarafından sağlanırken, en düşük getiri %11,12 ile HALKB tarafından sağlanmıştır. Bu sonuçlar, yatırım stratejisinin genel olarak başarılı olduğunu ve hisse senedi seçimlerinin doğru yapıldığını göstermektedir. Hisse senetlerinin büyük bir kısmı önemli ölçüde değer kazanmış ve yatırımcılara yüksek getiri sağlamıştır. Bu çalışmanın bulguları, uzun vadeli hisse senedi yatırımlarının potansiyel olarak yüksek getiriler sağlayabileceğini ortaya koymaktadır.Satın al elde tut stratejisi uygulandığında, dönem başındaki değer 30.000 TL iken dönem sonundaki değer 226.143,67 TL olmuştur. Bu durumda yatırımın getirisi 196.143,67 TL ve getiri yüzdesi ise % 653,81 olarak hesaplanmıştır. Bu stratejiyi uygulamak, zaman içinde varlığın değer kazanmasına dayanır ve genellikle uzun vadeli yatırımcılar tarafından tercih edilir.

3.7. Stratejilerin Karşılaştırılması

"Satın Al Elde Tut" stratejisi, finansal varlıkları en az bir yıl boyunca elde tutmayı içeren ve ardından bir sonraki yıl portföyü yeniden dengelenmesini gerektiren bir yaklaşımdır. Eğer bir hisse senedi endeksten çıkarılırsa ve yerine başka bir alternatif eklenirse, bu stratejinin hedefi, yatırımcının (birey, şirket veya kuruluş) büyümesiyle uyumlu bir şekilde uzun vadeli olarak hisse senetlerini elinde tutarak iyi bir getiri elde etmektir (Sprecher, 1978).

İki strateji arasındaki karşılaştırmada,

Tablo 3.15. İki strateji arasındaki karşılaştırma

Strateji	Stratejilerin ortalamalarına göre
S8	1
satın al elde tut	2
S7	3
S4	4
S11	5
S9	6
S6	7
S15	8
S14	9
S13	10

S5	11
S3	12
S1	13
S12	14
S10	15
S2	16

Bu tablo, stratejilerin ortalama getiriye göre sıralanması sunmaktadır. "Satın Al Elde Tut" stratejisi, ortalama getiriye göre 2. sırada yer almaktadır. En yüksek ortalama getiriye sahip strateji S8 iken, en düşük ortalama getiriye sahip strateji S10. S2 ise zarar göstermiştir

t-testi, iki grup arasında ortalama farklarının istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için kullanılan bir testtir.

H0: Satın al elde tut ile (S1- S15) arasında ortalama farkı yoktur.

H1: Satın al elde tut ile (S1-S15) arasında ortalama farkı vardır.

Tablo 3.16. t-Testi Sonuçları

Değişken	**Ortalama Farkı**	**Std. Sapma farkı**	**t-Test**	**DF**	**p-değeri**
S.al E.tut-S1	6.104,72	22.216.296,51	7,38835864	29	1,93E-08
S.al E.tut-S2	6.609,54	23.584.179,09	7,576853209	29	1,18E-08
S.al E.tut-S3	6.021,28	23.196.663,82	7,364968862	29	2,05E-08
S.al E.tut-S4	1.896,41	17.062.465,90	2,440799464	29	0,010498
S.al E.tut-S5	5.858,53	22.882.249,32	6,990502567	29	5,49E-08
S.al E.tut-S6	3.487,13	19.008.035,03	5,347556994	29	4,83E-06
S.al E.tut-S7	173,39	6.579.227,24	0,631567389	29	0,266308
S.al E.tut-S8	-89,12	4.322.000,36	-0,4060969	29	0,343826
S.al E.tut-S9	2.884,51	14.383.434,05	3,071196384	29	0,0023
S.al E.tut-S10	6.345,31	23.468.449,65	7,711348976	29	8,36E-09
S.al E.tut-S11	2.212,29	10.270.041,12	3,323502169	29	0,001208
S.al E.tut-S12	6.269,39	23.382.028,15	7,380866515	29	1,97E-08
S.al E.tut-S13	6.518,26	23.726.633,93	7,535567802	29	1,32E-08
S.al E.tut-S14	6.372,74	23.757.935,18	7,611404205	29	1,08E-08
S.al E.tut-S15	2.132,54	9.326.943,23	3,073638068	29	0,002286

Satın al elde tut stratejisi ile (S1, S2, S3, S4, S5, S6, S9, S10, S11, S12, S13, S14, S15) stratejileri arasındaki ortalama farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ve rastlantısal olmadığını göstermektedir. P(T<=t) değerleri son derece düşük olup, null hipotezin (iki strateji arasında fark olmadığı hipotezi) reddedilmesi gerektiğini göstermektedir.

Satın Al Elde Tut - Strateji 7 (S7)

t-Test sonucunda elde edilen t-istatistiği (0,631567) ve yüksek p-değerleri (tek kuyruklu p-değeri: 0,266308, iki kuyruklu p-değeri: 0,532616839), iki değişken arasındaki ortalama farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını ve rastlantısal olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, ortalama getirileri arasında anlamlı bir fark olmadığını ve bu değişkenler arasındaki güçlü ilişkinin devam ettiğini göstermektedir.

Satın Al Elde Tut - Strateji 8 (S8)

Satın al elde tut stratejisinin ortalama getirisi (7.538,12), S8 stratejinin ortalama getirisinden (7.627,25) daha düşüktür (-89,12). Ancak t-Test sonucunda elde edilen t-istatistiği (-0,4061) ve yüksek p-değerleri (tek kuyruklu p-değeri: 0,343826251, iki kuyruklu p-değeri: 0,687652501), bu ortalama farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını ve rastlantısal olduğunu göstermektedir.

Özetlemek gerekirse; S7 ve S8 stratejileri ile Satın al elde tut stratejisi arasında yapılan t-Test sonuçları incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür. Bu sonuçlar, bu stratejilerin getiri açısından Satın al elde tut stratejisiyle benzer performans gösterdiğini göstermektedir. Diğer yandan, diğer stratejiler ile satın al elde tut stratejisi arasında ise istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

3.8. ANOVA Testi

Tek Yönlü ANOVA (Analysis of Variance) varyans analizi, birden fazla grup ortalamalarını karşılaştırmak için kullanılan istatistiksel parametrik bir testtir. Bu test, bağımsız grupların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemeyi amaçlamaktadır (İstatistikhocam.com, 2021). ANOVA, tek

bir bağımsız değişkenin etkisini incelemek için kullanıldığında "Tek Yönlü ANOVA" olarak adlandırılmaktadır.

Tek Yönlü ANOVA'nın temel amacı, gruplar arasındaki farkların rastlantısal mı yoksa anlamlı mı olduğunu belirlemektir. Bu testin sonuçları genellikle p değeri kullanılarak değerlendirilmektedir. P değeri 0,05'ten küçükse, gruplar arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olduğu kabul edilmektedir. Bu çalışmanın amacı, farklı yatırım stratejilerinin hisse senedi getirileri üzerindeki etkilerini araştırmaktır. Çalışma kapsamında, 16 farklı yatırım stratejisi kullanılarak elde edilen getiriler ANOVA analizi ile karşılaştırılmıştır. Ayrıca, gruplar arasındaki varyansın eşitliği Levene's testi ile değerlendirilmiştir ve grupların normal dağılım gösterdiği varsayımı Shapiro Wilk Testi ile kontrol edilmiştir. Veri toplama sürecinde, farklı yatırım stratejileri kullanılarak elde edilen hisse senedi getirileri analiz edilmiştir. Toplam 450 gözlem bulunmaktadır ve bu gözlemler 16 farklı yatırım stratejisi tarafından oluşturulmuştur. Verilerin istatistiksel analizi için Stats Kingdom.com ve MS Excel programı kullanılmıştır.

ANOVA testinin hipotezleri aşağıdaki gibidir:

(H0): "Gruplar arasında ortalama değerler arasında anlamlı bir fark yoktur."

(H1): "Gruplar arasında ortalama değerler arasında anlamlı bir fark yoktur. "

Analizlerde öncelikle tanımlayıcı istatistikler (mean, standard deviation) hesaplanmış ve gruplar arasındaki farklılıklar ANOVA analizi ile değerlendirilmiştir. ANOVA sonuçlarına göre, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($F=27,36$, $p < 0.001$). Levene's testi ile yapılan varyans homojenliği testi sonucunda gruplar arasındaki varyansların eşit olmadığı ($p = 3.69e\ 10$) belirlenmiştir. Ancak, Shapiro-Wilk Testi sonuçlarına göre, grupların normal dağılım gösterdiği veya büyük örneklemlerle normal dağılım varsayımının sağlandığı görülmüştür.

Tablo 3. 17. ANOVA: Tek Faktörlü Test Sonuçları

ANOVA: Tek Faktörlü				
	Gözlem Sayısı	Toplam	Ortalama	Varyans
S1	30	43.002,15	1.433,40	1.885.411,91
S2	30	27.857,51	928,58	517.529,34

S3	30	45.505,26	1.516,84	905.044,61
S4	30	169.251,41	5.641,71	7.039.242,53
S5	30	50.387,62	1.679,59	1.219.459,11
S6	30	121.529,87	4.051,00	5.093.673,40
S7	30	220.941,90	7.364,73	17.522.481,19
S8	30	228.817,41	7.627,25	19.779.708,06
S9	30	139.608,43	4.653,61	9.718.274,38
S10	30	35.784,44	1.192,81	633.258,77
S11	30	159.775,02	5.325,83	13.831.667,31
S12	30	38.061,96	1.268,73	719.680,28
S13	30	30.595,97	3.557,01	375.074,50
S14	30	34.961,58	3.733,98	343.773,25
S15	30	162.167,53	3.967,76	14.774.765,19
S.al E. tut	30	226.143,67	7.538,12	24.101.708,43

Source (Kaynak)	SS (KarelerToplamı):	DF	MS (OrtalamaKare):	F-değeri	p-değeri
Gruplar arası	3.038.716.009,0	15	202.581.067,20	27,3618	3,33E-16
Gruplar İçi	3.435.361.815,0	464	7.403.797,02		
Toplam	6.474.077.824,0	479	13.515.820,09		

Bu analizde, 16 farklı stratejinin (S1-S15 ve Satın al elde tut (S16)) getiri ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların incelendiği görülmektedir. Gruplar arası varyans analizi sonucunda, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($F = 27,36$, $p < 0.0001$). Gruplar içindeki varyansın da hesaba katıldığı bu analizde, gruplar arasında getiri açısından farklılık gösteren stratejilerin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, yatırım stratejileri arasında seçim yaparken getiri potansiyeli üzerinde dikkatlice düşünülmesi gerektiğini göstermektedir. Bu analiz sonucunda, (H0) reddedilmiştir; bu da bazı grupların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğunu göstermektedir. P değeri 3,33E-16 olarak bulunmuş, F istatistiği 27,36 olarak hesaplanmış ve kabul bölgesi dışında kaldığı için gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Gözlemlenen etki büyüklüğü (f=0,94) büyük olup, gruplar arasındaki ortalamalar arasındaki farkın önemli olduğunu gösterirken, η^2 değeri (%46.9) değişkenliğin büyük bir kısmının gruplar arasındaki farklardan kaynaklandığını göstermektedir.

Tablo 3.18'daki verilere göre, Tukey HSD (Honestly Significant Difference) testi sonuçlarına dayanarak stratejiler arasındaki farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı değerlendirilebilir. P değerleri, her bir strateji çifti için

karşılıklı olarak belirtilmiştir ve genellikle 0,05'ten küçük olan p değerleri istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu gösterir. Örneğin, S1 ve S4 stratejileri arasındaki farkın p değeri "0,000000501" olarak belirtilmiştir, bu da bu iki strateji arasında anlamlı bir performans farkı olduğunu gösterir. Benzer şekilde, diğer strateji çiftleri için de p değerleri belirtilmiş ve stratejiler arasındaki performans farklılıkları değerlendirilmiştir. Tukey HSD testi sonuçlarına göre, çeşitli grup çiftleri arasında istatistiksel olarak farklılık bulunmuştur. Bu bulgular, analizde kullanılan farklı stratejilerin (s1'den s16'e kadar) performanslarının birbirinden önemli ölçüde farklı olduğunu göstermektedir.

Test İstatistiği (Levene's Test): Levene's testi ile popülasyon varyanslarının eşit olmadığı bulunmuştur (p değeri = 7,77e-16). Testin gücü (0,96) olarak değerlendirilmiştir.

Grupların Boyutları: Grupların büyüklükleri benzerdir (en büyük grup ile en küçük grup arasındaki oran 1).

ANOVA Testi: Grupların büyüklükleri benzer olduğunda ANOVA testinin varyans homojenliği varsayımına dayanabileceği belirtilmiştir.

Normal Dağılım Varsayımı: Shapiro Wilk testi ile kontrol edilmiştir (α=0,05). Bu teste göre, tüm grupların normal dağılıma sahip olduğu veya en az 30 olmak üzere büyük bir örneklem büyüklüğüne sahip olduğu varsayılmaktadır.

Tablo 3.18. Tukey HSD / Tukey Kramer Çiftler Karşılaştırma Tablosu

Tukey HSD / Tukey Kramer							
Pair	Difference	SE	Q	Lower CI	Upper CI	Critical Mean	p-value
x1-x2	504,82	496,78	1,02	-1.915,56	2.925,20	2.420,38	1
x1-x3	83,44	496,78	0,17	-2.336,95	2.503,82	2.420,38	1,00E+00
x1-x4	4.208,31	496,78	8,47	1.787,93	6.628,69	2.420,38	5,01E-07
x1-x5	246,18	496,78	0,50	-2.174,20	2.666,56	2.420,38	1
x1-x6	2.617,59	496,78	5,27	197,21	5.037,97	2.420,38	1,98E-02
x1-x7	5.931,33	496,78	11,94	3.510,94	8.351,71	2.420,38	1,56E-10
x1-x8	6.193,84	496,78	12,47	3.773,46	8.614,22	2.420,38	1,56E-10
x1-x9	3.220,21	496,78	6,48	799,83	5.640,59	2.420,38	0,0006467
x1-x10	240,59	496,78	0,48	-2.179,79	2.660,97	2.420,38	1
x1-x11	3.892,43	496,78	7,84	1.472,05	6.312,81	2.420,38	5,96E-06

x1-x12	164,67	496,78	0,33	-2.255,71	2.585,06	2.420,38	1
x1-x13	413,54	496,78	0,83	-2.006,84	2.833,92	2.420,38	1
x1-x14	268,02	496,78	0,54	-2.152,36	2.688,40	2.420,38	1
x1-x15	3.972,18	496,78	8,00	1.551,80	6.392,56	2.420,38	3,24E-06
x1-x16	6.104,72	496,78	12,29	3.684,34	8.525,10	2.420,38	1,56E-10
x2-x3	588,26	496,78	1,18	-1.832,12	3.008,64	2.420,38	1,00E+00
x2-x4	4.713,13	496,78	9,49	2.292,75	7.133,51	2.420,38	7,03E-09
x2-x5	751,00	496,78	1,51	-1.669,38	3.171,39	2.420,38	0,9995
x2-x6	3.122,41	496,78	6,29	702,03	5.542,79	2.420,38	1,19E-03
x2-x7	6.436,15	496,78	12,96	4.015,76	8.856,53	2.420,38	1,56E-10
x2-x8	6.698,66	496,78	13,48	4.278,28	9.119,05	2.420,38	1,56E-10
x2-x9	3.725,03	496,78	7,50	1.304,65	6.145,41	2.420,38	2,068E-05
x2-x10	264,23	496,78	0,53	-2.156,15	2.684,61	2.420,38	1,00E+00
x2-x11	4.397,25	496,78	8,85	1.976,87	6.817,63	2.420,38	1,06E-07
x2-x12	340,15	496,78	0,68	-2.080,23	2.760,53	2.420,38	1
x2-x13	91,28	496,78	0,18	-2.329,10	2.511,66	2.420,38	1
x2-x14	236,80	496,78	0,48	-2.183,58	2.657,18	2.420,38	1,00E+00
x2-x15	4.477,00	496,78	9,01	2.056,62	6.897,38	2.420,38	5,38E-08
x2-x16	6.609,54	496,78	13,30	4.189,16	9.029,92	2.420,38	1,56E-10
x3-x4	4.124,87	496,78	8,30	1.704,49	6.545,25	2.420,38	9,79E-07
x3-x5	162,75	496,78	0,33	-2.257,64	2.583,13	2.420,38	1
x3-x6	2.534,15	496,78	5,10	113,77	4.954,54	2.420,38	2,97E-02
x3-x7	5.847,89	496,78	11,77	3.427,51	8.268,27	2.420,38	1,56E-10
x3-x8	6.110,40	496,78	12,30	3.690,02	8.530,79	2.420,38	1,56E-10
x3-x9	3.136,77	496,78	6,31	716,39	5.557,15	2.420,38	0,001089
x3-x10	324,03	496,78	0,65	-2.096,36	2.744,41	2.420,38	1
x3-x11	3.808,99	496,78	7,67	1.388,61	6.229,37	2.420,38	1,115E-05
x3-x12	248,11	496,78	0,50	-2.172,27	2.668,49	2.420,38	1
x3-x13	496,98	496,78	1,00	-1.923,41	2.917,36	2.420,38	1
x3-x14	351,46	496,78	0,71	-2.068,93	2.771,84	2.420,38	1
x3-x15	3.888,74	496,78	7,83	1.468,36	6.309,13	2.420,38	6,13E-06
x3-x16	6.021,28	496,78	12,12	3.600,90	8.441,66	2.420,38	1,56E-10
x4-x5	3.962,13	496,78	7,98	1.541,74	6.382,51	2.420,38	3,501E-06
x4-x6	1.590,72	496,78	3,20	-829,66	4.011,10	2.420,38	0,6505
x4-x7	1.723,02	496,78	3,47	-697,37	4.143,40	2.420,38	0,5089
x4-x8	1.985,53	496,78	4,00	-434,85	4.405,92	2.420,38	0,258
x4-x9	988,10	496,78	1,99	-1.432,28	3.408,48	2.420,38	9,91E-01
x4-x10	4.448,90	496,78	8,96	2.028,52	6.869,28	2.420,38	6,83E-08
x4-x11	315,88	496,78	0,64	-2.104,50	2.736,26	2.420,38	1,00E+00
x4-x12	4.372,98	496,78	8,80	1.952,60	6.793,36	2.420,38	1,29E-07
x4-x13	4.621,85	496,78	9,30	2.201,47	7.042,23	2.420,38	1,55E-08
x4-x14	4.476,33	496,78	9,01	2.055,95	6.896,71	2.420,38	5,41E-08

x4-x15	236,13	496,78	0,48	-2.184,25	2.656,51	2.420,38	1
x4-x16	1.896,41	496,78	3,82	-523,97	4.316,79	2.420,38	0,3342
x5-x6	2.371,41	496,78	4,77	-48,97	4.791,79	2.420,38	6,19E-02
x5-x7	5.685,14	496,78	11,44	3.264,76	8.105,53	2.420,38	1,56E-10
x5-x8	5.947,66	496,78	11,97	3.527,28	8.368,04	2.420,38	1,56E-10
x5-x9	2.974,03	496,78	5,99	553,64	5.394,41	2.420,38	0,002886
x5-x10	486,77	496,78	0,98	-1.933,61	2.907,16	2.420,38	1
x5-x11	3.646,25	496,78	7,34	1.225,86	6.066,63	2.420,38	3,651E-05
x5-x12	410,86	496,78	0,83	-2.009,53	2.831,24	2.420,38	1
x5-x13	659,72	496,78	1,33	-1.760,66	3.080,10	2.420,38	0,9999
x5-x14	514,20	496,78	1,04	-1.906,18	2.934,58	2.420,38	1
x5-x15	3.726,00	496,78	7,50	1.305,61	6.146,38	2.420,38	2,05E-05
x5-x16	5.858,53	496,78	11,79	3.438,15	8.278,92	2.420,38	1,56E-10
x6-x7	3.313,73	496,78	6,67	893,35	5.734,12	2.420,38	0,0003545
x6-x8	3.576,25	496,78	7,20	1.155,87	5.996,63	2.420,38	5,993E-05
x6-x9	602,62	496,78	1,21	-1.817,76	3.023,00	2.420,38	1
x6-x10	2.858,18	496,78	5,75	437,80	5.278,56	2.420,38	0,005574
x6-x11	1.274,84	496,78	2,57	-1.145,54	3.695,22	2.420,38	0,9102
x6-x12	2.782,26	496,78	5,60	361,88	5.202,65	2.420,38	0,008438
x6-x13	3.031,13	496,78	6,10	610,75	5.451,51	2.420,38	0,002063
x6-x14	2.885,61	496,78	5,81	465,23	5.305,99	2.420,38	0,004783
x6-x15	1.354,59	496,78	2,73	-1.065,79	3.774,97	2.420,38	0,8617
x6-x16	3.487,13	496,78	7,02	1.066,74	5.907,51	2.420,38	0,0001112
x7-x8	262,52	496,78	0,53	-2.157,87	2.682,90	2.420,38	1
x7-x9	2.711,12	496,78	5,46	290,73	5.131,50	2.420,38	1,23E-02
x7-x10	6.171,92	496,78	12,42	3.751,53	8.592,30	2.420,38	1,56E-10
x7-x11	2.038,90	496,78	4,10	-381,49	4.459,28	2.420,38	2,18E-01
x7-x12	6.096,00	496,78	12,27	3.675,62	8.516,38	2.420,38	1,56E-10
x7-x13	6.344,86	496,78	12,77	3.924,48	8.765,25	2.420,38	1,56E-10
x7-x14	6.199,34	496,78	12,48	3.778,96	8.619,73	2.420,38	1,56E-10
x7-x15	1.959,15	496,78	3,94	-461,24	4.379,53	2.420,38	0,2793
x7-x16	173,39	496,78	0,35	-2.246,99	2.593,77	2.420,38	1
x8-x9	2.973,63	496,78	5,99	553,25	5.394,02	2.420,38	2,89E-03
x8-x10	6.434,43	496,78	12,95	4.014,05	8.854,81	2.420,38	1,56E-10
x8-x11	2.301,41	496,78	4,63	-118,97	4.721,80	2.420,38	8,30E-02
x8-x12	6.358,52	496,78	12,80	3.938,13	8.778,90	2.420,38	1,56E-10
x8-x13	6.607,38	496,78	13,30	4.187,00	9.027,76	2.420,38	1,56E-10
x8-x14	6.461,86	496,78	13,01	4.041,48	8.882,24	2.420,38	1,56E-10
x8-x15	2.221,66	496,78	4,47	-198,72	4.642,04	2.420,38	0,1139
x8-x16	89,12	496,78	0,18	-2.331,26	2.509,51	2.420,38	1
x9-x10	3.460,80	496,78	6,97	1.040,42	5.881,18	2.420,38	0,0001331
x9-x11	672,22	496,78	1,35	-1.748,16	3.092,60	2.420,38	0,9999

x9-x12	3.384,88	496,78	6,81	964,50	5.805,26	2.420,38	0,0002219
x9-x13	3.633,75	496,78	7,31	1.213,37	6.054,13	2.420,38	3,992E-05
x9-x14	3.488,23	496,78	7,02	1.067,85	5.908,61	2.420,38	0,0001104
x9-x15	751,97	496,78	1,51	-1.668,41	3.172,35	2.420,38	0,9995
x9-x16	2.884,51	496,78	5,81	464,13	5.304,89	2.420,38	4,81E-03
x10-x11	4.133,02	496,78	8,32	1.712,64	6.553,40	2.420,38	9,17E-07
x10-x12	75,92	496,78	0,15	-2.344,47	2.496,30	2.420,38	1
x10-x13	172,95	496,78	0,35	-2.247,43	2.593,33	2.420,38	1
x10-x14	27,43	496,78	0,06	-2.392,95	2.447,81	2.420,38	1,00E+00
x10-x15	4.212,77	496,78	8,48	1.792,39	6.633,15	2.420,38	4,83E-07
x10-x16	6.345,31	496,78	12,77	3.924,93	8.765,69	2.420,38	1,56E-10
x11-x12	4.057,10	496,78	8,17	1.636,72	6.477,48	2.420,38	1,67E-06
x11-x13	4.305,97	496,78	8,67	1.885,59	6.726,35	2.420,38	2,26E-07
x11-x14	4.160,45	496,78	8,37	1.740,07	6.580,83	2.420,38	7,37E-07
x11-x15	79,75	496,78	0,16	-2.340,63	2.500,13	2.420,38	1
x11-x16	2.212,29	496,78	4,45	-208,09	4.632,67	2.420,38	0,1181
x12-x13	248,87	496,78	0,50	-2.171,52	2.669,25	2.420,38	1
x12-x14	103,35	496,78	0,21	-2.317,04	2.523,73	2.420,38	1,00E+00
x12-x15	4.136,85	496,78	8,33	1.716,47	6.557,24	2.420,38	8,90E-07
x12-x16	6.269,39	496,78	12,62	3.849,01	8.689,77	2.420,38	1,56E-10
x13-x14	145,52	496,78	0,29	-2.274,86	2.565,90	2.420,38	1,00E+00
x13-x15	4.385,72	496,78	8,83	1.965,34	6.806,10	2.420,38	1,16E-07
x13-x16	6.518,26	496,78	13,12	4.097,87	8.938,64	2.420,38	1,56E-10
x14-x15	4.240,20	496,78	8,54	1.819,82	6.660,58	2.420,38	3,87E-07
x14-x16	6.372,74	496,78	12,83	3.952,35	8.793,12	2.420,38	1,56E-10
x15-x16	2.132,54	496,78	4,29	-287,84	4.552,92	2.420,38	0,1585

Tablo Terimleri:

Çift (Pair): Karşılaştırılan iki grup veya stratejiyi ifade eder.

- Fark (Difference): İki grubun ortalamaları arasındaki farktır.
- Standart Hata (SE): Ortalama farkın standart hatasıdır.
- Alt Güven Aralığı (Lower CI): Farkın alt güven sınırıdır.
- Üst Güven Aralığı (Upper CI): Farkın üst güven sınırıdır.
- Kritik Ortalama (Critical Mean): Farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için kullanılan kritik değerdir.
- p değeri (p value): Farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirler. Genellikle 0.05'ten küçük p değerleri farkın anlamlı olduğunu gösterir.

Tablo 3.19. Tukey HSD Karşılaştırma Tablosu

Group	s2	s3	s4	s5	s6	s7	s8	s9	s10	s11	s12	s13	s14	s15	s16
s1	504,82	83,44	4.208,31	246,18	2.617,59	5.931,33	6.193,84	3.220,21	240,59	3.892,43	164,67	413,54	268,02	3.972,18	6.104,72
s2	0,00	588,26	4.713,13	751,00	3.122,41	6.436,15	6.698,66	3.725,03	264,23	4.397,25	340,15	91,28	236,80	4.477,00	6.609,54
s3	588,26	0,00	4.124,87	162,75	2.534,15	5.847,89	6.110,40	3.136,77	324,03	3.808,99	248,11	496,98	351,46	3.888,74	6.021,28
s4	4.713,13	4.124,87	0,00	3.962,13	1.590,72	1.723,02	1.985,53	988,10	4.448,90	315,88	4.372,98	4.621,85	4.476,33	236,13	1.896,41
s5	751,00	162,75	3.962,13	0,00	2.371,41	5.685,14	5.947,66	2.974,03	486,77	3.646,25	410,86	659,72	514,20	3.726,00	5.858,53
s6	3.122,41	2.534,15	1.590,72	2.371,41	0,00	3.313,73	3.576,25	602,62	2.858,18	1.274,84	2.782,26	3.031,13	2.885,61	1.354,59	3.487,13
s7	6.436,15	5.847,89	1.723,02	5.685,14	3.313,73	0,00	262,52	2.711,12	6.171,92	2.038,90	6.096,00	6.344,86	6.199,34	1.959,15	173,39
s8	6.698,66	6.110,40	1.985,53	5.947,66	3.576,25	262,52	0,00	2.973,63	6.434,43	2.301,41	6.358,52	6.607,38	6.461,86	2.221,66	89,12
s9	3.725,03	3.136,77	988,10	2.974,03	602,62	2.711,12	2.973,63	0,00	3.460,80	672,22	3.384,88	3.633,75	3.488,23	751,97	2.884,51
s10	264,23	324,03	4.448,90	486,77	2.858,18	6.171,92	6.434,43	3.460,80	0,00	4.133,02	75,92	172,95	27,43	4.212,77	6.345,31
s11	4.397,25	3.808,99	315,88	3.646,25	1.274,84	2.038,90	2.301,41	672,22	4.133,02	0,00	4.057,10	4.305,97	4.160,45	79,75	2.212,29
s12	340,15	248,11	4.372,98	410,86	2.782,26	6.096,00	6.358,52	3.384,88	75,92	4.057,10	0,00	248,87	103,35	4.136,85	6.269,39
s13	91,28	496,98	4.621,85	659,72	3.031,13	6.344,86	6.607,38	3.633,75	172,95	4.305,97	248,87	0,00	145,52	4.385,72	6.518,26
s14	236,80	351,46	4.476,33	514,20	2.885,61	6.199,34	6.461,86	3.488,23	27,43	4.160,45	103,35	145,52	0,00	4.240,20	6.372,74
s15	4.477,00	3.888,74	236,13	3.726,00	1.354,59	1.959,15	2.221,66	751,97	4.212,77	79,75	4.136,85	4.385,72	4.240,20	0,00	2.132,54

3.9. Yatırım Stratejilerinin (2018-2023) Performanslarının İncelenmesi

Yatırım stratejilerinin 6 yıllık performanslarının karşılaştırılmasından sonra, 2 ve 4 yıllık performanslarına bakmak, stratejilerin bu dönemler içerisindeki performans eğilimlerini görmek açısından faydalı olacaktır. Yatırım stratejilerinin 2, 4 ve 6 yıllık performanslarını karşılaştırmak için 2018 yılında başlayan yatırımların sonuçlarını değerlendirmek mümkündür. Her bir strateji için dönem sonu değeri, yatırım getirisi ve yatırım getirisi yüzdesini 2019, 2021 ve 2023 yılları için analiz ederek, stratejilerin performanslarını gözlemlenebilir.

İki Yıl Sonra (2018 - 2019) Performans Değerlendirmesi:

En Yüksek Performans: S4 stratejisi, % 22,03 oranında kazanç sağlayarak en yüksek performansı göstermiştir. En Düşük Performans: S1 stratejisi, %-27,73 oranında zarar ederek en düşük performansı göstermiştir. İstikrarlı Performans: S4, S8, S12 stratejileri, yüksek kazanç sağlayarak istikrarlı bir performans sergilemiştir.

Dört Yıl Sonra (2018 - 2021) Performans Değerlendirmesi:

En Yüksek Performans: S8 stratejisi, % 86,99 oranında; S7 stratejisi ise % 86,63 oranında kazanç sağlayarak en yüksek performansı göstermiştir. En Düşük Performans: S2 stratejisi, %-27,73 oranında zarar ederek en düşük performansı göstermiştir. S9 ve S11 stratejileri, sırasıyla % 69,16 ve % 84,27oranında yüksek kazanç sağlayarak istikrarlı performans sergilemiştir.

Altı Yıl Sonra (2018 2023) Performans Değerlendirmesi:

En Yüksek Performans: S8 stratejisi, % 662,72 oranında kazanç sağlayarak en yüksek performansı göstermiştir. En Düşük Performans: S2 stratejisi, %-7,14 oranında zarar ederek en düşük performansı göstermiştir. İstikrarlı Performans: S4, S15 ve S11 stratejileri, sırasıyla % 464,17, % 440,56 ve % 432,58 oranında kazanç sağlayarak güçlü ve istikrarlı performanslar sergilemiştir.

	2019			2021			2023		
	Dönem sonu değeri	Yatırım getirisi	Yatırım getirisi %	Dönem sonu değeri	Yatırım getirisi	Yatırım getirisi %	Dönem sonu değeri	Yatırım getirisi	Yatırım getirisi %
S1	21.679,87	-8.320,13	-27,73	26.335,68	-3.664,32	-12,21	43.002,15	13.002,15	43,341
S2	24.879,77	-5.120,23	-17,07	21.681,90	-8.318,10	-27,73	27.857,51	-2.142,49	-7,14
S3	25.723,88	-4.276,12	-14,25	29.669,41	-330,59	-1,10	45.505,26	15.505,26	51,68
S4	36.610,34	6.610,34	22,03	47.035,37	17.035,37	56,78	169.251,41	139.251,41	464,17
S5	28.605,74	-1.394,26	-4,65	26.349,19	-3.650,81	-12,17	50.387,62	20.387,62	67,96
S6	31.831,25	1.831,25	6,10	39.773,01	9.773,01	32,58	121.529,87	91.529,87	305,10
S7	34.701,35	4.701,35	15,67	55.988,82	25.988,82	86,63	220.941,90	190.941,90	636,48
S8	33.962,90	3.962,90	13,21	56.097,48	26.097,48	86,99	228.817,41	198.817,41	662,72
S9	26.778,36	-3.221,64	-10,74	50.746,97	20.746,97	69,16	139.608,43	109.608,43	365,36
S10	28.794,13	-1.205,87	-4,02	25.710,74	-4.289,26	-14,30	35.784,44	5.784,44	19,28
S11	27.731,36	-2.268,64	-7,56	55.282,32	25.282,32	84,27	159.775,02	129.775,02	432,58
S12	30.239,78	239,78	0,80	25.938,88	-4.061,12	-13,54	38.061,96	8.061,96	26,87
S13	22.184,73	-7.815,27	-26,05	29.022,12	-977,88	-3,26	30.595,97	595,97	1,99
S14	25.679,32	-4.320,68	-14,40	23.558,32	-6.441,68	-21,47	34.961,58	4.961,58	16,54
S15	23.185,81	-6.814,19	-22,71	33.036,58	3.036,58	10,12	162.167,53	132.167,53	440,56

Tablo 3. 20. (2018-2023) Dönemlerindeki Performanslarının İncelenmesi (2, 4 ve 6 Yıl)

S1, S3, S5, S10 ve S14 stratejileri, 2019 ve 2021 yıllarında düşük performans sergilemiş olmasına rağmen, 2023 yılında önemli ölçüde yüksek kazançlar elde etmiştir. S2 stratejisi üç yıl boyunca istikrarlı bir şekilde negatif getiri sağlamıştır. Bu durum, stratejinin piyasa koşullarına uygun olmadığını yada etkin uygulanmadığını gösterebilir. S13 stratejisi, genel olarak düşük performans göstermiştir. 2023 yılında hafif bir toparlanma yaşasa da, genel itibarıyla düşük kazançlar sağlamıştır. S4, S6, S7, S8 stratejileri, her yıl katlanarak artan kazançlar sağlayarak oldukça başarılı bir performans göstermişler. S9, S11, S15 stratejileri, 2019 yılında düşük performans göstermiş ancak 2021 ve 2023 yıllarında oldukça yüksek kazançlar sağlamıştır. Bu, stratejinin zamanla güçlü bir yatırım aracı haline geldiğini göstermektedir.

Satın Al ve Elde Tut Stratejisi Performans Değerlendirmesi

2018 yılında başlatılan ve 2019, 2021 ve 2023 yıllarında analiz edilen satın al ve elde tut stratejisi, yatırımcılar için farklı zaman dilimlerinde önemli getiriler sağlamıştır. İşte bu stratejinin üç farklı yıl için performans değerlendirmesi:

Tablo 3.21. Satın Al ve Elde Tut Stratejisinin Dönem Sonu Değerleri (2018-2023)

2019	Dönem sonu değeri	31.689,60
	Yatırım getirisi	1.689,60
	Yatırım getirisi %	5,63
2021		
	Dönem sonu değeri	54.850,20
	Yatırım getirisi	24.850,20
	Yatırım getirisi %	82,83
2023		
	Dönem sonu değeri	226.143,67
	Yatırım getirisi	196.143,67
	Yatırım getirisi %	653,81

Uzun vadeli dönemlere dayanan stratejilerin performansı, diğer stratejilere kıyasla iki, dört ve altı yıl sonra daha yüksek olmuştur. S7 (Yılın ilk iş günü al, yılın son iş günü sat), S8 (İki yılın ilk iş günü al, son iş günü sat) stratejilerinin üstün performanslarından anlaşılmaktadır. Ayrıca, S4 (Haziran ayının ilk iş günü al, Aralık ayının son günü sat) stratejisi de belirgin bir performans sergilemiştir.

"Satın al elde tut" stratejisi, genellikle istikrarlı bir performans sergilemiştir ve uzun vadeli yatırımcılar için güvenli bir seçenek olabilir. 2019'dan 2023'e kadar sıralamada düşük riskle öne çıkmıştır.

Stratejilerin 2019, 2021 ve 2023 yıllarındaki yatırım getirilerine göre sıralaması aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.22. Yatırım Getirisi Göre Stratejilerin Sıralaması

	2019	2021	2023
Satın al elde tut .	5	4	2
Hisse senedi fiyatı yükseldiğinde satın al, düştüğünde sat.	16	12	11
Hisse senedi fiyatı yükseldiğinde sat, düştüğünde satın al.	13	16	16
Haftanın ilk iş günü al, haftanın son iş günü sat.	11	9	10
Haziran ayının ilk iş günü al, Aralık ayının son günü sat.	1	6	4
Ocak ayının ilk iş günü al, Haziran ayının ilk iş günü sat.	8	11	9
Ayın ilk iş günü al, ayın son iş günü sat.	4	7	8
Yılın ilk iş günü al, yılın son iş günü sat.	2	2	3
İki yılın ilk iş günü al, son iş günü sat.	3	1	1
Hisse senedi fiyatı 15 günlük hareketli ortalamasının üzerine çıktığında satın al, altına düştüğünde sat.	10	5	7
Hisse senedi fiyatı 15 günlük hareketli ortalamasının üzerine çıktığında sat, altına düştüğünde satın al.	7	14	13
Hisse senedi fiyatı 30 günlük hareketli ortalamasının üzerine çıktığında satın al, altına düştüğünde sat.	9	3	6
Hisse senedi fiyatı otuz günlük hareketli ortalamasının üzerine çıktığında sat, altına düştüğünde satın al.	6	13	12
Pazartesi günü satın al, Perşembe günü sat.	15	10	15
Salı günü satın al, Cuma günü sat.	12	15	14
Mart, Temmuz, Ekim aylarının ilk iş günü al, Haziran, Eylül, Ocak aylarının ilk iş günü sat.	14	8	5

.

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15
ARCLK	2.259,66	1.174,38	2.513,63	1.698,58	1.429,47	2.456,51	2.417,34	2.471,08	1.944,95	947,14	1.709,36	914,37	701,85	1.081,18	847,21
BIMAS	619,42	640,14	1.448,86	1.542,68	1.007,31	1.911,62	1.852,16	1.862,18	789,42	1.809,18	962,06	1.647,58	1.733,24	1.314,00	1.869,49
ASELS	264,59	989,57	562,71	1.596,56	682,02	779,96	1.268,29	1.253,82	908,10	966,36	983,67	951,86	647,98	339,67	621,08
AKBANK	640,20	317,66	537,31	1.628,82	455,59	742,48	911,63	890,10	816,07	730,86	1.146,28	599,31	697,17	591,08	461,67
ECILC	722,30	624,02	503,92	1.478,96	994,19	1.409,88	1.979,02	1.970,78	662,53	1.855,20	1.114,77	1.485,38	616,21	778,21	1.136,39
SAHOL	1.044,88	594,91	711,59	1.473,88	654,92	969,62	1.338,38	1.316,01	1.105,46	802,48	1.762,87	658,57	946,03	709,39	750,52
PGSUS	2.111,38	471,65	921,45	2.162,45	952,02	1.222,69	2.459,56	2.356,30	2.582,30	717,26	4.009,80	556,32	974,00	603,68	2.264,87
HALKB	392,02	488,29	385,35	1.059,61	406,55	368,75	416,45	405,83	449,18	726,60	661,29	626,82	437,89	639,02	284,27
OTKAR	861,79	824,00	1.237,90	2.104,20	639,57	1.811,68	3.176,62	3.405,81	3.040,09	864,61	3.962,89	814,81	925,37	1.014,80	1.385,50
ERGEL	626,87	2.001,52	1.861,05	1.136,99	1.926,42	3.075,12	4.169,70	4.031,58	2.349,41	1.226,23	1.989,51	1.082,84	1.957,57	1.030,60	1.976,52
DOHOL	970,76	872,13	1.529,37	1.671,92	1.349,85	2.067,09	3.537,10	3.477,53	1.027,18	918,99	2.667,08	1.287,00	1.319,42	967,52	2.350,34
KOZAL	442,44	1.548,80	1.120,55	1.546,64	1.206,60	1.525,72	2.575,70	2.787,67	2.043,95	1.010,39	2.977,56	937,05	768,20	861,89	2.220,83
TOASO	4.284,70	589,24	1.622,68	2.885,37	773,21	3.080,93	3.344,58	3.291,53	3.150,34	827,84	3.240,41	871,91	1.411,49	850,71	900,36
TCELL	414,98	772,43	765,52	1.587,64	788,48	1.241,30	1.481,21	1.470,92	745,65	1.235,96	1.173,04	1.027,85	1.048,02	979,74	700,58
TTKOM	327,25	1.601,21	1.011,50	1.592,06	872,94	1.144,89	1.645,98	1.666,42	898,89	1.192,02	1.622,89	857,30	1.724,21	803,36	808,24
EKGYO	398,54	512,06	249,30	1.067,29	546,88	605,56	787,33	858,63	1.761,81	382,87	1.940,59	417,67	473,47	189,18	574,41
YKBNK	659,06	404,99	1.105,02	1.189,85	765,00	832,08	1.197,28	1.192,76	1.260,04	644,65	2.190,20	436,63	1.295,06	860,91	545,13
VKBNK	188,61	581,17	544,63	1.137,72	470,02	463,44	555,84	542,84	1.024,30	373,97	1.222,17	359,61	615,07	570,02	305,20
GARAN	615,55	384,29	875,53	1.808,34	452,27	830,68	1.132,72	1.100,45	1.067,74	686,58	1.646,70	506,84	1.120,58	821,00	558,43
SISE	845,87	850,89	1.387,18	2.428,16	840,86	2.447,51	3.173,52	3.114,34	2.092,22	1.046,89	2.216,23	1.097,50	870,83	992,55	1.350,55
SKBNK	383,94	371,20	242,75	1.157,51	359,54	507,56	642,44	638,92	1.298,85	427,79	1.227,57	548,78	494,88	296,40	507,11
TAVHL	860,65	435,42	1.187,82	1.644,27	1.046,63	1.132,11	1.754,89	1.764,22	1.802,60	724,87	1.833,45	783,60	944,66	688,95	1.287,57
TEKFEN	1.031,20	308,79	900,94	1.294,30	923,13	920,71	1.417,57	1.411,42	1.214,78	837,72	1.241,17	852,00	892,73	459,15	733,25
TUPRS	808,19	432,15	1.015,56	1.685,05	773,62	1.073,41	1.558,87	1.565,59	1.785,65	701,89	1.349,46	995,90	950,66	829,64	1.070,05
ISCTR	705,38	349,21	918,28	1.380,33	582,81	771,82	1.131,37	1.079,36	984,88	695,88	1.323,43	595,73	1.091,40	1.045,62	470,16
KCHOL	878,05	433,71	1.000,81	1.926,43	662,98	1.111,01	1.641,31	1.655,15	2.031,74	591,47	2.032,43	713,42	925,72	979,52	838,69
KRDMD	1.331,37	527,15	837,64	719,23	1.850,57	1.528,41	2.953,21	2.975,66	6.456,91	394,97	2.668,51	902,19	1.095,22	1.127,31	1.403,10
THYAO	718,92	369,53	469,43	1.659,14	766,18	698,48	1.241,42	1.196,95	1.072,20	781,65	819,24	1.045,65	610,86	418,28	860,16
KOZAA	361,03	1.565,70	1.078,41	1.336,91	1.476,93	1.375,47	2.538,89	2.651,77	2.287,03	966,69	1.669,79	1.635,59	1.065,85	888,57	2.988,26
PRTKM	566,10	645,71	1.122,74	1.434,50	692,65	1.666,53	1.688,43	1.691,86	2.092,71	621,72	1.917,91	728,80	666,47	826,37	966,62
TOPLAM	26.335,68	21.681,90	29.669,41	47.035,37	26.349,19	39.773,01	55.988,82	56.097,48	50.746,97	25.710,74	55.282,32	25.938,88	29.022,12	23.558,32	33.036,58
ORTALA	877,86	722,73	988,98	1.567,85	878,31	1.325,77	1.866,29	1.869,92	1.691,57	857,02	1.842,74	864,63	967,40	785,28	1.101,22

Tablo 3.23. (2021) Dönem Sonu Değeri

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15
ARCLK	125,97	17,44	151,36	69,86	42,95	145,65	141,73	147,11	94,50	-5,29	70,94	-8,56	-29,82	8,12	-15,28
BIMAS	-38,06	-35,99	44,89	54,27	0,73	91,16	85,22	86,22	-21,06	80,92	-3,79	64,76	73,32	31,40	86,95
ASELS	-73,54	-1,04	-43,73	59,66	-31,80	-22,00	26,83	25,38	-9,19	-3,36	-1,63	-4,81	-35,20	-66,03	-37,89
AKBANK	-35,98	-68,23	-46,27	62,88	-54,44	-25,75	-8,84	-10,99	-18,39	-26,91	14,63	-40,07	-30,28	-40,89	-53,83
ECILC	-27,77	-37,60	-49,61	47,90	-0,58	40,99	97,90	97,08	-33,75	85,52	11,48	48,54	-38,38	-22,18	13,64
SAHOL	4,49	-40,51	-28,84	47,39	-34,51	-3,04	33,84	31,60	10,55	-19,75	76,29	-34,14	-5,40	-29,06	-24,95
PGSUS	111,14	-52,84	-7,86	116,24	-4,80	22,27	145,96	135,63	158,23	-28,27	300,98	-44,37	-2,60	-39,63	126,49
HALKB	-60,80	-51,17	-61,47	5,96	-59,34	-63,13	-58,35	-59,42	-55,08	-27,34	-33,87	-37,32	-56,21	-36,10	-71,57
OTKAR	-13,82	-17,60	23,79	110,42	-36,04	81,17	217,66	240,58	204,01	-13,54	296,29	-18,52	-7,46	1,48	38,55
ERGEL	-37,31	100,15	86,11	13,70	92,64	207,51	316,97	303,16	134,94	22,62	98,95	8,28	95,76	3,06	97,65
DOHOL	-2,92	-12,79	52,94	67,19	34,98	106,71	253,71	247,75	2,72	-8,10	166,71	28,70	31,94	-3,25	135,03
KOZAL	-55,76	54,88	12,05	54,66	20,66	52,57	157,57	178,77	104,39	1,04	197,76	-6,29	-23,18	-13,81	122,08
TOASO	328,47	-41,08	62,27	188,54	-22,68	208,09	234,46	229,15	215,03	-17,22	224,04	-12,81	41,15	-14,93	-9,96
TCELL	-58,50	-22,76	-23,45	58,76	-21,15	24,13	48,12	47,09	-25,43	23,60	17,30	2,78	4,80	-2,03	-29,94
TTKOM	-67,27	60,12	1,15	59,21	-12,71	14,49	64,60	66,64	-10,11	19,20	62,29	-14,27	72,42	-19,66	-19,18
EKGYO	-60,15	-48,79	-75,07	6,73	-45,31	-39,44	-21,27	-14,14	76,18	-61,71	94,06	-58,23	-52,65	-81,08	-42,56
YKBNK	-34,09	-59,50	10,50	18,98	-23,50	-16,79	19,73	19,28	26,00	-35,53	119,02	-56,34	29,51	-13,91	-45,49
VKBNK	-81,14	-41,88	-45,54	13,77	-53,00	-53,66	-44,42	-45,72	2,43	-62,60	22,22	-64,04	-38,49	-43,00	-69,48
GARAN	-38,44	-61,57	-12,45	80,83	-54,77	-16,93	13,27	10,04	6,77	-31,34	64,67	-49,32	12,06	-17,90	-44,16
SISE	-15,41	-14,91	38,72	142,82	-15,91	144,75	217,35	211,43	109,22	4,69	121,62	9,75	-12,92	-0,74	35,05
SKBNK	-61,61	-62,88	-75,72	15,75	-64,05	-49,24	-35,76	-36,11	29,89	-57,22	22,76	-45,12	-50,51	-70,36	-49,29
TAVHL	-13,93	-56,46	18,78	64,43	4,66	13,21	75,49	76,42	80,26	-27,51	83,34	-21,64	-5,53	-31,11	28,76
TEKFEN	3,12	-69,12	-9,91	29,43	-7,69	-7,93	41,76	41,14	21,48	-16,23	24,12	-14,80	-10,73	-54,08	-26,68
TUPRS	-19,18	-56,79	1,56	68,51	-22,64	7,34	55,89	56,56	78,56	-29,81	34,95	-0,41	-4,93	-17,04	7,01
ISCTR	-29,46	-65,08	-8,17	38,03	-41,72	-22,82	13,14	7,94	-1,51	-30,41	32,34	-40,43	9,14	4,56	-52,98
KCHOL	-12,20	-56,63	0,08	92,64	-33,70	11,10	64,13	65,51	103,17	-40,85	103,24	-28,66	-7,43	-2,05	-16,13
KRDMD	33,14	-47,28	-16,24	-28,08	85,06	52,84	195,32	197,57	545,69	-60,50	166,85	-9,78	9,52	12,73	40,31
THYAO	-28,11	-63,05	-53,06	65,91	-23,38	-30,15	24,14	19,69	7,22	-21,84	-18,08	4,56	-38,91	-58,17	-13,98
KOZAA	-63,90	56,57	7,84	33,69	47,69	37,55	153,89	165,18	128,70	-3,33	66,98	63,56	6,58	-11,14	198,83
PRTKM	-43,39	-35,43	12,27	43,45	-30,73	66,65	68,84	69,19	109,27	-37,83	91,79	-27,12	-33,35	-17,36	-3,34
ORTALA	-12,21	-27,73	-1,10	56,78	-12,17	32,58	86,63	86,99	69,16	-14,30	84,27	-13,54	-3,26	-21,47	10,12

Tablo 3.24. (2021) Elde Edilen Kâr Zarar

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15
ARCLK	1.262,83	763,36	1.036,07	1.106,53	887,88	1.086,95	969,88	990,90	1.095,45	769,40	1.147,45	853,54	492,89	658,58	652,48
BIMAS	845,27	727,73	1.235,72	1.572,73	834,84	1.294,18	1.318,47	1.285,20	815,50	1.252,79	896,71	1.296,75	1.220,59	1.154,90	1.113,48
ASELS	424,09	689,84	521,78	1.146,94	567,24	523,83	654,50	640,84	643,51	757,57	644,92	773,12	452,02	419,92	531,54
AKBANK	676,26	684,58	857,92	1.208,49	840,91	1.119,87	1.039,02	989,50	787,73	980,21	654,80	1.124,64	578,16	970,66	502,47
ECILC	738,39	639,73	585,46	1.263,35	777,26	903,38	996,69	973,89	552,63	1.165,66	774,00	1.000,33	566,03	873,53	658,34
SAHOL	628,49	941,39	765,18	1.014,28	917,63	943,25	949,00	908,91	645,64	1.078,65	829,94	944,29	615,67	780,94	575,68
PGSUS	1.192,86	1.289,58	1.342,40	2.124,15	1.199,21	2.190,78	2.451,31	2.392,62	1.546,62	1.168,44	1.563,71	1.022,11	1.035,11	1.222,01	1.254,30
HALKB	704,70	530,43	506,36	1.080,17	564,87	583,81	569,45	553,27	499,29	966,89	564,20	1.008,99	451,95	818,66	483,45
OTKAR	786,41	790,58	948,32	1.808,07	790,84	1.293,84	1.409,03	1.369,35	1.057,85	996,82	1.343,41	901,78	747,05	1.007,22	619,54
ERGEL	493,11	1.237,59	953,17	788,41	1.460,15	958,36	1.155,83	1.123,94	782,26	894,52	778,81	982,74	1.030,74	739,70	623,00
DOHOL	841,91	932,49	1.134,06	1.804,31	1.325,14	1.893,00	2.342,08	2.295,73	1.091,56	1.047,99	1.505,33	1.389,79	949,49	1.234,35	1.727,20
KOZAL	615,63	2.068,81	1.445,69	1.612,08	1.111,36	1.424,26	1.886,22	1.849,09	1.309,09	1.138,93	1.690,40	1.122,19	1.050,05	899,09	1.982,21
TOASO	1.135,01	712,26	779,16	1.103,58	878,36	1.031,56	964,08	926,75	920,62	768,05	725,45	847,00	732,54	836,32	492,46
TCELL	738,15	652,09	583,98	1.315,14	794,48	1.035,93	1.047,70	1.018,20	683,76	1.060,20	784,60	1.028,19	657,98	778,81	592,30
TTKOM	622,93	1.047,38	923,09	1.104,35	1.072,51	1.007,08	1.201,99	1.164,62	738,14	1.165,90	829,76	958,76	1.045,46	922,77	571,16
EKGYO	517,17	564,90	401,36	968,36	619,22	577,39	598,23	591,58	786,01	627,97	769,59	735,68	512,71	383,91	488,80
YKBNK	723,42	574,94	1.063,83	782,66	1.101,28	858,97	870,87	867,88	823,70	830,69	963,29	764,30	768,07	1.112,50	439,08
VKBNK	526,24	690,22	754,11	1.116,58	731,00	887,61	846,92	821,15	1.042,41	593,53	1.062,02	588,09	569,87	862,21	406,34
GARAN	582,34	832,18	1.039,12	1.307,52	799,20	1.053,72	1.109,78	1.080,25	681,76	1.091,22	823,81	893,94	709,38	1.172,09	484,28
SISE	644,43	874,64	835,69	1.429,52	815,41	1.285,67	1.219,90	1.183,64	830,68	1.026,71	1.042,58	819,73	619,04	904,69	796,70
SKBNK	576,65	555,21	317,26	1.291,90	581,39	756,68	743,37	718,11	850,89	696,20	619,65	869,07	421,82	417,53	452,89
TAVHL	809,28	822,04	1.204,94	1.217,11	1.217,46	1.568,00	1.458,25	1.474,07	914,15	1.231,30	1.063,12	1.203,49	1.171,73	867,60	1.054,24
TEKFEN	983,45	623,31	1.034,10	988,15	1.334,51	1.137,69	1.324,76	1.302,35	722,91	1.359,41	1.011,97	1.061,15	768,43	673,14	845,45
TUPRS	892,97	681,49	1.047,23	1.082,15	1.251,02	1.140,76	1.323,16	1.302,02	1.094,28	1.003,03	913,51	1.350,08	833,35	955,84	1.069,47
ISCTR	844,02	531,22	961,33	1.004,34	986,83	941,43	1.005,54	952,57	726,74	946,71	853,44	865,15	721,39	1.300,42	423,63
KCHOL	674,53	776,85	966,47	1.289,97	869,40	1.065,58	1.134,89	1.136,58	1.219,28	756,06	1.195,66	878,13	728,37	1.114,98	620,34
KRDMD	689,71	654,42	481,91	623,89	1.445,55	670,32	898,20	886,97	1.191,08	577,80	603,59	1.033,20	662,35	704,49	521,63
THYAO	432,72	904,78	394,29	1.124,70	842,62	830,83	909,26	889,92	618,09	1.129,45	411,37	1.375,08	462,60	522,71	670,46
KOZAA	445,33	1.570,16	1.079,45	1.187,48	1.382,20	1.093,84	1.622,47	1.582,27	1.171,96	1.114,14	834,32	1.807,54	1.121,62	802,76	2.003,16
PRTKM	631,59	515,54	524,44	1.143,41	605,99	672,67	680,49	690,74	934,78	597,90	829,96	740,95	488,28	566,98	529,72
Toplam	21.679,87	24.879,77	25.723,88	36.610,34	28.605,74	31.831,25	34.701,35	33.962,90	26.778,36	28.794,13	27.731,36	30.239,78	22.184,73	25.679,32	23.185,81
Ortalama	722,66	829,33	857,46	1.220,34	953,52	1.061,04	1.156,71	1.132,10	892,61	959,80	924,38	1.007,99	739,49	855,98	772,86

Tablo 3.25. (2019)Dönem Sonu Değerleri

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15
ARCLK	26,28	-23,66	3,61	10,65	-11,21	8,69	-3,01	-0,91	9,54	-23,06	14,75	-14,65	-50,71	-34,14	-34,75
BIMAS	-15,47	-27,23	23,57	57,27	-16,52	29,42	31,85	28,52	-18,45	25,28	-10,33	29,67	22,06	15,49	11,35
ASELS	-57,59	-31,02	-47,82	14,69	-43,28	-47,62	-34,55	-35,92	-35,65	-24,24	-35,51	-22,69	-54,80	-58,01	-46,85
AKBANK	-32,37	-31,54	-14,21	20,85	-15,91	11,99	3,90	-1,05	-21,23	-1,98	-34,52	12,46	-42,18	-2,93	-49,75
ECILC	-26,16	-36,03	-41,45	26,33	-22,27	-9,66	-0,33	-2,61	-44,74	16,57	-22,60	0,03	-43,40	-12,65	-34,17
SAHOL	-37,15	-5,86	-23,48	1,43	-8,24	-5,68	-5,10	-9,11	-35,44	7,86	-17,01	-5,57	-38,43	-21,91	-42,43
PGSUS	19,29	28,96	34,24	112,42	19,92	119,08	145,13	139,26	54,66	16,84	56,37	2,21	3,51	22,20	25,43
HALKB	-29,53	-46,96	-49,36	8,02	-43,51	-41,62	-43,05	-44,67	-50,07	-3,31	-43,58	0,90	-54,80	-18,13	-51,65
OTKAR	-21,36	-20,94	-5,17	80,81	-20,92	29,38	40,90	36,93	5,79	-0,32	34,34	-9,82	-25,29	0,72	-38,05
ERGEL	-50,69	23,76	-4,68	-21,16	46,01	-4,16	15,58	12,39	-21,77	-10,55	-22,12	-1,73	3,07	-26,03	-37,70
DOHOL	-15,81	-6,75	13,41	80,43	32,51	89,30	134,21	129,57	9,16	4,80	50,53	38,98	-5,05	23,44	72,72
KOZAL	-38,44	106,88	44,57	61,21	11,14	42,43	88,62	84,91	30,91	13,89	69,04	12,22	5,00	-10,09	98,22
TOASO	13,50	-28,77	-22,08	10,36	-12,16	3,16	-3,59	-7,32	-7,94	-23,20	-27,45	-15,30	-26,75	-16,37	-50,75
TCELL	-26,19	-34,79	-41,60	31,51	-20,55	3,59	4,77	1,82	-31,62	6,02	-21,54	2,82	-34,20	-22,12	-40,77
TTKOM	-37,71	4,74	-7,69	10,44	7,25	0,71	20,20	16,46	-26,19	16,59	-17,02	-4,12	4,55	-7,72	-42,88
EKGYO	-48,28	-43,51	-59,86	-3,16	-38,08	-42,26	-40,18	-40,84	-21,40	-37,20	-23,04	-26,43	-48,73	-61,61	-51,12
YKBNK	-27,66	-42,51	6,38	-21,73	10,13	-14,10	-12,91	-13,21	-17,63	-16,93	-3,67	-23,57	-23,19	11,25	-56,09
VKBNK	-47,38	-30,98	-24,59	11,66	-26,90	-11,24	-15,31	-17,89	4,24	-40,65	6,20	-41,19	-43,01	-13,78	-59,37
GARAN	-41,77	-16,78	3,91	30,75	-20,08	5,37	10,98	8,03	-31,82	9,12	-17,62	-10,61	-29,06	17,21	-51,57
SISE	-35,56	-12,54	-16,43	42,95	-18,46	28,57	21,99	18,36	-16,93	2,67	4,26	-18,03	-38,10	-9,53	-20,33
SKBNK	-42,34	-44,48	-68,27	29,19	-41,86	-24,33	-25,66	-28,19	-14,91	-30,38	-38,04	-13,09	-57,82	-58,25	-54,71
TAVHL	-19,07	-17,80	20,49	21,71	21,75	56,80	45,82	47,41	-8,58	23,13	6,31	20,35	17,17	-13,24	5,42
TEKFEN	-1,66	-37,67	3,41	-1,18	33,45	13,77	32,48	30,24	-27,71	35,94	1,20	6,12	-23,16	-32,69	-15,45
TUPRS	-10,70	-31,85	4,72	8,22	25,10	14,08	32,32	30,20	9,43	0,30	-8,65	35,01	-16,67	-4,42	6,95
ISCTR	-15,60	-46,88	-3,87	0,43	-1,32	-5,86	0,55	-4,74	-27,33	-5,33	-14,66	-13,49	-27,86	30,04	-57,64
KCHOL	-32,55	-22,31	-3,35	29,00	-13,06	6,56	13,49	13,66	21,93	-24,39	19,57	-12,19	-27,16	11,50	-37,97
KRDMD	-31,03	-34,56	-51,81	-37,61	44,56	-32,97	-10,18	-11,30	19,11	-42,22	-39,64	3,32	-33,76	-29,55	-47,84
THYAO	-56,73	-9,52	-60,57	12,47	-15,74	-16,92	-9,07	-11,01	-38,19	12,94	-58,86	37,51	-53,74	-47,73	-32,95
KOZAA	-55,47	57,02	7,94	18,75	38,22	9,38	62,25	58,23	17,20	11,41	-16,57	80,75	12,16	-19,72	100,32
PRTKM	-36,84	-48,45	-47,56	14,34	-39,40	-32,73	-31,95	-30,93	-6,52	-40,21	-17,00	-25,90	-51,17	-43,30	-47,03
ORTALA	-27,73	-17,07	-14,25	22,03	-4,65	6,10	15,67	13,21	-10,74	-4,02	-7,56	0,80	-26,05	-14,40	-22,71

Tablo 3.26. (2019) Elde Edilen K âr Zarar

Tablo 3.27. Satın Al ve Elde Tut Stratejisinin Performans Değerlendirmesi (2018-2023)

Satın Al Elde Tut						
	2019		2021		2023	
	D.S. Değer	kar/zarar	D.S.Değer	kar/zarar	D.S.Değer	kar/zarar
ARCLK	993,52	-0,64825	2.464,70	146,4697	6.542,17	554,22
BIMAS	1.267,70	26,76956	1.836,24	83,62415	9.007,47	800,75
ASELS	641,80	-35,8196	1.299,80	29,97974	2.798,53	179,85
AKBANK	979,37	-2,06313	891,46	-10,8539	4.520,19	352,02
ECILC	957,5775	-4,24225	1964,704	96,47038	12034,05	1.103,41
SAHOL	901,96	-9,8045	1.360,65	36,0646	6.240,42	524,04
PGSUS	494,21	-50,5786	485,94	-51,406	18.442,71	1.744,27
HALKB	548,81	-45,1194	418,80	-58,1199	1.111,25	11,12
OTKAR	1340,5	34,05	3386,5	238,65	21275	2.027,50
ERGEL	1.113,53	11,35272	4.045,70	304,5702	6.712,41	571,24
DOHOL	2.299,55	129,9546	3.613,57	261,3572	14.531,63	1.353,16
KOZAL	1.809,20	80,92021	2.830,07	183,0069	11.078,45	1.007,84
TOASO	911,95	-8,805	3.250,22	225,0217	9.014,96	801,50
TCELL	985,23	-1,47701	1.456,15	45,61525	4.423,75	342,38
TTKOM	1.145,52	14,55191	1.653,88	65,38755	4.182,14	318,21
EKGYO	571,14	-42,8858	854,72	-14,5284	2.746,37	174,64
YKBNK	867,38	-13,2623	1.214,97	21,49748	6.729,57	572,96
VKBNK	803,25	-19,6747	536,47	-46,3526	1.870,33	87,03
GARAN	1.066,60	6,65977	1.102,80	10,28033	5.708,22	470,82
SISE	1.195,59	19,55939	3.193,02	219,3023	10.933,05	993,31
SKBNK	720,2642	-27,9736	666,8863	-33,3114	2905,381	190,54
TAVHL	1.437,32	43,73208	1.730,50	73,05004	5.687,45	468,75
TEKFEN	1.245,25	24,52493	1.374,26	37,42555	2.505,29	150,53
TUPRS	1.298,10	29,80999	1.581,17	58,11747	10.881,51	988,15
ISCTR	941,24	-5,8765	1.087,95	8,794563	3.254,66	225,47
KCHOL	1.103,00	10,3003	1.615,23	61,52335	8.068,98	706,90
KRDMD	921,64	-7,83645	3.194,54	219,4541	8.230,85	723,09
THYAO	895,18	-10,4825	1.239,38	23,93781	14.150,44	1.315,04
KOZAA	1.542,30	54,23031	2.770,92	177,0917	6.521,38	552,14
PRTKM	690,94	-30,9064	1.729,00	72,90026	4.035,06	303,51
Ortalama	1.056,32	5,63	1.828,34	82,83	7.538,12	653,81
Toplam	31.689,60	5,631991	54.850,20	82,83401	226.143,67	653,81222

SONUÇ

Yatırım stratejisi analizi, yatırımcıların finansal piyasalarda daha bilinçli ve bilimsel bir şekilde karar almalarına olanak sağlamaktadır. Bu analiz, yatırımcıların farklı stratejiler arasında seçim yaparken riskleri, getirileri ve piyasa koşullarını değerlendirmelerine yardımcı olmaktadır. Ayrıca, geçmiş verilerin analiziyle elde edilen sonuçlar, yatırımcıların gelecekteki yatırım kararlarını alırken rehberlik sağlamak, piyasa risklerini anlamak ve yatırımlarının getirisini optimize etmek amacıyla önemli bir bilgi kaynağı oluşturmaktadır.

Bu araştırma, (2018-2023) döneminde çeşitli hisse senedi yatırım stratejilerinin performanslarını simülasyon yöntemiyle değerlendirmiştir. Simülasyon, başlangıçta 1.000 TL'lik bir sermaye ile on beş farklı zamanlama stratejisi ve satın al ve elde tut stratejisinin uygulanarak elde edilen getirileri hesaplamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Yatırımcıların farklı stratejiler kullanarak hisse senedi piyasasında nasıl sonuçlar elde edebileceği, bu araştırmanın ana hedefini oluşturmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre, yatırım stratejileri arasında önemli performans farkları gözlemlenmiştir. Bu farklar, yatırımcının strateji seçiminde dikkatli olması gerektiğini ve farklı stratejilerin farklı piyasa koşullarında değişken performanslar sergileyebileceğini göstermektedir. (İki yılın ilk iş günü al, son iş günü sat) stratejisi, % 662,72 oranında kazanç sağladığı için en yüksek performansı göstermiştir. (Yılın ilk iş günü al, yılın son iş günü sat) ve (Haziran ayının ilk iş günü al, Aralık ayının son günü sat) stratejileri de sırasıyla % 636,48 ve % 464,17 oranında kazanç sağlamış, yatırımcılara yüksek getiriler sunmuştur. Bu stratejilerin başarılı performansları, uzun vadeli yatırım yaklaşımlarının ve stratejilerin piyasa koşullarına uyumlarının etkili olduğunu göstermektedir. (Hisse senedi fiyatı yükseldiğinde sat, düştüğünde satın al) stratejisi, % -7,14 oranında zarar ederek tüm dönemlerde en düşük performansı sergilemiştir. Bu strateji, piyasa koşullarındaki değişikliklere uyum sağlamakta zorlanmış ve yatırımcılara zarar ettirmiştir. (Mart, Temmuz, Ekim aylarının ilk iş günü al, Haziran, Eylül, Ocak aylarının ilk iş günü sat), (Hisse senedi fiyatı 30 günlük hareketli ortalamasının üzerine çıktığında satın al, altına düştüğünde sat) ve (Hisse senedi fiyatı 15 günlük hareketli ortalamasının üzerine çıktığında satın al, altına düştüğünde sat) stratejileri, sırasıyla % 440,56 ,% 432,58 % 365,36 oranında

kazanç sağlayarak güçlü ve istikrarlı performanslar sergilemiştir. Bu stratejiler, piyasa değişkenliklerine karşı daha dirençli ve uzun vadeli yatırım perspektifleri sunmaktadır.

Yatırım stratejilerinin performansları, ANOVA ve Tukey HSD testleri ile değerlendirilmiştir. ANOVA sonuçları, farklı stratejiler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu göstermiştir. F istatistiği 27,36 olarak hesaplanmış ve p değeri 0,0001'den küçük bulunmuştur, bu da gruplar arasındaki farkların anlamlı olduğunu ortaya koymaktadır. Levene's testi ise varyansların eşit olmadığını göstermiştir, ancak normal dağılım varsayımı sağlanmıştır. Tukey HSD testi sonuçları, stratejiler arasındaki performans farklarının bazı çiftler arasında anlamlı olduğunu ortaya koymuştur. Bu, farklı stratejiler arasındaki performans farklarını daha detaylı bir şekilde anlamak için önemli bilgiler sunmaktadır.

Yatırım stratejilerinin 2, 4 ve 6 yıllık performansları incelendiğinde, stratejilerin zaman içinde nasıl performans gösterdiği detaylı olarak değerlendirilmiştir. İki yıl sonra (Haziran ayının ilk iş günü al, Aralık ayının son günü sat) stratejisi, %22,03 oranında kazanç sağlayarak en yüksek performansı göstermiştir. Dört ve altı yıl sonra (İki yılın ilk iş günü al, son iş günü sat) stratejisi en yüksek performansı göstermiştir. Satın al ve elde tut Stratejisi, yatırım performansı açısından en istikrarlı strateji olarak öne çıkmaktadır. 2019 yılında 5. sırada yer almış 2021'de 4. ve 2023'te 2. sırada bulunmuştur. Bu, uzun vadeli yatırım perspektifinin güvenilirliğini ve istikrarını ortaya koymaktadır. Özetle, uzun vadeli stratejilerin genellikle daha yüksek performanslar sağladığı ve piyasa koşullarına göre uyum sağladığı görülmektedir.

Araştırma, yatırım stratejilerinin piyasa koşullarına göre değişkenlik gösterdiğini ve uzun vadeli performansların kısa vadeli performanslardan daha güvenilir olduğunu ortaya koymuştur. Yatırımcıların strateji seçiminde uzun vadeli getirileri ve piyasa değişkenliklerini dikkate almaları gerektiği vurgulanmaktadır. Özellikle, S8 stratejisi gibi uzun vadeli ve piyasa koşullarına uyum sağlayan stratejiler, yüksek getiriler sağlayarak başarılı performanslar göstermiştir.

Sonuç olarak, yatırım stratejilerinin yıllık bazda performanslarını değerlendirmek, yatırımcıların daha bilinçli ve stratejik kararlar almalarına yardımcı olmaktadır. Bu araştırma, farklı stratejilerin etkinliğini ortaya koyarak, yatırımcılara hangi stratejilerin hangi piyasa koşullarında daha başarılı olabileceğine dair önemli bilgiler sunmaktadır.

Gelecekteki araştırmalar için öneriler, farklı varlık sınıflarının (tahviller, emtialar, kripto para birimleri gibi) benzer alım satım stratejileriyle performanslarının incelenmesi, stratejilerin çeşitli piyasa koşullarında (boğa piyasası, ayı piyasası, yan piyasa gibi) karşılaştırılması ve etkili risk yönetimi stratejilerinin alım satım stratejileri ile birlikte kullanımının araştırılmasıdır. Bu öneriler, alım satım stratejileri üzerine yapılacak çalışmalara yeni bir bakış açısı kazandırarak literatüre katkıda bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

Abdioğlu, Z., ve Değirmenci, N. (2013) "İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında Mevsimsel Anomaliler". **Business and Economics Research Journal**, Cilt 4, Sayı 3.

Adigüzel, B. (2017) "6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda Sermaye Piyasası Aracı Kavramı". **Ticaret Ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi**, 3(1), 1-8.

Afşar, A. (2018) "**Finansal ekonomi**". Anadolu Üniversitesi Yayını Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2601 (Ünite 1, 4, 5).

Afşar, Y. D. (2007) "Finansal Gelişme ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki". **Muhasebe Ve Finansman Dergisi**(36), 188-198.

Akbalık, M., & Özkan, N. (2016) "Haftanın Günü Etkisi: BIST 30 Endeksi Payları Üzerine Bir Araştırma". **Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi**, Cilt 8, Sayı 14.

Akça, Ö. (2005) "**Hisse Senedi Piyasasında Teknik Analiz Yönteminin Güvenilirliğinin Test Edilmesi**". Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Atack, J., & Neal, L. (2009) "**The Origins and Development of Financial Markets and Institutions: From the Seventeenth Century to the Present**". Cambridge, UK: Cambridge University Press. ISBN-13 978-0-511-75734-1. [Kitap]

Aydın, Y. (2016) "**Finansal Piyasalar ve Kurumlar: Teori ve Türkiye Uygulamasına Güncel Bakış**" içinde, Yrd. Doç. Dr. Aysel Gündoğdu (Ed.), 2. Bölüm, Nisan 2016. Ankara [Kitap].

Aydın, N. (2012) "**Finansal sistem, finansal piyasalar, finansal araçlar ve kurumlar. Finansal yönetim I**". Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1547.

Aydın, N. (2013) "**Yatırım araçları, risk ve getiri hesaplamaları. Portföy yönetimi**". Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1809.

Aydoğan, K., & Güney, A. (1997)	"**P/E Ratio and The Dividend Yield as Forecasting Tools in The Istanbul Stock Exchange**". Istanbul Stock Exchange Review, 1(1), 83-96.
Baştürk, F. H. (2002)	"**F/K Oranı ve Firma Büyüklüğü Anomalilerinin Bir Arada Ele Alınarak Portföy Oluşturulması ve Bir Uygulama Örneği**". Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi.
Bayraktar, A. (2012)	"Etkin Piyasalar Hipotezi". **Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 4(1), 1-20.
Ben, D., & Boudiaf, J. (2014)	"Yatırım Fonlarının Suudi Menkul Kıymetler Piyasası Üzerindeki Etkisi: 2005-2014 Dönemi". **İşletme ve Ekonomi Çalışmaları Dergisi**, 6(213).
Brodi, N. (2011)	"**Finansal Piyasaların Verimliliği ve Hisse Senetleri ile Tahvillerde Yatırım Stratejileri**". Yüksek Lisans Tezi. Tlemcen Üniversitesi.
Bumedian, O. (1994)	"**Portföy Yönetimi**". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.
Çelebi, E. (2024)	"**Sermaye piyasası araçları**". Yatırımcı bilgilendirme kitapçıkları. Sermaye Piyasası Kurulu.
Çelebi, E. (2024)	"**Yatırım fonları**". Yatırımcı bilgilendirme kitapçıkları. Sermaye Piyasası Kurulu.
Çelebi, E. (2024)	"**Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları**" . Yatırımcı Bilgilendirme Kitapçıkları. Sermaye Piyasası Kurulu.
Çilesiz, A., & Dayı, F. (2021)	"Dönemsel Hisse Senedi Alım Satım İşleminin Portföy Getirisine Etkisinin BIST 30 Endeksinde İncelenmesi". **İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi**, 1(1).
Dabbağoğlu, K. (2010)	"Tahvil – Bono ve hisse senedi yatırımlarının raporlanması". **Abmyo Dergisi**, 19.
DeMatos, D. (2020)	"**TCH: The Original Bourse at Bruges**" .Makale. Erişim adresi: https://www.linkedin.com/pulse/tch-original-bourse-bruges-daniel-dematos
Demirez, D. (2020)	"**Finansal Sistem Temel Kavramlar**". Ders Notları, Çağ Üniversitesi.

Demirez, D. (2020) "**Türkiye'de Bankacılık Sisteminin Mevcut Yapısı**". Ders Notları, Çağ Üniversitesi.

Dodd, R. (2017) "**What Are Money Markets? Economics Concepts Explained**". (Finance & Development Basics). International Monetary Fund.

Edwards, R. (2022) "**Investment Strategies: Active vs. Passive**". Business Express Newspaper. Erişim adresi:https://www.ttsec.org.tt/wp-content/uploads/Investment-Strategies-Active-vs-Passive.pdf

Ergün, B. (2009) "**Piyasa Anomalileri ve Aşırı Tepki Hipotezinin İMKB'de Araştırılması**". Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Fama, E. F. (1970) "Efficient Capital Market: A Review of Theory and Empirical Work". **The Journal of Finance**, 25(2), 383-417.

Fama, E. F. (1976) "Efficient Capital Markets. Reply". **Journal of Finance**, 31, 143-145.

Foan, C. (2006) "**İkincil Piyasalarda İşlem Gören Hisse Senetleri İçin Yatırım Kararlarına Yönelik Sistematik Bir Yatırım Yaklaşımı ve IMKB 30 Üzerine Bir Uygulama**". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Gazel, S. (2019) "**Finansal Sistem ve Finansal Piyasalar**". (Sunum) Erişim adresi: https://slideplayer.biz.tr/slide/12659075/

Gencel, M. (2016) "**Dünyada ve Türkiye'de yatırım fonları teori ve uygulama**". Yakın Doğu Üniversitesi. NEU Grand Library N/A (HG4521 .G46)

Gopwani, C. (2019) "**Active vs Passive Investment: The Optimal Diversification Effect**". Master's thesis, ICADE Business School, Madrid.

Gürkan, Ş. (2009) "**Finansal piyasalarda aşırı reaksiyonun davranışsal finans açısından incelenmesi: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası örneği**" Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Hansen, D. L. (1982) "**An Analysis of Basic Investment Strategies: Buy-And-Hold and Market Timing**".

Master's thesis, University of Central Florida.

Harjula, M. (2019) "**Seasonal Anomalies in Financial Markets: The Appearance of Monthly Effect and Day-of-the-Week Effect in the Finnish Stock Market**". Graduation thesis, Tallinn University of Technology.

Henriksson, R. D. (1984) "Market timing and returns: A new interpretation". **Journal of Business**, 57(1), 1-20.

Hussain, E. (2022) "**Money Market**". Department of Commerce, Dr. D. Y. Patil Arts, Commerce & Science College, Pimpri, Pune-18.

İbrahim, A. (2021) "Market Timing Strategy versus Buy and Hold Strategy in Bull Market and Bear Market: Endoscopic a Reappraisal". **Iraqi Journal for Economic Sciences**.

İnan, H. (2011) "**Momentum Yatırım Stratejisinin Karlılığının İMKB'de Test Edilmesi**". Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Jones, C. (1996) "The performance of market timing strategies". **Financial Analysts Journal**, 52(3), 32-40.

Karan, M. B., & Uygur, A. (2001) "İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda haftanın günleri ve Ocak ayı etkilerinin firma büyüklüğü açısından değerlendirilmesi". **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, 56(2), 103-115.

Karcıoğlu, R., & Özer, N. (2017) "Hisse Senedi Piyasasında Yılın Ayları Anomalilerinin Getiri ve Volatilite Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi: Borsa İstanbul Uygulaması". **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**.

Khan, I. U. (2023) "**A Passive Investment Strategy for the Long Term: Simulation Analysis**". Memorial University of Newfoundland, Canada.

Korkmaz, P. T. (2013) "**Portföy Yönetim Stratejileri**". Portföy yönetimi. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1809. (7.Ünite)

Korkmaz, P. T. (2013) "**Portföy yönetimi**". Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1809. (1.Ünite)

Kunduz, A. A. (2021)	"**Finansal Piyasalar**". Bir Dizi Tanıtım Kitapçığı, Sayı 21. Arap Dünyasındaki Genç Yaş Grubuna Yönelik Arap Para Fonu.
Lakonishok, & M. Levi.(1982)	"Weekend Effects on Stock Returns: A note". **The Journal of Finance**, 37(3), 883-889. https://doi.org/10.2307/2327766
Lakonishok, J., & Smidt, S. (1988)	"**Are seasonal anomalies real? A ninety-year perspective**". The Review of Financial Studies, 1(4), 403-425.
Liugita, Salsabilla, & Meythi (2024)	"Fundamental Analysis and Technical Analysis in Investment Decision Making". **International Journal of Innovative Technologies in Economy**. 1(45).
Mishkin, F. S., & Eakins, S. G. (2012)	"**Financial markets and institutions (7th ed.)** ". Prentice Hall, USA. ISBN 978-0-13-213683-9. [Kitap]
Mishkin, Frederic S. (2016)	"**The Economics of Money, Banking and Financial Markets**". Pearson Canada. ISBN: 978-0133897388. [Kitap].
Khan, M. S., & Senhadji, A. S. (2000)	"**Financial Development and Economic Growth: An Overview**". (Working Paper No. 2000/209). International Monetary Fund.Kenya.
Murphy, J. J. (1999)	"**Technical Analysis of the Financial Markets**". New York Institute of Finance. ISBN-10 0735200661. [Kitap].
Musaddawi, Y. (2014-12-31)	"**Maktab al-Iqtisad wa al-Tanmiya al-Bashariya**" dergisi, Cilt 5, Sayı 2, Sayfalar 7-20.
Mwange, A., Matoka, W., Kafwabulula, A. C., Chaampita, M., & Marebesa, M. (2022)	"Explaining The Fundamentals of Financial Markets: A Theoretical Review". **Research Journal of Finance and Accounting 13(20):67** – 74. Zambia.
Noori, B., Abd-alsamad, D., Hassan, H., Khadim, A. (2021)	"**The Money Markets**". Al-Nahrain Üniversitesi, Iraq.
Öznacar, R. (2006)	"**Vadeli İşlemlerin Para Piyasalarına Etkileri**". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
Özen, M. (2018)	"**Portföy yönetimi stratejileri ve yatırımcı profili**". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret

Üniversitesi.

Özkan, Y. (2021) "**Portföy yönetiminde aktif-pasif yatırım stratejileri karşılaştırması: Borsa İstanbul örneği**". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Özyesil, M. (2020, November) "Buy & Hold vs. EMA: A Comparative Performance Analysis of Trading Disciplines on Borsa Istanbul National Stock Indices". **Euroasia Journal of Social Sciences & Humanities.** (n.d.). ISSN: 2651-5261

Öncü, M. A., Ünal, A., & Demirel, O. (2017) "The Day of the Week Effect in Borsa Istanbul: A GARCH Model Analysis". **Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi**, Cilt 13, Sayı 3, 2017.

Özdil, T. ve Yılmaz, C. (2006) "İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda (İMKB) sektör bazında işlem gören hisse senetlerinin alım-satım kararlarında en yüksek getirili stratejinin belirlenmesi". Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi **İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 13(2), 211-224.

Pentheny, G. (2009) "**Analysis of Stock Market Investment Strategies: An Interactive Qualifying Project Report**". Bachelor's thesis, Worcester Polytechnic Institute.

Perçin, Y. (2017) "**Borsa İstanbul'un seans dışı çalışma esasına göre çalışmasının uygulanabilirliği ve yurtdışı örnekleri: Yeterlik etüdü**". Sermaye Piyasası Kurulu, Aracılık Faaliyetleri Dairesi.

Rodoplu, G. (1996) "2000'li Yıllara Doğru Türk Sermaye Piyasası". Süleyman Demirel Üniversitesi, **İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,** 1(1).

Sarıkovanlık, V. (2019) "**Sermaye Piyasaları ve Finansal Kurumlar Yönetimi**". İşletme Lisans Programı Ders Notları. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Sevgi, N. H. (2023) "Borsa İstanbul getiri ve volatilitesinde haftanın günü etkisi". **Journal of Yaşar University**, 2023, 18/71, 277-292. Makale.

Sümer, E., & Aybar, Ş. (2016) "Etkin piyasalar hipotezinin, finansal piyasaları açıklamadaki yetersizliği ve davranışsal finans". **Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. IX-II, 75-84.

Şakar, S. Ü. (1998) "**Araçları Kurumları ve İşleyişi ile Sermaye Piyasası**". Eskişehir: Anadolu Üniversitesi. SBN 9754927618, 9789754927610.

Sprecher, R. C. (1978) "Monthly selection of industrial stocks: Trading results and systematic risk". **Journal of Financial and Quantitative Analysis**, 13(3), 415-432.

Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.

Temizel, F. (2005) "**İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda Hisse Senedi Fiyatlarının Gün İçi Yapıları**". Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Temizel, F. (2008) "**İMKB'de hisse senedi fiyatlarının gün içi yapısal özellikleri ve fiyat geri dönüşleri**". İstanbul.

Terzi, S. (2019) "**Hisse Senedi Yatırımcıları Açısından Uygun Zamanlama Stratejileri: BIST 30'da İşlem Gören Hisse Senetleri Üzerine Bir Uygulama**". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Tufan, C., & Sarıçiçek, R. (2013) "Davranışsal Finans Modelleri, Etkin Piyasa Hipotezi ve Anomalilerine İlişkin Bir Değerlendirme". **Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 15(2), 159-182.

Türk, H. (2020) "**Portföy yatırımı ve risk yönetimi**". İstanbul.

Ünlü, U., Bayrakdaroğlu, A., & Ege, İ. (2009) "Hisse Senedi Endeks Getirileri ve Temettü Verimi: İMKB 100 ve S&P 500 Endeksleri Üzerine Bir Uygulama". Gazi Üniversitesi **İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,** 11(1), 143-158.

Ülgener, M. (1994) **"Hisse Senedi Değerleme Yöntemleri ve Temel Analiz"**. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Verda, C. (2021) "**Portfolio management strategies and asset allocation: A comparison of traditional and modern approaches**".

Yalta, A. Y. (2011–2020) "**Finansal Piyasalar ve Finansal Kurumlar**".

Erişim adresi: http://www.acikders.org.tr

Yılmaz, C., & Özdoğan, T. (2006) "İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda (İMKB) Sektör Bazında İşlem Gören Hisse Senetlerinin Alım-Satım Kararlarında En Yüksek Getirili Stratejinin Belirlenmesi". **Yönetim ve Ekonomi**, Yıl: 2006, Cilt: 13, Sayı: 2. Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F., Manisa.

Yıldırım, D. (2017) "**Değere Dayalı Portföy Seçiminde Çok Amaçlı Bulanık Optimizasyon Yönteminin Kullanılması**". Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Yücel, Ö. (2016) "**Finansal piyasa etkinliği: Borsa İstanbul üzerine bir uygulama**". Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Zengin, E. (2006) "**Hisse Senedi Portföylerinin Yönetiminde Pratik Yaklaşımlar ve İMKB Uygulaması**". Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

Adss.com (n.d.) "**The Difference between Technical and Fundamental Analysis**". Erişim adresi: https://www.adss.com/en/howtotrade/the-difference-between-technical-and-fundamental-analysis/

Alahli Capital "**Financial investments and stock markets**". https://www.alahlicapital.com/PublishedDocuments/cma/Financial-Investments-and-Stock-Markets_En.pdf

BloombergHT (2011) Erişim adresi: https://www.bloomberght.com/haberler/haber/872265-ilk-tercih-edilen-yatirim-araci-altin

Capital Market Investment Basics (n.d.) Erişim adresi: https://cma.org.sa/en/Awareness/InvestmentBasics/Pages/Investment.asps

Chen, J. (2023) What Is an Investment Fund? Types of Funds and History. Erişim adresi: https://www.investopedia.com/terms/i/investment-fund.asp#:~:test=An%20investment%20fund%20provides%20a,market%20funds%2C%20and%20hedge%20funds.

FasterCapital (2024) "**Market anomalies: Investigating Anomalies in Equity Risk Premium Patterns**". Erişim adresi: https://fastercapital.com/content/Market-anomalies--Investigating-Anomalies-in-Equity-Risk-Premium-Patterns.html

FasterCapital (n.d.) "**How Financial Education Empowers Individuals"**. Erişim adresi: https://fastercapital.com/topics/how-financial-education-empowers-individuals.html/

Hayes, A. (2023) "**Money Markets: What They Are, How They Work, and Who Uses Them**. " Erişim adresi: https://www.investopedia.com/terms/m/moneymarket.asp

IMF (n.d.) Erişim adresi: https://www.imf.org/esternal/pubs/ft/fandd/basics/pdf/dodd-money-markets.pdf

Investment Funds (n.d.) Erişim adresi: https://cma.org.sa/en/Awareness/IFs/Pages/IFFeatures.asps

Investing.com (t.y.) "**Hisse Senetleri**". Erişim adresi: https://tr.investing.com/equities

Investopedia (n.d.) An overview of futures. Erişim adresi: https://www.investopedia.com/articles/active-trading/110614/futures-derivatives-and-liquidity-more-or-less-risky.asp

Investopedia (2023) "**Guide to Financial Literacy**". Erişim adresi: https://www.investopedia.com/guide-to-financial-literacy-4800530.

Investopedia (n.d.) "**Passive vs. Active Investing: What's the Difference**? " Erişim adresi: https://www.investopedia.com/articles/stocks/08/passive-active-investing.asp

İstatistik Hocam (n.d.) "**ANOVA testi nedir ve nasıl yapılır?** "Erişim adresi: https://istatistikhocam.com/anova-testi-nedir-ve-nasil-yapilir/

Schmidts, M. (2022) **"Buy-and-Hold Investing vs. Market Timing: What's the Difference? "**Erişim adresi: https://www.investopedia.com/articles/stocks/0

8/passive-active-investing.asp#:~:test=Buy%2Dand%2Dhold%20involves%20buying,while%20avoiding%20the%20disastrous%20times.

Silver, C. (2024) "**Guide to Financial Literacy**". Erişim adresi: https://www.investopedia.com/guide-to-financial-literacy-4800530.

World Bank (2024) "**Financial Literacy and Its Role in Financial Inclusion**". Erişim adresi: https://www.worldbank.org/en/topic/financialinclusion/brief/financial-literacy